

KELENVÖLGY-ŐRMEZEI ÓVODA

Kindergarten in Kelenvölgy

1112 Budapest Neszmélyi út 22-24.

Telephelyek: 1112 Budapest Neszmélyi út 36.

Kelenvölgyi Óvoda: 1116 Budapest, Kecskeméti József utca 11-15

Újbudai Napsugár Óvoda: 1112 Budapest Menyecske utca 2.

Háromszögletű kerek erdő PEDAGÓGIAI PROGRAM

<p>Az intézmény OM azonosítója:</p> <p>034468</p>	<p>Készítette: a nevelőtestület</p> <p><i>Jónás Sándor</i></p> <p>A nevelőtestület nevében</p>
<p>Legitimációs eljárás</p>	
<p>Nevelőtestületi elfogadás határozatszáma:</p> <p><i>Jónás Sándor</i></p> <p>A nevelőtestület nevében</p>	<p>Véleményezők:</p> <p>1. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet. 118. § (3) a) pont:</p> <p>Az óvoda szakmai munkaközössége nevében</p> <p><i>[Signature]</i></p> <p>névalírás</p> <p>2. Az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottainak közössége nevében véleményezte</p> <p><i>[Signature]</i></p> <p>névalírás</p> <p>3. Nkt. 72. § (5) Szülői Közösség a Pedagógiai programot véleményezte</p> <p><i>[Signature]</i></p> <p>SZK elnök névalírás</p>

	<p>4. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (6) iskola-egészségügyi szolgálat</p> <p></p> <p>.....</p> <p>védőnő névaláírás</p> <p>5. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (8)</p> <p></p> <p>.....</p> <p>óvodapszichológus</p> <p>Újbuda Német Önkormányzata a Pedagógiai Programot a 2016. 02.-án tartott testületi ülésen megtárgyalta és a/2016. (II. ..) ÜNÖ sz. határozata értelmében az ellen kifogást nem emel.</p> <p>.....</p> <p>1. Újbuda Német Önkormányzata nevében Imreh Ferenc elnök</p>
<p>A Pedagógiai Programban szereplő „Közös a Napunk” közvélemény formáló érzékenyítő program továbbá a „Biztonságos Közlekedés” program, valamint az SNI szakmai centrum működtetésének érvénybelépéséhez Kazinczi Eszter óvodavezető a nevelőtestület nevében kérem a fenntartó egyetértését, mert ezek megvalósítása a fenntartóra többletköltséget ró.</p> <p></p> <p>.....</p> <p></p> <p>Intézményvezető</p>	<p>A fenntartó nevében egyetértését megadta</p> <p>Ph.</p>
<p>A Kelenvölgy-Örmezei Óvoda (1112 Budapest Neszmélyi út 22-24.) „Háromszögletű kerek erdő” című Pedagógiai Programját az óvoda vezetője számú határozatával jóváhagyta.</p> <p></p> <p>.....</p> <p></p> <p>Óvodavezető</p> <p>Ph</p>	
<p>A dokumentum jellege: Nyilvános</p> <p>Megtalálható az óvoda honlapján: : http://www.</p>	
<p>Hatályos: A kihirdetés napjától visszavonásig</p>	
<p>VERZIÓSZÁM: 1/2016.</p>	<p>Készült: 4 példányban</p> <p>iktatószám:</p>

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezető.....	7
A pedagógiai program jogszabályi háttere:	8
I. Az óvoda jellemző adatai.....	9
II. Az óvoda bemutatása	10
1. Kelenvölgy-Őrmezei Óvoda – A mi óvodánk.....	10
1.1. Neszmélyi Úti Óvoda székhely intézmény és telephely	10
1.2. Újbudai Napsugár Óvoda telephely	12
1.3. Kelenvölgyi Óvoda telephely	14
III. A „Háromszögletű kerek erdő” Pedagógiai Programunk küldetése – filozófiája.....	15
IV. Gyermekkép – Óvodakép.....	15
1. Gyermekképünk	15
2. Óvodaképünk	16
3. Az óvoda nevelési alapelvei és értékei.....	17
4. Az óvoda célkitűzései – a „Háromszögletű kerek erdő” pedagógiai program célrendszere	18
V. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei.....	19
1. Humán erőforrás	19
2. A nevelőtestület és a pedagógiai munkát segítő képzettségi mutatói - kompetenciái	22
3. Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága.....	22
4. A különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák szervezeti egységeken belül történő átadásának módszertana, eljárása	25
5. Az intézmény belső továbbképzési rendszere	25
VI. Az óvoda szűkebb és tágabb környezete	27
1. Tárgyi adottságok és feltételek	27
2. A program megvalósítását támogató eszközök, felszerelések	29
2.1. Terv a tárgyi környezet és eszközök felszerelések, fejlesztésére:.....	29
VII. A „Háromszögletű kerek erdő” Pedagógiai Program nevelési feladatrendszere	30
1. Általános nevelési célok	30
2. Általános nevelési feladatok	31
3. Az egészség és környezeti nevelés alapelvei - az egészséges életmód alakítása.....	33
3.1. Teljes körű egészségfejlesztés és környezeti nevelés	36
3.2. A környezeti és egészségnevelés intézményi alapelvei, céljai	37
3.3. Mindennapos mozgás lehetőségének megteremtését megvalósítását szolgáló program.....	40
3.4. Biztonságos közlekedés program	41
3.5. „Közös a Napunk” Érzékenyítő program:.....	44
4. Ézelmi és erkölcsi nevelés, szociális tapasztalatok biztosítása	45
4.1. Ézelmi nevelés és szocializáció	45
4.2. Az erkölcsi nevelés alapelvei, tartalma és feladatai.....	48
5. Az anyanyelvi nevelés, az értelmi nevelés feladatainak megvalósítása:	49
5.1. Anyanyelvi nevelés	49
5.2. Értelmi fejlesztés	50
VIII. A különböző tevékenységi formák és színterei bemutatása.....	52
1. Játék.....	52
2. Munka jellegű tevékenységek.....	56
3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	59
4. Verselés, mesélés	63
5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	66

6. A rajzolás, mintázás és kézi munka	69
7. A külső világ tevékeny megismerésének belső tere.....	73
8. Mozgás	77
9. Szabad tér – udvar, kert, terasz.....	80
10. Az óvodai játék és tanulás további szinterei	80
IX. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	85
X. Inkluzív pedagógia - Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással - a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	88
1. Differenciálás:.....	88
2. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések és a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek, intézkedések.	89
2.1 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	90
2.2. A család szociális helyzetével kapcsolatba hozható problémák:	93
3. A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése	96
3.1. Helyzetelemzés:	96
3.2. Általános elvek	98
3.2.1 A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei	99
3.2.2. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai	100
3.2.3. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők.....	100
4. A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása	100
5. Az óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés, oktatás	101
5.1. Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek.....	103
5.2. A fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermek	103
5.3. Intézményünkben megvalósuló integráció:.....	103
6. Óvodai fejlesztő program – a hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésére	104
6.1. Szervezési feladatok	104
6.2. A nevelőtestület együttműködése	105
6.3. A pedagógiai munka kiemelt területei	105
6.4. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel	105
6.5. Az óvoda-iskola átmenet biztosítása.....	106
7. A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok.....	106
8. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	106
XI. Az óvoda kapcsolatrendszere.....	109
1. Szülői Községgel való kapcsolattartás.....	109
2. Szülőkkel való együttműködés célja:.....	109
3. A telephelyek közötti kapcsolattartás.....	110
4. Szakmai szolgálattal való kapcsolattartás.	111
5. Pedagógiai szakszolgálat igénybevétele.....	114
6. Társintézményekkel való kapcsolat.....	116
7. A program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok.....	116
8. Fenntartóval	117
XII. A pedagógiai munka dokumentációi - a gyermekek fejlettségi állapotának mérése	118
1. Intézményi szintű pedagógiai dokumentumok.....	119
2. Csoportszintű pedagógiai dokumentumok	119
3. Gyógypedagógiai dokumentáció.....	121
XIII. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek	122
XIV. A nevelőtestület tagjai számára ajánlott szakirodalom és egyéb forrásanyagok	122

1. Ajánlott irodalom:	122
2. Sajátos Nevelési Igényű gyermekekkel kapcsolatos ajánlott irodalom	123
3. Környezeti neveléssel kapcsolatos ajánlott irodalom	125
4. Német nemzetiségi neveléssel kapcsolatos ajánlott irodalom	126
5. Felhasznált irodalom	126
ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS	127
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
1. számú melléklet: Fogalomértelmezés.....	132
2. számú melléklet: Neszmélyi Úti Óvoda székhely és telephely speciális műveltségtartalmai.....	133
3. számú melléklet: Újbudai Napsugár Óvoda telephely speciális műveltségtartalmai	145
4. számú melléklet: Kelenvölgyi óvoda telephely speciális műveltségtartalma	147

Készítette a Kelenvölgy-Őrmezei Óvoda nevelőtestülete:

	Név	Telephely
2	Aradiné Mácsai Szilvia	Neszmélyi Úti Óvoda
3	Ari Ildikó	Kelenvölgyi Óvoda
4	Balázsné D. Katalin	Neszmélyi Úti Óvoda
5	Balázsné Vincze Erika	Újbudai Napsugár Óvoda
6	Baleja Gáborné	Újbudai Napsugár Óvoda
7	Bartos Anett	Kelenvölgyi Óvoda
8	Bauerné Somodi Anna	Újbudai Napsugár Óvoda
9	Burián Ferencné	Újbudai Napsugár Óvoda
10	Buzás Mária	Neszmélyi Úti Óvoda
11	Csehi Mariann	Kelenvölgyi Óvoda
12	Dienesné Balázs Irén	Neszmélyi Úti Óvoda
14	Dr. Bayné Szedlák Jolán	Újbudai Napsugár Óvoda
15	Erős Sándorné	Újbudai Napsugár Óvoda
16	Günter Rita	Neszmélyi Úti Óvoda
17	Horváth Györgyi	Neszmélyi Úti Óvoda
18	Horváth Viktória	Neszmélyi Úti Óvoda
20	Jónás Sándorné	Neszmélyi Úti Óvoda
21	Kazinczi Eszter	Neszmélyi Úti Óvoda
23	Kutasi Csilla	Kelenvölgyi Óvoda
24	Laczkó Zsófia	Neszmélyi Úti Óvoda
25	Lambertus-Kubritzki Tímea	Neszmélyi Úti Óvoda
27	Lengyel-Horváth Mária	Kelenvölgyi Óvoda
28	Ludányi Lajosné	Újbudai Napsugár Óvoda
29	Medve Andrea	Neszmélyi Úti Óvoda
30	Mustyák Renáta	Újbudai Napsugár Óvoda
31	Nagyné Babik Orsolya	Neszmélyi Úti Óvoda
32	Németh Adél	Kelenvölgyi Óvoda
33	Opavszki Szilvia	Neszmélyi Úti Óvoda
34	Péringér Imola	Kelenvölgyi Óvoda
36	Solymosi Dóra	Neszmélyi Úti Óvoda
37	Somogyi Imréné	Kelenvölgyi Óvoda
38	Szabó Éva Nóra	Neszmélyi Úti Óvoda
40	Szepesi Tiborné	Kelenvölgyi Óvoda
41	Sziklai Erika	Neszmélyi Úti Óvoda
45	Tengelyné Tátrai Judit	Újbudai Napsugár Óvoda
46	Tinyóné Prókai Edina	Újbudai Napsugár Óvoda
47	Tölgyesi Rita	Újbudai Napsugár Óvoda
48	Vincze Éva	Újbudai Napsugár Óvoda
49	Závodiné Reisner Anita	Kelenvölgyi Óvoda

Bevezető

Kedves Kollégák, Pedagógusok és Szülők!

2015. augusztus 1-én 3 óvoda összevonásával (Neszmélyi, Kelenvölgyi és Napsugár Óvoda) jött létre a Kelenvölgy-Őrmezei Óvoda, ezért szükségessé vált a Helyi Pedagógiai Programok módosítása és összefésülése, ami a Háromszögletű kerek erdő nevet kapta.

Kollégáimmal olyan közös Pedagógia Program létrehozására törekedtünk, amelyben mindhárom óvoda megőrzi a sajátosságait, ugyanakkor egységes alapot is kap, ami intézményünkben az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja.

A Kelenvölgy-Őrmezei Óvoda óvodapedagógusai módszertani szabadsággal élve a gyerekek mindenek felett álló érdekeit képviselik nevelő munkájuk során mind a 16 csoportban korszerű körülmények között.

Mindhárom intézményben a projektmódszer alapján, a helyi környezeti adottságokat figyelembe véve a gyermekek tapasztalatszerzésre építve valósul meg az óvodai nevelés.

Óvodapedagógusaink a gyerekekkel együtt tervezve biztosítják, hogy óvodásaink az őket érdeklő tevékenységekben elmélyedhessenek, ezáltal személyiségük kibontakozhasson és fejlődhessen.

Óvodánkban megvalósítjuk, hogy „Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyen keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.” (137/1996. VIII. 28. Kormányrendelet az ONOAP kiadásáról 363/2012 XII. Kormányrendelettel módosított)

Pedagógia programunk nemcsak a pedagógusokhoz kíván szólni és útmutatást adni, hanem a szülőkhöz, családokhoz is, mert a gyerekek érdeke megkívánja az együttműködést, együttnevelést. Bízunk abban, hogy óvodásainknak biztosítani tudjuk a saját élményű tanulás feltételeit élmény dús programokkal, a természeti környezet szépségeinek „felfedezésével”, a családok bevonásával, mert hiszem és vallom, hogy „Az oktatás nem arról szól, hogy megtöltünk egy csuprot, hanem hogy meggyújtunk egy tüzet.” (W. Butler Yeats)

Köszönöm, hogy elolvasták bevezetőmet! Kazinczi Eszter

A pedagógiai program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus – szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Az intézmény hatályos Alapító Okirata
- Intézményi Szervezeti és Működési Szabályzat és Házi rend
- Nevelőtestületi határozatok
- A helyi önkormányzat gyermekvédelmi és szociális rendeletét.

A család szociális, anyagi helyzetével kapcsolatban a további szabályozásokat kell figyelembe venni:

- 331/2006. Korm. R. a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről
- 1998. LXXXIV. a családok támogatásáról
- 5/2003. ESzCsM r. a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról

I. Az óvoda jellemző adatai

Az intézmény hivatalos elnevezése:

Kelenvölgy-Őrmezei Óvoda

Kindergarten in Kelenvölgy

Az intézmény címe székhelye és elérhetősége az óvodavezető tartózkodási helye:

1112 Budapest Neszmélyi út 22-24.

Telefon: +36-1-310-3415

e-mail: info@kelenvolgyiormezeiovi.ujbuda.hu

Telephelyek:

Neszmélyi Úti Óvoda telephely „B” épület

1112 Budapest, Neszmélyi út 36.

Telefon: +36-1-310-4882

Napsugár Óvoda telephely

1112 Budapest, Menyecske utca 2.

Telefon: +36-1-310-0132

Fax: +36-1-248-1807

Kelenvölgyi Óvoda telephely

1116 Budapest, Kecskeméti József utca 11-15.

Telefon: 06-1-424-8072

Fax: +36-1-424-8073

Honlap:

KINDERGARTEN IN KELENVÖLGY
1116. Budapest, Kecskeméti J. u. 11-15.
Telef: 424-8072
e-mail: kelenvolgyi.ovoda@gmail.com

Az óvoda fenntartója, címe és elérhetősége:

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata

1113 Budapest, Bocskai út 39-41

Telefon: 06-1-372-4500

E-mail: web@ujbuda.hu

A „Háromszögletű kerek erdő” Pedagógiai Program

- Alkotója: az intézmény nevelőtestülete
- Jóváhagyta: Kazinczi Eszter óvodavezető

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

- A nevelés és fejlesztés a Neszmélyi Úti Óvoda és Újbudai Napsugár Óvoda telephelyeken magyar nyelven folyik.
- A nevelés és fejlesztés Kelenvölgyi Óvoda telephelyen német és magyar nyelven folyik.
- A hitoktatás a törvényi előírásoknak megfelelően - évente a szülői igényekre alapozva – biztosított.

II. Az óvoda bemutatása

1. Kelenvölgy-Őrmezei Óvoda – A mi óvodánk

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait ō azt hiszi csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék, Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.” Varga Domonkos

Újbuda Önkormányzata a kerület három óvodaintézményének szervezeti átalakításával 2015 augusztus 1-én hozta létre óvodánkat, mely a telephelyek elhelyezkedéséről kapta a nevét.

Az intézmény 1 székhely óvodával és 3 telephellyel, 4 épületben összesen 16 óvodai csoporttal működik, 425 kisgyermek befogadására alkalmas.

Az adott „telephelyek” nevelőközössége hosszú éveken keresztül hangsúlyt fektetett a következőkre:

- egészséges életmódra nevelés
- környezet megismerésére nevelés
- sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása
- német nemzetiségi nevelés
- anyanyelvi nevelés

A hozzánk járó gyermekek nevelését és fejlesztését szakképzett óvodapedagógusok és a munkájukat segítő szakképzett gyógypedagógiai asszisztensek, dajkák továbbá pedagógiai asszisztensek végzik.

A szabad óvodaválasztás lehetőségével élve más kerületekből, esetleg vidékről érkező gyermekek felvételét is ellátjuk, amit elsősorban a szülők munkahely választása indokol.

Bízunk abban, hogy gyermekeink számára szép emlékeket, további életükhöz pedig használható útravalókat tudunk adni.

1.1. Neszmélyi Úti Óvoda székhely intézmény és telephely

1112 Budapest Neszmélyi út 22-24.

1112 Budapest Neszmélyi út 36.

Őrmező központjában hangulatosan parkosított zöld területtel körülölelt családi lakótelepi óvoda a miénk, melyben 6 homogén életkorú csoport működik. A gyermek csoportszobák tágasak, világosak. Mind a hat csoportszobának saját mosdója, öltözője, s kertkapcsolata van a játszóudvarral. A tágas előterek biztosítják a szülők számára a kényelmes várakozást. 1982-ben adták át az épületet, mely akkor

elsődlegesen a lakótelep gyerekeinek ellátását biztosította.

A gyermeklétszám csökkenésében és a fogyatékos gyermekek integrációjának lehetőségét megteremtő 1993. LXXIX. Törvényben is megnyilvánuló mikro-és makro társadalmi változásokra

óvodánk rugalmasan reagált, és 1994-ben megnyitotta kapuit a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése előtt.

Az ismét emelkedő gyermeklétszám folyamánként Újbuda Önkormányzata az óvoda bővítések keretében 2011-ben megnyitotta „B” épületünket. Így az eddigi négy csoport mellett további két csoportban tudjuk a kisgyermekek ellátását vállalni intézményünkben.

Alapító Okiratunkkal összhangban értelmi sérült és autizmussal élő gyermekeknek kínálunk együttnevelést a „Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei” alapján.

A sajátos nevelési igényű gyermekek befogadása sajátos arculatot ad óvodánknak, melyet a különbözőségekre való nyitottság, az elfogadás, az egyenlő esélyek biztosítására való törekvés és a tolerancia jellemez.

E szemléletünk hatja át pedagógiai munkánk mindennapjait, amely során érzékenyen reagálunk az egyre gyakrabban megjelenő hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek problémáira.

A kulturális sokszínűséget értéknek tekintjük, a más kultúrákhoz tartozó gyermekek identitását tiszteletben tartjuk, kultúrájukat igyekszünk megismerni és beépíteni a gyermekcsoportok mindennapi életébe.

Az intézményünkbe járó gyerekek elsődlegesen a körzetünkből kerülnek óvodánkba, de a többségi és sajátos nevelési igényű gyerekek együttnevelésével a kerület távolabbi pontjairól, esetenként kerületen kívülről is befogadunk gyerekeket.

Törekszünk arra, hogy a hozzánk járó gyermekek szociális biztonságban érezzék magukat, s legyen az óvodáskor valóban az önfeledt, élményekben gazdag gyerekkor és a kreatív játék időszaka.

Törekszünk minden kisgyermek számára a legoptimálisabb fejlődést biztosító érzelmi légkört megteremteni.

Az óvodánkba kerülő gyermekek képességeinek fejlettségi szintje, a családok szociokulturális háttere eltérő. Nevelőtestületünk ezt a különbséget természetesnek fogadja és tiszteletben tartja. Együttesen kialakított közös értékrend alapján az egyén szabadságának tiszteletben tartásával neveljük a gyerekeket.

Pedagógiai programunkat a nevelőtestület készítette az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, valamint a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve alapján.

A gyermekek fejlesztésében alapvetően támaszkodunk az óvodás gyermekek természetes megnyilvánulási formáira; a mozgásra és játékra.

A nevelőtestület számára sikerélményt, belső elégedettséget jelent, ha a szülők nevelőpartnerüknek tekintenek, bizalommal fogadnak bennünket, s igyekszünk megnyerni őket az óvodai élet gazdagítására, munkánk segítésére, szükség esetén a nevelőmunkánk hatékonyabbá tételére.

A hangsúlyt elsősorban a testi képességek fejlesztésére helyezzük, hiszen ezek minden más képesség kialakulásának gyökere. Ezt a munkánkat a korszerűen, minden igényt kielégítően felszerelt tornaszoba, valamint az udvari állandó és mobil mozgásfejlesztő eszközök segítik.

Sokat teszünk az érzelmi intelligencia fejlesztéséért a többségi és a sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelése során.

A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni gyógypedagógiai fejlesztésére kialakított gyógypedagógiai foglalkoztató eszközeit folyamatosan gyarapítjuk, fejlesztjük, hogy minden gyermek képességeinek megfelelően hozzáférhető legyen.

Az együttneveléshez szükséges tárgyi felszereltségünk korszerű, állandó bővítése, megújítása fenntartói, illetve pályázati, alapítványi támogatásokból folyamatosan történik.

Nevelőtestületünk tagjai igényes szakmai képzettségűek, a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola számos speciális tanfolyamát végezték el. Az egyéni képességeket fejlesztő, felzárkóztató munkájukban használják a Sindelar-Zsoldos felmérést és terápiát.

A Neszmélyi úti székhely és telephely óvodában minden gyermeknek felkínáljuk az INPP Gyakorlóprogramban® való részvétel lehetőségét, melynek részleteit a 2.számú melléklet tartalmazza.

Az óvodapedagógusok munkáját két gyógypedagógus, két gyógypedagógiai és két pedagógiai asszisztens valamint a fenntartó által biztosított óvodapszichológus, utazó logopédus és gyógytestnevelő segíti.

A kerület szakmai munkáját korábban bázisóvodaként, 2016-tól mint óvodaközpont, a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődését koordináló centrumként is segítjük továbbképzések, előadások, bemutatók tartásával, minden érdeklődő és intézmény számára nyitott fejlesztő munkaközösség működtetésével.

1.2. Újbudai Napsugár Óvoda telephely 1112 Budapest Menyecske utca 2.

Dél- Budán a XI. kerületben az Őrmezei lakótelepen a bölcsőde, az iskola szomszédságában található.

Évek óta ellensúlyozni próbáljuk a lakótelepi környezet kedvezőtlen hatásait a gyermeknevelésben. Eddigi munkánkat illesztjük az „Alapprogram”-hoz.

- Nevelési rendszerünkben hangsúlyosan kezeljük a külső világ tevékeny megismerését.
- Egyre több természetes anyaggal ismertetjük meg és vesszük körül a gyermekeket.
- Az innovatív pedagógiai törekvések különböző elemeit (pl. Waldorf, Lépésről-lépésre) beépítjük pedagógiai nevelőmunkánk folyamatába.
- A nap folyamán biztosítjuk a gyermekek megnövekedett mozgásigényének, szükségleteinek kielégítését.
- Egyéni bánásmóddal segítjük szocializációs fejlődésüket.
- Minden gyermeknél alkalmazzuk a prevenciót. Az arra rászorulóknak esetében egyéni fejlesztési terv alapján kompenzáljuk a részfunkciókban való lemaradást.
- Az óvodai nevelés keretében folyó személyiségfejlesztés eredményeként képessé tesszük gyermekeinket az iskolai közösségbe történő beilleszkedésre, tanulmányaik megkezdésére.

A különböző pedagógiai törekvések hatással voltak szemléletünkre. Folyamatosan átültettük saját nevelési gyakorlatunkba azokat a lehetséges eljárásokat, módszereket, eszközöket, amelyekkel mi és a szülők is azonosulni tudunk és a helyi körülményekhez reálisan illeszthetőek. **Így került gondolkodásmódunk is egyre közelebb a természethez, a természetességhez,** mint fogalomhoz.

Megóvásuk egyre nagyobb súllyal szerepel – a világban és nálunk egyaránt – mivel jelenleg mindkettő veszélyeztetett helyzetben van.

2002-ben elnyertük a Madárbarát Óvoda címet. 2009-ben pedig sikeres pályázatunk eredményeként három évre, majd 2012-ben és 2015-ben újabb három évre megkaptuk a Zöld Óvoda címet. A címek köteleznek és meghatározóak szemléletünkre, e területen végzett nevelőmunkánkra.

A természetességet, mint szélesebb körű általános fogalmat használjuk és értjük: az életmódban, viselkedési formában, egymás közti kapcsolatokban, egyes események és szituációk megítélésében. **Szellemi és tartalmi megújulásunkat felszereltségünk igényes megválasztása is szolgálja. Ezért törekszünk a természetes anyagok és kiegészítők használatára. Fontos számunkra, hogy korszerű, esztétikus és az érdeklődést spontán módon felkeltő szerep és képességfejlesztő játékok álljanak a gyermekek rendelkezésére.** Ezzel is biztosítjuk, hogy olyan képességek birtokába jussanak óvodáskor végére, amelyekkel az elkövetkezendő időszak kihívásainak megfelelhessenek.

Csoportszobáink világosak, berendezésükkel hangulatos családi légkört árasztanak.

Kihúzható napvédő ernyővel felszerelt, fedett teraszaink is vannak. Hatalmas zöld területű udvarral rendelkezünk.

A gyermekek egészségének megóvása és erősítése érdekében ezeket, a lehetőségeket nevelési céljaink és feladataink szolgálatába állítjuk.

A gyermekek mozgásigényének kielégítését:

- a tornaszobában korszerű sporteszközökkel,
- az udvaron természetes anyagokból készült fával-, kötéllel kombinált mászóakák, rollerek, kismotorok napi használatával biztosítjuk.

Minden csoport magán viseli az ott dolgozó felnőttek szemléletét, egyéniségét és nevelési attitűdjét. Testületünknek belső igénye töretlen a szakmai megújulásra. Ennek érdekében továbbképzésekre járunk, szakirodalomban búvárkodunk, különböző témákban fogalmak, elvek tisztázásában folyamatosan végzünk elemző munkát, véleménycserét.

Évek óta tapasztaltuk, hogy folyamatosan nő azoknak a gyermekeknek a száma, akik valamilyen részképesség hiánnyal, vagy különböző beilleszkedési problémával küzdenek. A hiányosságok megszüntetéséhez, a megfelelő képességek megszerzéséhez, ebben a korban elvárható helyes viselkedés kialakításához rendszeresen igénybe kellett vennünk külső szakemberek segítségét. Ebből kiindulva 2011 júniusában, szeptember 1-i hatállyal alapító okiratunk módosult, ami már tartalmazta a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelését a szakértői bizottság véleménye alapján. 2013 júniusában az alapító okiratunkat a törvényi változásoknak megfelelően a Fenntartó - az alkalmazotti közösség és szülői vélemény kikérésével – módosította. Így az alaptevékenység átfogalmazásra került, és bővült az adatlapon részletesen leírt feladatokkal.

1.3. Kelenvölgyi Óvoda telephely 1116 Budapest, Kecskeméti József u. 11-15.

Óvodánk a főváros délnyugati részén, Kelenvölgyben helyezkedik el. Négy csoportos óvoda vagyunk, családi házakkal körülvett zöldövezetben.

Nagy múltú, közel 50 éves óvoda a miénk, melyre méltán lehetünk büszkék.

Az óvoda építése 1962-ben kezdődött, az épület átadására 1964-ben került sor. Óvodánk megalapítója Pellády Lujza kapta 1973-ban az ország első állami díjas óvónője címet az itt folyó magas színvonalú szakmai munkáért.

Nevelőközösségünk ma is ezt a hagyományt kívánja folytatni: a gyermekeket szakmailag felkészült, melegszívű óvónők és dajkák várják, akik a rájuk bízott gyermekek testi- lelki szükségleteinek maximális kielégítésén fáradoznak.

A gyerekek életkori sajátosságait és pedagógusaink képességeit figyelembe véve Újbuda Német Önkormányzata támogatásával alakítottuk ki a nemzetiségi nevelést folytató óvodánk helyi programját. Programunk lényegét tekintve nem tér el az óvodánkban már jól bevált működő elvektől, hanem azok rendszerezett megfogalmazása. Második nyelvünket, a németet úgy építettük be az óvoda mindennapi életébe, hogy elsődlegesen a gyerekek szókincsét bővítjük olyan területeken, amelyekben anyanyelvükön már biztosan mozognak.

Velünk szemben található a Kelenvölgyi Általános Iskola. Pedagógusaival napi kapcsolatban állunk, hiszen gyermekeink nagy része itt kezdi meg iskolai tanulmányait.

Valljuk, hogy minden gyermek egyedi és megismételhetetlen individuum. A gyermekek személyiségéből, legtermészetesebb tevékenységéből, a **játékból** kiindulva és annak elsődlegességét hangsúlyozva nyugodt, családi légkört biztosítunk, amelyben a gyermekeket a szeretet, megbecsülés és tisztelet övezi.

Célunk, hogy a gyerekek egyéni adottságaiknak megfelelően, a bennük rejlő képességeket, készségeket változatos tevékenységek végzése során, szorongás és frusztráció nélkül, sikerélménnyel gazdagodva kibontakoztathassák.

Óvodapedagógusaink olyan mintákat közvetítenek, melyek fejlesztik a gyermekekben lévő pozitív tulajdonságokat, érzelmileg gazdag, alkalmazkodó, környezetükben biztonságosan eligazodó, toleráns emberekké neveljük őket.

Esztétikus, barátságos, világos, jól felszerelt csoportszobákkal, tornateremmel és ápolt, rendezett kerttel, nagy teraszokkal várjuk a hozzánk érkező gyermekeket. Mind a külső mind a belső feltételek egyaránt jelentős mértékben segítik a gyermekek komplex személyiségfejlődését.

Az óvoda a szülők felé nyitott: a családok betekinhetnek gyermekeik óvodai életébe nyílt nap, fogadóórák, ünnepek, rendezvények alkalmával, valamint az óvoda nyilvános dokumentumainak áttekintésével is.

III. A „Háromszögletű kerek erdő” Pedagógiai Programunk küldetése – filozófiája

1. Válasz a kor kihívásaira

A világ rohamos változásaival, a mai modern élet stressz hatásaival szemben különösen óvni, és védeni kell a gyermekeket. Egyre nagyobb a szülők és az óvodapedagógusok felelőssége, hogy megőrizték a gyermekkor nyugalma, derűjét, ugyanakkor felvértezzük a gyermekeket mindazzal a tapasztalattal, amellyel eligazodhatnak a világban. A mai gyermekek szükségletei, az egyén boldogulásához szükséges személyiségjegyek hangsúlyai változtak a társadalmi folyamatok hatására.

Mindennapjainkat az optimizmus, a megújulásra való törekvés jellemzi. Korunk jelenségeit felelősséggel figyelve úgy látjuk, hogy a ma óvodánkba járó gyermekeknek, a jövő új kihívásokat hordoz magában. Ilyen kihívásoknak véljük:

- a munkanélküliséget,
- hazájukat elhagyni kényszerülő családok megjelenésével a kulturális, nemzeti sokszínűség megjelenését,
- az értelmi intelligencia túlsúlyát illetve az érzelmi intelligencia háttérbe szorulását,
- a drog jelenlétét,
- az emberi jogokhoz való egyenlő hozzáférés hiányát,
- a társadalmi egyenlőséggel kapcsolatos előítéletek jelenlétét,
- a családi összetartozás erejének gyengülését.

2. Amire vállalkoznak a pedagógusok

A gyermekek életmódbeli különbözőségeiből adódóan nagyobb hangsúlyt kap a szabad játék, a tevékenységközpontúság, a kompetencia alapú nevelés, a projektekben való gondolkodás, a mozgásfejlesztés, az egészséges életmód szokásainak kialakítása, az egészségfejlesztő program működtetése és a környezettudatos gondolkodás.

3. A pedagógiai program alappillérei

- *Egyén a közösségben:* Minden gyermek egyenlő, egyedi, megismételhetetlen, s minden gyermek számára fontosnak tartjuk az óvodai élet folyamatában való teljes részvételt.
- A nevelőközösség pedagógiáját meghatározó tanulási környezet
- *Együtt a családokkal:* Óvodai programunk épít a hazai tradicionális nevelési értékekre, ötvözve azokat a korszerű fejlődés- és nevelés-lélektani, neurológiai, gyógypedagógiai eredményekkel. Óvodánk a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézményeként a **családi nevelést kívánja kiegészíteni**, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. A családi nevelést a gyermek életében elsőrendűnek tekintjük, ezért arra törekszünk, hogy megismerjük a **családok kultúráját, hagyományait** és segítsük értékközvetítő szerepének erősítését. A szülők elképzeléseinek és elvárásainak megismerése az óvodai neveléssel kapcsolatban. A **szülői igényekhez igazodó** kapcsolattartási formák felajánlása, eltérő lehetőségek keresése.

IV. Gyermekkép – Óvodakép

1. Gyermekképünk

Az egyenlőség pedagógiájának értelmében fontos, hogy minden gyermek érezze, kíváncsiak vagyunk az élményeire, a kérdéseire, minden gyermek egyformán értékes számunkra.

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést, az óvoda harmóniára törekszik, amely türelmet, érdeklődést, és olyan szabályozó erőt jelent, amely rendet teremt az értékek között egyfajta tendencia irányába.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik jól érzik magukat társaik és nevelőik körében. Fontosnak tartjuk, hogy sikerorientáltak legyenek, környezetükben jól eligazodjanak, környezettudatos magatartást gyakoroljanak, problémájukra saját megoldást találjanak, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkezzenek. Választékosan használják anyanyelvüket, gondolataikat világosan fejezzék ki, nyílt, barátságos, érdeklődő, és érzelem teli iskolásokká váljanak.

2. Óvodaképünk

Az óvodai nevelésünk célja az, hogy elősegítse az óvodásaink sokoldalú, harmonikus, környezettudatos fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

- Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig.
- Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, és ebben az óvodának csak kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepe van.
- Nevelési programunk a hagyományokra, a tevékenykedtetésre épül, amely a mindennapi óvodai élet során a projekt módszer alkalmazásával valósulnak meg, valamint ünnepeinket és programjainkat is áthatják.
- Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.
- Az óvoda miközben teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- A sajátos nevelés igényű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelésének érdekében biztosítjuk a rugalmas szervezeti kereteket, egyéni foglalkoztatásuk és a közösségbe való minél teljesebb beilleszkedésük megvalósítása érdekében.
- A sajátos nevelési igényű gyermek befogadása érdekében biztosítjuk a folyamatos tájékoztatást az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak között, együttműködünk a sérült gyermek családjával.
- Minden gyermek számára biztosítjuk a segítséget, hátrányainak leküzdése érdekében.
- Óvodapedagógusaink biztosítják az egy-egy probléma megoldásához szükséges alternatívákat, alkalmazkodnak az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedéshez. Együttműködnek a különböző szakemberekkel, iránymutatásaikat, javaslataikat beépítik a pedagógiai folyamatokba.
- A migráns és a különböző nemzetiséghez tartozó gyermekek számára biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálódását, a multikulturális nevelésén alapuló integráció lehetőségét.

3. Az óvoda nevelési alapelvei és értékei

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- Figyelembe kell venni a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nevelést végez;
- a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.

Úgy gondoljuk, hogy a társadalmi hatásokat az óvoda kevésbé tudja befolyásolni, ezért azokra a nevelési területekre tesszük programunkban a hangsúlyt, melyeken belül úgy érezzük, hogy **komplex nevelő hatást tudunk kifejteni a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásának megerősítésére az egyenlő hozzáférés biztosításával.**

Alapvetően a következő tényezők befolyásoltak minket óvodánk alapelveinek, célrendszerének újragondolása és megfogalmazása során:

- Az óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározott követelmények, valamint a gyermekek életkora által meghatározott feladatok, és új lehetőségek.
- A szülők elképzelései és elvárásai az óvodai neveléssel kapcsolatban.
- Jövőre vonatkozó meglátásaink és megérzéseink.
- Az óvoda felnőtt közösségében rejlő erőforrások.

Alapelveink:

- Az óvodai nevelés az egyenlő hozzáférés biztosításával, a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatásának megerősítésére, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásának megerősítésére irányuljon oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben.
- A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illesse meg.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez kell, hogy igazodjanak.
- Egészségüket, környezetüket tudatosan megóvó ember válják belőlük. Ismerjék az egészségükre káros hatásokat, tudatosan kerüljék azokat. Tiszteljék a természetet, az állatokat, környezettudatosságukkal óvják azokat.
- Tegyük lehetővé és segítsük a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

- Gondoskodunk, a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról.
- Biztosítjuk a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységeket, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékot, a tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakat, emberi értékek közvetítését; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetet.
- A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.
- Valljuk az emberi értékek jelenlétét, az integrált nevelés hatékonyabb fejlesztő szerepét és erőteljesebb szocializáló hatását.
- Kialakítjuk a sajátos nevelési igény által megkívánt környezetet. A megfelelő környezet, a szükséges tárgyi feltételek és eszközök megléte biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, amennyiben a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges. A gyermek habilitációs, rehabilitációs segítő fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.
 - A sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti.
 - A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását az alkalmazott speciális módszer- és eszköz rendszer minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.
 - Az integrált nevelés során az illetékes szakértői bizottság szakvéleményének figyelembevételével egyéni fejlesztés valósul meg.
 - Olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi az egészséges és a sajátos nevelési igényű gyermek igényeit, a tünetek változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket. Ezáltal kialakul a testi, szociális, értelmi képesség.
- Megfelelő feltételekkel biztosítjuk a tehetséges gyermekek gondozását, bizonyos területeken elmaradást mutató gyerekeknél a felzárkóztatást.
- Fejlesztő munkánk alapelve a támasznyújtás, a követve vezetés elve, amely a gyermek fejlődési üteméhez, genetikai adottságaihoz és életkori sajátosságaihoz igazodik (differenciált nevelés).

4. Az óvoda célkitűzései – a „Háromszögletű kerek erdő” pedagógiai program célrendszere

Nevelési célunk: a 3-7-8 éves gyermek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával:

- Célunk a gyermek személyiségéhez igazodó pedagógiai intézkedésekkel szellemileg, testileg és, szociálisan egészséges gyermekek nevelése.
- Óvodánk, mint nevelési intézmény, családias, egymásra figyelő, elfogadó, pozitív tulajdonságokat megerősítő légkört kell, hogy biztosítson a gyermekeknek. Az optimális környezeti feltételek – beszélő környezet - megtervezése és megszervezése az óvodánkban dolgozók közös érdeke, melyet az óvodapedagógusok alakítanak, formálnak.
- Kiemelt figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű gyerekek fejlesztésére, a hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatására, a tehetséges gyerekek felkutatására és gondozására.

- A társadalmi együttéléshez szükséges attitűdök, értékek és normák tevékenységeken és hagyományokon keresztül történő kialakítása sokszínű tevékenységeken keresztül, kiemelve a szabad játéktevékenység elsődlegességét, amelyben a gyermek sajátélményű tapasztalatszerzéssel szerezheti meg azokat az élményeket, amelyek felkeltik, és ébren tartják benne a vágyat a **környező világ megismerésére**.
- Célunk, hogy a **gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot** is tartalmazó tevékenységrendszer.
- Célunk, az együttérzés, önzetlenség, figyelmesség kialakítás.
- Célunk, a **gyermekek önismeretének, önálló döntési és véleményalkotási képességének fejlesztése**.
- Nevelési célunk, hogy a gyermek az óvodapedagógusokban, és az óvodában dolgozó **dajkáknak, gyógy- és pedagógiai asszisztensekben, a gyógypedagógusokban is társra**, ha kell, természetes **segítő támaszra találjon**.
- Változatos tevékenységformák felkínálásával, a felnőttek beszédpéldájával feladatunk az érték közvetítés, mintaadás, mely folyamatot áthatja az **anyanyelvi nevelés, kiemelt jelentősége**.
- A többségi és sajátos nevelési igényű gyerekek együttnevelése által magasabb érzelmi töltésű gyermeki személyiségek kibontakoztatása.
- Célunk a gyermekek alkalmazkodó képességének, akaraterejének, önállóságra törekvésének kialakítása, melyhez megteremtjük személyi biztonságát, a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek multikulturális nevelésén alapuló integráció lehetőségét.
- Migráns gyermekek óvodai nevelésében az alapvető emberi jogok és szabadságok figyelembevételének biztosítása, az önazonosság megismerésének és az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének megteremtése.
- Célunk, hogy a **fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettségünk** az óvoda mindennapi életébe beépülő folyamatként jelenjen meg.
- Az óvodáskorú gyermekek **környezettudatos viselkedésének megalapozása**. Ebben a folyamatban a gyermeket körülvevő felnőttek (szülő, pedagógus, dajka) példamutató magatartását elengedhetetlennek tartjuk.
- Környezetünk számára egyértelművé tenni a **lassú átmenet értékrendjének elfogadtatását**, az óvodából az iskolába.
- Közvetetten elősegítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- A gyermeki jogok, **az egyenlő hozzáférés biztosítása**.
- A mindennapos pedagógiai gyakorlatunkat a megengedő, bátorító, **gondoskodó meleg nevelési stílus** jellemezze.

V.A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei

1. Humán erőforrás

Cél: A gyermekek megfelelő ellátása minden csoportban két szakképzett, főiskolai végzettséggel rendelkező óvodapedagógussal történik. Közvetlen segítőik szakképzett dajkák, gyógy- és

pedagógiai asszisztensek, pszichológus valamint szükség szerint a pedagógiai szakszolgálat munkatársai /logopédus, pszichológus/.

Dolgozók	Létszám adatok	
Pedagógus	Óvodavezető	1
	Óvodavezető helyettes	4
	Óvodapedagógus	34
	Fejlesztő óvodapedagógus	1
	Gyógypedagógus	2
Pedagógiai munkát közvetlenül segítő	Pszichológus	1
	Pedagógiai asszisztens	5
	Gyógypedagógiai asszisztens	2
	Dajka	16
Egyéb segítő munkatársak:	Óvodatitkár	3
	Kertész	3
	Konyhai kisegítő	4
	Takarító	3
	Gondnok	1
Szak és egészségügyi szolgálat külső segítő szakemberei <i>* Sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének megfelelő aktuális szakterülettel és létszámban</i>	Logopédus (*)	4
	Pszichológus	1
	Fejlesztő pedagógus	
	Gyógypedagógus *	1
	Gyermekeorvos	1
	Védőnő	1

Óvodavezető feladatai:

- Rendszeresen képzési és fejlesztési tervek készítése és megvalósítása, hogy a munkatársak képességei és szakmai tudása megfeleljen az intézmény jelenlegi és jövőbeli igényeinek, elvárásainak.
- A munkatársak segítése terveik és feladataik teljesítésében.
- A szükséges változások kezelése (bővítés, leépítés, átszervezés)
- Új munkatársak kiválasztása

Elvárások:

- Az intézmény vezetése személyesen részt vesz az intézményi folyamatok, változások alakításában, és irányításában.
- Az intézmény vezetése meghatározó szerepet játszik az intézmény működési rendjének biztosításában, a napi működés általános szabályainak kialakításával, a rendelkezésre álló erőforrások hatékony felhasználásával
- Az intézmény rendelkezik emberi erőforrás stratégiával, mely épít a munkatársak igényeinek és elégedettségének felméréséből származó információkra.
- Kialakult és működik egy a munkatársak kiválasztását és mentorálását, támogatását szolgáló rendszer.

Óvodapszichológus feladatai:

- Az óvodapszichológus tevékenységének fő célja az oktató-nevelő munka hatékonyságának segítése, a gyermekek személyiségfejlesztése és lelki egészségvédelme. Az óvodapszichológus közvetlen segítséget nyújt a nevelő-oktató munkához, valamint konzultációs lehetőséget biztosít a szülők számára is gyermekük nevelésével, fejlesztésével, óvodai beilleszkedésével kapcsolatos kérdésekben.
- Munkáját a Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, és az azt kiegészítő végrehajtási rendeletekben meghatározott feladatok alapján végzi.
- Az óvodapszichológus a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal szoros együttműködésben végzi munkáját. Csoportlátogatások alkalmával megfigyeli a gyermekek tevékenységét játék és foglalkozás közben, segíti a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait és személyiségük, képességeik harmonikus fejlődését. Figyelemmel kíséri a gyermekek kimagasló képességeit, erősségeit, közreműködik a tehetséggondozásban. Pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, képességvizsgálatokat végez, főként az iskolára való felkészülés érdekében. Terápiás vagy más kezelés, fejlesztés szükségessége esetén a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal való konzultációk után megszervezi a gyermek továbbirányítását a megfelelő szakellátó intézménybe. Egyéni és csoportos foglalkozásokat szervezhet a gyermekek számára, amelyhez a későbbiekben a szülők beleegyezését és együttműködését is kérjük.
- Konzultációs lehetőséggel, nevelési tanácsadással segíti a szülőket is gyermekeik nevelésében, fejlesztésében és beiskolázásában. A szülők jelzése alapján tematikus előadásokat, fórumokat tart fejlődés lélektani, nevelési, vagy a mindennapi élet pszichológiai vonatkozású kérdéseiben.
- Az óvodapszichológus közreműködik az óvodai mentálhigiéné, egészségfejlesztés, szexuális nevelés, személyközi konfliktusok és erőszakjelenségek terén szükséges prevenciós és intervenciós feladatok megvalósításában, melyet az óvoda és a szülők jelzéseinek figyelembevételével alakít ki. Mindezeket a gyerekekkel, szülőkkel és óvodapedagógusokkal szervezett egyéni és csoportos foglalkozások keretében látja el. (EMMI rendelet alapján)

2. A nevelőtestület és a pedagógiai munkát segítőik képzettségi mutatói - kompetenciái

Képzettség iránya	Képzésben részt vettek száma
Óvodapedagógiai végzettség (főállásban foglalkoztatottak)	
- óvóképző főiskola	32
- óvóképző szakközépiskola	1
- pszichológus	1
- gyógypedagógus	2
Képzettség iránya	Képzésben részt vettek száma
- óvodavezetés, közoktatás vezetés	4
- fejlesztő pedagógia	1
- gyermektánc oktató	1
- gyermek, ifjúság és családvédelem pedagógiai	1
- drámapedagógia	2
- környezetkultúra az óvodában	1
- német nemzetiségi óvodapedagógus	4
- alapfokú elsősegélynyújtás	1
- középfokú óvodapedagógiai végzettség	1
- középfokú egészségügyi végzettség	1
- kisgyermekgondozó	1
- HACCP ismeretek	20
- ECDL vizsga	3
- számítógép kezelő	3
- nyelvvizsga (alap, közép, komplex)	7
- dísznövény kertész és virágkötő	2
- masszőr	1
OKJ pedagógiai asszisztensek száma	5
Szakképzett dajkák száma	14

3. Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága - Részvétel továbbképzéseken az elmúlt öt évben

Irányultság tárgya	Székhely és telephely óvodák		
	Neszmélyi Út	Napsugár	Kelenvölgy
	Óvodapedagógusok száma		
INPP Gyakorlatprogram©	10		
Autizmus specifikus továbbképzés	9		
Autizmus specifikus továbbképzés+integráció a gyakorlatban	8		
DIFER tanfolyam	1		
IPR vezetőképzés	1		
Erkölcsei nevelés megújuló gyakorlata	2	1	
Tehetséggondozás az óvodában	2		
Környezeti játékok elemzése készítése	1		
Mese- nyelv- játék –anyanyelvi fejlesztés játékosan	2		

Irányultság tárgya	Székhely és telephely óvodák		
	Neszmélyi Út	Napsugár	Kelenvölgy
	Óvodapedagógusok száma		
A zene szeretetére nevelés, zenei tehetséggondozás	2		
Családpedagógia	1	1	
Fogadd el, fogadj el – érzékenyítő tanfolyam	1	1	1
Személyiségfejlesztés pedagógusoknak a stressztűrő-képesség növelése érdekében	2		
Cselekvési minták a Zöld napokhoz	2		
Legyen minden gyerek egyformán gyerek	1		
Cselekvő, felfedező tevékenységek szervezésének módszertana az óvodában	1	1	
Fejlesztőpedagógus szakvizsga	1		
Tevékenység és személyiségfejlesztés			
Inkluzív nevelés kisgyermekkorban		1	
Viselkedéskultúra- európaiság- hitelesség-protokoll		1	
Számítástechnikai alaptanfolyam		1	
Népi játék, néptánc módszertan az óvodában		1	
A gyermeki agresszió		1	
A környezeti nevelés megvalósítása terep körülmények között a Dunna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság lehetőségeit felhasználva	1	1	
Gazdagító programok a tehetséggondozásban		1	
Új szemlélet a család-óvoda kapcsolatában. Az óvoda-iskola közötti átmenet támogatását segítő hatékony módszere és eljárások		1	
Drámapedagógia		1	
Zöld óvodában, úton a „zöld óvoda” felé			
Pedagógusok felkészítése a tanfelügyeleti ellenőrzésre			1
Alapozó terápia: Módszer a gyermeki idegrendszer mozgásos-érzékszervi fejlesztésére			1
Szövegszerkesztés és táblázatszerkesztés		1	1
Irodalom a kisgyermekkorú német nyelv oktatásában			1
Mentálhigiénés alapfokú továbbképzés pedagógusoknak		1	1
Német nyelv	1	1	3
Klanggeschichten - Klangmärchen			1
Kindertheater aus Märchenwelt			1
Kinder Spieler mit Orff-Instrumenten			1
Deutschsprachige Aktivitäten in Kindergarten			2

Irányultság tárgya	Székhely és telephely óvodák		
	Neszmélyi Út	Napsugár	Kelenvölgy
	Óvodapedagógusok száma		
Kindergarten- Leitbild			1
Konfliktuskezelés	11	11	8
Fortbildung zum Materialpaket „Deutsch mit Hans Hase- in Kindergarten und Vorschule“			1
Die Gestaltung einer ganzheitlichen mathematischen Bildung in Kindergarten			1
„Guten Morgen liebe Zahlen“ – Entdeckungen im Zahlenland			1
Die vielfältigen Wege der Sprachvermittlung			1
Intézményvezetők felkészítése az önértékeléshez, a tanfelügyeleti ellenőrzéshez és a pedagógus minősítéshez	2		
Drámajáték vezetés projektszemlélettel az óvoda egészségnevelésben	1		
A tanfelügyeletre várva	1		
A pedagógus, a vezető és az intézmény önértékelése	1		
Deutsch im Kindergarten	1		
Offener Kindergarten	1		
Prevenációs célú mozgásfejlesztés az óvodában	1		
Mentálhigiénés alapfokú továbbképzés	1		
Játék és tánc a német nemzetiségi óvodákban	1		

A továbbképzések területei a közös szakmai értékrendünkhöz kapcsolódó szakmai többletek megszerzésére irányulnak, így feltételezik a helyi pedagógiai programunk gyakorlati megvalósítását, képviselését.

Az elkövetkezendő években óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – „Háromszögletű kerek erdő” pedagógiai programunk cél és feladatrendszerébe határozza meg.

Alapvető céljaink

- Az óvodai nevelés magas színvonalának biztosítása mellett hozzáférhetőségének garantálása is fontos. Ezen kívül **figyelmet kell fordítani** többek között **a környezetre, az infrastruktúrára, a személyzeti ellátottságra, az irányításra és a minőségbiztosításra** is.
- Az óvodai nevelésünk tekintetében **integrált megközelítést kell alkalmazni, bevonva valamennyi érintett felet** – így a családokat is –, és szoros együttműködést kell kialakítani a nevelőmunkát segítő szakszolgálatokkal.
- Célunk, hogy az óvoda az **optimális személyi és tárgyi feltételeket tudjon biztosítani a kisgyermek számára** személyiségük kibontakoztatásához.

Részcélok

- Olyan, fejlődési szempontból **megfelelő tevékenységrendszer előtérbe helyezése**, amelyek mind a kognitív, mind a nem kognitív készségek elsajátítását elősegítik, ugyanakkor elismerik a játék fontosságát, amely a kudarcmentes iskolakezdés, eredményes tanulás szempontjából kulcsfontosságú;
- **A színvonalas kisgyermekkori nevelés biztosítása minden gyermek számára**, különösen a társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű, migráns vagy roma háttérrel rendelkező, illetve a sajátos nevelési igénnyel rendelkező, ezen belül a fogyatékkal élő gyermekek részére;
- **Az óvodai nevelés minőségbiztosításának előmozdítása** valamennyi kulcsszereplő, köztük a családok, a szakszolgálati, a szociális és az egészségügyi hálózatok bevonásával;
- Az óvodapedagógus, az óvodavezető, és a pedagógiai és nevelő munkát segítő (gyógy- és pedagógiai asszisztens, dajka), valamint a technikai **személyzeti ellátottság javítása, a foglalkoztatottak szakmai felkészültségének fejlesztése**;
- **Jól képzett szakemberek intézményünkbe történő vonzása**, képzése és megtartása;
- **A szülők támogatása** azon szerepükben, hogy az első életévekben ők gyermekeik első számú nevelői, valamint az óvodapedagógusok arra való ösztönzése, hogy alakítsanak ki szoros együttműködést a szülőkkel, a családokkal és a különböző helyi közösségekkel annak érdekében, hogy megismertessék velük a kisgyermekkori nevelés és gondozás kínálatát lehetőségeket és a kisgyermekkori tanulás fontosságát.

4. A különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák szervezeti egységeken belül történő átadásának módszertana, eljárása

Fontosnak tartjuk a pedagógiai program célkitűzéseit támogató továbbképzéseken való részvételt, valamint, hogy a különböző továbbképzéseken szerzett ismereteket és kompetenciákat a kollégák a gyakorlatban is alkalmazzák, hasznosítsák, és egymásnak is átadják.

A továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák átadásának színterei:

- óvodavezető és közvetlen pedagógus kolléga tájékoztatása (szóban)
- a telephelyek kollégáinak - különös tekintettel a gyakornok kollégákra – tájékoztatása a soron következő óvodapedagógusi fórumon (szóban)
- óvodaközi szakmai munkaközösségek munkája során megvalósuló információ átadás
- önként vállalt, és munkaterv tartalmának megfelelő gyakorlati bemutatás
- lehetőség szerint a továbbképzésen kapott szakmai anyagok kollégák közötti megosztása
- (elektronikusan, nyomtatott formátumban)
- szakmai munkaközösségi foglalkozásokon, nevelés nélküli napokon

5. Az intézmény belső továbbképzési rendszere

Minden program működésének alapja a művelt óvodapedagógus személye, ezért tartjuk fontosnak az önképzést és a továbbképzést.

Szakmai munkaközösségeink és munkacsoportjaink irányultságát a társadalmi, szülői, valamint a kollégák igényeire és elvárásaira alapozottan évente határozza meg a nevelőtestület.

Az óvodaközi szakmai munkacsoportok tevékenysége szakmai szervezetfejlesztésünk meghatározó bázisa. Munkaközösségeink valamelyikének minden óvodapedagógus tagja. A munkaközösségek vezetőit – akik a téma megalapozott ismerői, szakmai tudásukat továbbképzéseken és különböző írott anyagokból folyamatosan bővítik, és a nevelőtestület segítségére vannak – a nevelőtestület választja meg, működésüket pedig az SZMSZ szabályozza.

Reflektív pedagógiai szemlélet és gyakorlat

Az igényes óvodapedagógus képes elemezni munkáját, tudja, hogy mit, miért és hogyan csinál. Nem elégszik meg a pusztán rutinnal, azzal, hogy „így szoktam, szoktuk, ez korábban már bevált”. „A reflexióra, azaz megfigyelésre, elemzésre és értékelésre való képesség a pedagógiai professzió alapköve.” (Hunya Márta)

Az óvodapedagógusok feladatai:

- az alkalmazott módszerek folyamatos figyelése, értékelése, és szükség szerinti módosítása
- szükség és lehetőség szerint a folyamatos, értékelő magatartás és figyelem adatokra, a gyermekek folyamatos megfigyelésére épül
- Hospitálást követő egy héten belül reflexió eljuttatása az érintett kolléga számára
- a szakmai fejlődés tudatos irányítása

Az elkövetkezendő évek belső továbbképzéseit az alábbi szempontokat határozzák meg:

- Működési folyamataink törvényhez igazítása → szabályozó dokumentumaink naprakészségének biztosítása
- A pedagógiai programunkban kitűzött célok, a szerzett kompetenciák alkalmazhatósága, a tanult ismeretek és kompetenciák beépítése a mindennapok nevelési gyakorlatába
- Telephelyek speciális műveltségtartalmai

A gyógy- és pedagógiai asszisztensek, dajkák intézményközi és az egyes megvalósítási helyeken történő szakmai fejlesztésének, folyamatos továbbképzésének célja munkaköri feladataik minőségi szinten való ellátásának segítő támogatása: a gyermekekkel, óvodapedagógusokkal, a közvetlen munkatársakkal, és a szülőkkel való kapcsolat eredményességének területein.

Az óvodapedagógusok továbbképzéseinek egyéb színterei:

- humánszolgáltató szervek rendezvényei, tanfolyamai
- főiskola, egyetem, posztgraduális képzés

Elvárások az elkötelezettség és a szakmai fejlődés terén

- Ismeri és elfogadja az óvodában rá váró feladatokat, azokat eredményesen oldja meg.
- Saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti.
- A szakmai visszajelzéseket elfogadja, hatásukra képes gyakorlatán változtatni, szakmailag fejlődni.
- A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai eljárások és programok (pl. témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.
- Tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját.
- Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.

- Rendszeresen tájékozódik a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.
- Rendszeresen tájékozódik az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza is azokat.
- Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek.
- Élő szakmai kapcsolatrendszer alakít ki az intézményen kívül is.
- Munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket.
- Részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.

VI. Az óvoda szűkebb és tágabb környezete

Törekvésünk az egészséges és biztonságos környezet biztosítása. A gyermekeket körülvevő külső és belső környezet sajátosan igazodik az egyes óvodaépületekben folyó nevelési gyakorlathoz. Pedagógiai tevékenységrendszerünkben, és a telephelyenkénti sajátos környezetben segítenek az óvodapedagógusok és a munkájukat közvetlenül támogató dolgozók a gyermekeknek megérteni és feldolgozni a tárgyi - emberi világot, az abból származó információkat, a logika és a matematika világát, valamint a kimondott szavakat.

1. Tárgyi adottságok és feltételek

Helyiségek	Székhely és telephely óvodák			
	Neszmélyi Út „A”	Neszmélyi Út „B”	Napsugár	Kelenvölgy
Csoportszobák száma	4	2	6	4
Tornaterem, szoba	1	0	1	1
Logopédiai / fejlesztő foglalkoztató	2	1	1	1
Nevelői szoba	1	0	1	0
Többfunkciós helyiség (nevelői szoba, iroda, könyvtár, orvosi, logopédiai, stb.)	1	0	1	1
Irodahelyiségek (vezetői, óvodatitkári, óvónői)	2	0	2	2
Külön orvosi és beteg szoba	0	0	0	0
Külön beteg szoba, elkülönítő	0	0	0	0
Só szoba	1	0	0	0
Játék és egyéb tároló helyiségek	1	0	1	1
Tálalókonyha és hozzá tartozó helyiségek	1	1	2	1
Udvar	2	2	1	2
Felnőtt öltöző	1	1	1	1

Helyiségek	Székhely és telephely óvodák			
	Neszmélyi Út „A”	Neszmélyi Út „B”	Napsugár	Kelenvölgy
Csoportszobák száma	4	2	6	4
Tornaterem, szoba	1	0	1	1
Felnőtt zuhanyozó	1	1	1	0
Internet hozzáférés	2	0	1	1
Számítógép a pedagógusok részére	2	1	1	1

Foglalkoztató szobák: minden épületünkben otthonosak, barátságosak és jól felszereltek. A tudatosan kialakított tárgyi környezet a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását is támogatja. A gyermeki tevékenységek színterei – a különböző kuckók, tevékenység központok, játékterek – valamennyi csoportunkban az éppen aktuális témaprojekteknek megfelelően berendezettek és felszereltek.

Tornaterem: Intézményünk mindhárom telephelyén jól felszerelt tornatermekkel büszkélkedhetünk, melyek minden igényt kielégítenek a gyermekek mozgásának fejlesztésére. A Neszmélyi Úti Óvoda telephely „B” épületéből a gyermekek az „A” épület udvarán levő tornaterembe járnak át mozgásos tevékenységekre. A sportszereket folyamatosan szerezzük be, illetve újítjuk fel az anyagi források függvényében.

Udvar

Neszmélyi Úti Óvoda:

A gyermekek aktív tevékenykedését levegőzési idejében mindkét épületben az udvari állandó és mobil mozgásfejlesztő eszközök segítik. Az „A” épület füves udvara jó időben a mozgásos tevékenységek színtere. Mindkét épületben 2-2 csúszda és homokozó, mászóakák szolgálják a gyermekek vidám időtöltését.

Az óvoda mindkét épületéhez tartozó kertrészekben komposztládákat használunk a természetes hulladék /gyümölcsbőr és a megmaradt gyümölcs/ újrahasznosításához.

A komplex óvodai neveléshez hozzátartozik az udvarrendezés, folyamatos növényápolás, kiskert gondozása, állatok megfigyelése, valamint évszakokhoz kapcsolódó kerti munkák, gyűjtőmunkák.

Mindkét óvoda rendelkezik kerti zuhannyal, melyet a nyári melegben a gyermekek hűtésére használunk, a baleset megelőzést szem előtt tartva.

Kelenvölgyi Óvoda:

Az óvoda ápolt, rendezett kerttel, nagy teraszokkal biztosítja az ide járó gyermekeknek a megfelelő időtöltést a levegőzés ideje alatt.

Az óvoda udvara füvesített és burkolt felületű, napos, ill. árnyékos, udvari csappal és két kerti zuhannyal rendelkezik. A mozgásfejlesztő játékok fából készültek, a gyermekek testméreteinek megfelelnek. A gyermekek számára 3 homokozó nyújt még játszási lehetőséget és árnyékot adó fák biztosítják a gyermekek jó közérzetét.

Az óvoda udvarán évszakoknak megfelelően végezhető munkák: csíráztatás, ültetés, virágoskert gondozása, falevél gereblyézése.

Újbudai Napsugár Óvoda:

A telephelyen kihúzható napvédő ernyővel felszerelt, fedett teraszaink is vannak és hatalmas zöld területű udvarral is rendelkezünk. A gyermekek mozgásigényének kielégítését az udvaron természetes anyagokból készült fával-, kötéllel kombinált mászóakák, rollerek, kismotorok napi használatával biztosítjuk. Évszakoknak megfelelően kihasználjuk a kedvező környezeti lehetőségeinket annak érdekében, hogy minél több időt töltsenek a gyermekek a szabadban (étkezés, szabad játék, mozgás). Olyan udvarral rendelkezünk ahol mozgásos játékra, homokozásra, szerepjátékokra, kézműves tevékenységekre egyaránt lehetősége van a gyermeknek. Az elmúlt évek korszerűsítései nyomán rendelkezünk még gumitéglával burkolt focipályával, 1 párapuval, szánkózó dombbal, nagyméretű trambulinnal és egy kis halastóval.

A mindennapi élettel kapcsolatos munkákhoz hozzátartozik a veteményeskert gondozása, madarak etetése, illetve a komposztálás is.

2. A program megvalósítását támogató eszközök, felszerelések

A kötelező eszközök jegyzékét az 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. melléklete - JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről tartalmazza.

A telephelyek egyéni műveltségtartalmaihoz illeszkedő specifikus eszközöket a 2., 3. és a 4. számú mellékletek tartalmazzák.

A digitális technikák olyan kihívásként jelentkeznek az nevelésben-oktatásban, amelyek alkalmazására a pedagógusok egy része nem készült fel.

Ezen hiányosságok felszámolása elsősorban a digitális eszköztár bővítés és az önképzés által preferált, azonban fontosnak ítéljük, hogy a már meglévő eszközöket célszerűen és megfelelően használjuk, hozzájárulva ezzel a nevelési-tanulási céljaink és feladataink eredményeihez.

A fenti hiányosságok pótlása érdekében az intézmény telephelyein az elkövetkezendő években fejleszteni szeretnénk az infokommunikációs eszközöket. A tervek között szerepel a wifi elérés kiépítése, több számítógép illetve laptop a pedagógusok részére, melyeken, többek között, belső képzés során segítséget tudunk nyújtani a kollégáknak. A folyamatosan rendelkezésre álló nyomtató, fénymásoló és a hozzá való tartozékok, valamint lamináló gép és fólia, melyeket a dokumentáció elkészítésére, valamint a tevékenységekhez való előkészületekre is használhatnak a pedagógusok.

2.1. Terv a tárgyi környezet és eszközök felszerelések, fejlesztésére:

A Napsugár óvoda telephelyen

- Udvari wc és kézmosó kialakítása, a gyermekek kényelme biztonsága érdekében.
- Az udvari mozgást fejlesztő játékeszközök bővítése;
- Akadálymentesítés a bejáratnál;
- KRESZ park kialakítása az udvaron;
- Csoportszobák, folyosók, mellékhelyiségek folyamatos tisztasági festése.
- Ereszcsatorna kiépítése a tornaterem teraszánál.
- Kültéri sakktábla kialakítása.
- Használaton kívüli első konyha só szobává alakítása.

A Neszmélyi Úti székhely és telephely

- Mindkét épületében udvari árnyékolók telepítése.
- Párapu kialakítása.
- Kerti mászóakák, libikóka pótlása.
- A pedagógiai munkát segítő képességfejlesztő eszközök bővítése, korszerűsítése.

A Kelenvölgyi Óvoda telephelyen

- a hátsó udvarrészen található megüresedett két szobás gondnoki lakás felújítása /nyílászáró csere, festés/ benne egy nevelőtestületi szoba kialakítására.
- Kerítés és bejárati kapu cseréje és lefestése.
- A csoportszobákhoz tartozó tálaló ablakok cseréje.

VII. A „Háromszögletű kerek erdő” Pedagógiai Program nevelési feladatrendszere

1. Általános nevelési célok

Célunk a gyermek mindenekfelett álló érdekében végzett hatékony nevelés, személyiségfejlesztés. Ezért a prevenciót alkalmazzuk, mely számunkra a természetes érés és a gyermekre szabott egyéni fejlesztés harmonizálását jelenti. **Szükség esetén a megfelelő korrekció lehetőségét biztosítjuk.**

Nevelési céljainkat és feladatainkat csak akkor tudjuk elérni, ha időben felismerjük a gyermekek hátrányos helyzetéhez vagy a veszélyeztetettség kialakulásához vezető problémákat. Keressük ezek okait és a megoldás lehetőségeit.

Célunk a pedagógiai tevékenységrendszerünk és a tárgyi környezet biztosításával segítsük a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítását. Lehetőségeinkhez mérten a természet legyen az óvodások ismereteinek, élményeinek egyik fő forrása.

Fontos számunkra, hogy óvodánkban minden gyermek önként, spontán, szabadon játszhasson, mivel a játék egész napját kitöltő legfontosabb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, jut örömhöz, sikerélményekhez.

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja, játéka viszont megteremti a kapcsolatot környezetével.

Képesek legyenek felmérni saját helyzetüket a csoportban, képesek önálló helyzetmegoldásra (autonómiák), hatékonyan (kompetensnek) érzik, észlelik magukat, így önérvényesítésük szociálisan, elfogadható módon, teljesítményen keresztül történik.

A gyermek iránti elvárásokat lemaradásának jellege és súlyosságának mértéke határozza meg. A gyermek terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló sérülése és személyiségjegyei befolyásolják.

A gyermeket értő, elfogadó, bizonyos kereteket, elvárásokat közvetítő, biztonságot adó, egészséges környezetben kívánjuk nevelni harmonikus személyiséggé, a játék és a különböző műveltségterületek segítségével. Biztosítva ezzel az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Ezekre a szálakra fűzzük a különböző társadalmi és eddig kialakított saját elvárásoknak, külső – belső igényeknek megfelelő további céljainkat.

Óvó-védő funkció:

- Célunk: - minden gyermek (különösen az ételallergiásokat tekintve) testi, lelki, szellemi védelme, ápolása, erősítése, fejlesztése és ezek harmóniájának megteremtése,
- a gyermekek biztonságos, higiénés környezetben való környezettudatos nevelése.

Szociális funkció:

Célunk: - a családban és a társadalomban jelentkező hiányosságok kompenzálása, a családok pozitív befolyásolása,
- minden gyermek találja meg helyét az óvodai közösségben.

Ebben a folyamatban a gyermeket körülvevő felnőttek (szülő, pedagógus, dajka) példamutató magatartását elengedhetetlenek tartjuk. Nevelési célunk, hogy a gyermek az óvodapedagógusokban és az óvodában dolgozó dajkáknál társra, ha kell, természetes segítő támaszra találjon.

Fontosnak tartjuk, a családok nevelési szokásainak megismerését, **az eltérő nevelési szokások közelítését**. Nevelési célunk a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. Feladatunk a meglévő és jól működő funkciók támogatása. A meglévő kapcsolattartási formák felajánlása mellett törekszünk a szülői igényekhez igazodó lehetőségek keresésére.

Nevelő- személyiség fejlesztő funkció:

Célunk: - Az óvodás gyermek sajátos képességei megfelelő módon alakulhassanak:

- az utánzásos tanulás,
 - az alkotó képzelet,
 - a teljes figyelem az érzékelésben,
 - az észlelés,
 - a megértő és problémamegoldó gondolkodás terén.
- Nemzeti kultúránk, hagyományaink közvetítésével gyermekeink személyisége gazdagodjon.
 - Gyakorolják a kulturális különbségek és a társadalomban lévő emberi viszonyok jellegzetességét.
 - Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.
 - Mindazon képességek kibontakoztatása, mely közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéséhez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. Megteremti annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek felkeltik, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére. Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg.

Az **óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó**, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

2. Általános nevelési feladatok

- A legkülönbözőbb jellemű gyermekek, magatartásának megismerése, bizalommal való segítése.

- A családok nevelési szokásainak megismerése, az eltérő nevelési szokások közelítése.
- A meglévő kapcsolattartási formák felajánlása mellett, **a szülői igényekhez igazodó lehetőségek keresése.**
- A 3-7-8 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak szem előtt tartásával harmonikus személyiségfejlesztés, mellyel **előkészítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedést.**
- Testi, lelki és szellemi szükségletek kielégítése, az óvodai élet tartalmas megszervezése.
- Tevékenységrendszerünkkel, valamint a „beszélő környezet” megteremtésével **a környezettudatos magatartás alakulásának segítése.**
- A csoportban fellelhető fejlődési szintekhez, eltérésekhez való alkalmazkodás **(egyéni differenciálás), választási lehetőségek nyújtása** a gyermekek egyéni képességeihez mérten.
- Óvodai nevelésünk során olyan készségek, képességek kialakítása, amely segíti majd a gyermekeket abban, hogy **"megismerje", "megértse", „elfogadja” önmagát,** valamint segíti őt a jövő világában való tájékozódásban. Ez fokozottan érvényes a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek nevelése tekintetében.
- **A tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamatban** feladatunk megvalósítása érdekében megteremtjük a **tanulást segítő támogató környezetet,** törekszünk minél **több időt biztosítani a gyermekek szabad játékához.**
- Az énkép, önismeret, önértékelés fejlesztése, a gyermekek természetes megnyilvánulásaira és teljesítményeire adott konkrét és pozitív megerősítések által.
- A hátrányos helyzetű gyerekeknél a hátrány okainak feltárása után a család megsegítése a különböző szakszolgálatok igénybevételével is.
- Óvodánk ellátja az átlagos fejlődésű gyermekek nevelése mellett az Alapító Okiratban meghatározott típusú sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését, rehabilitációját.
- Munkánk során figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztési igényeit, és külön gondot fordítunk arra, hogy minden segítséget megkapjanak hátrányaik leküzdéséhez.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a spontán tanulást, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését a kortárs csoportban megélt élményekkel, mintákkal és tapasztalatokkal segítjük.
- Sajátos nevelési igényű gyermek harmonikus személyiségfejlődésének érdekében elfogadó, az eredményeket észreévó és értékelő környezetet biztosítunk.
- A fenti feladatok megvalósítása érdekében fontosnak tartjuk a természetes élethelyzetek kihasználását a fejlesztésre, az intenzív, jól strukturált és a meglévő töredékkészségek használatát is elváró, egyénileg motiváló, speciálisan a gyerekek szükségleteihez alkalmazkodó módon.
- Megteremtjük azokat a lehetőségeket, hogy a gyermek a **játékon,** a művészeteken, az alkotómunkán, **saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg az élményeket és tapasztalatokat.**
- Óvodai nevelésünk teljes folyamatát áthatja az **anyanyelvi nevelés.** A beszédfejlesztés természetes színtere a játék, ahol a felvállalt szerepekben, élethelyzetekben kerülnek egymással kontaktusba a gyermekek.
- **Az egészséges életmód kialakítása**
- **A gyermekek érzékenyítése a német nyelv iránt**

3. Az egészség és környezeti nevelés alapelvei - az egészséges életmód alakítása

Cél: Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban – melyet az erőteljes testi fejlődés jellemez kiemelt jelentőségű.

Az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása,
- egészségének védelme, edzése, óvása,
- egészséges táplálkozás,
- mozgásigény kielégítése, testmozgás
- testi képességek fejlődésének segítése,
- betegségmegelőzés,
- baleset megelőzés,
- környezettudatos magatartás megalapozása,
- szakemberek bevonásával prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Feladatunk a gyermek testi-lelki fejlődésének elősegítése az önállóság további fejlesztésére az együttműködés lehetőségeinek biztosítása az alábbi fejlesztési tartalmakban:

Gondozás terén:

Az óvodai életükben a gondozási teendők szervezése kiemelt szerepet kap.

A következetes és rugalmas szokásrendszer kialakításával a gyermekek számára biztonságot nyújtunk, a szabályok kialakításánál arra törekszünk, hogy azok betarthatóak legyenek számukra, ezzel is segítjük a normarendszerük fejlődését.

Óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlesztésének elősegítése.
- A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, pihenés a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítása.
- ***Megfelelő szakemberek bevonásával-speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.***

Gyógy-, pedagógiai asszisztens feladatai:

- A gondozási feladatokban való aktív részvétel az óvodapedagógus irányításával.

Dajka feladatai:

- A megfelelő higiéniai feltételek és tisztaság biztosítása.
- Higiéniai eszközök rendelkezésre állásának biztosítása.

A./ Testápolás

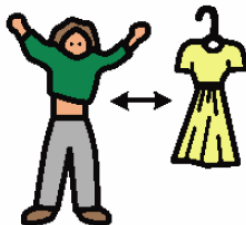
A testápolás a gyermek egészségének védelmét, testének, ruházatának gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodását szolgálja.

B./ Étkezés

Speciális feladatunk az ételallergiás gyermekek ellátásának megszervezése, figyelemmel kísérése, segítése. Nálunk a gyermekek naponta reggelit, tízórait, ebédet, uzsonnát kapnak. Természetes vitaminforrás pótlása érdekében szülői támogatással is, a gyermekek naponta fogyasztanak gyümölcsöt. Felnőttek segítségével a gyermekek alkalmanként készítenek különböző gyümölcs- vagy zöldségsalátát, amivel az étrendjük kiegészül. Ünnepek alkalmával koruknak megfelelően készítenek süteményt is, amit közösen fogyasztanak el. Ezekhez a megfelelő alapanyagot a szülők biztosítják. Külön figyelmet fordítunk az esztétikus és kulturált étkezésre.

C./ Öltözködés

Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, amely során alakítjuk a gyermek önállóságát és esztétikai érzékét. A mindennapok gyakorlata alapján igényelünk váltócipőt, szabadidő ruhát, fehérneműt, a mozgásos tevékenységhez tornaruhát, tornacipőt.

D./ Pihenő idő

Az óvodás gyermeknek egészséges fejlődéséhez szüksége van a pihenésre. Nálunk a nyugodt légkört minden csoport saját szokásai, hagyományai alapján teremti meg. Tiszteletben tartjuk

a gyermekek otthonról hozott alvási szokásait. A kevesebb alvásigénnyel rendelkező iskolába készülő gyermekek számára – rövid pihenés után – csendes elfoglaltságra van lehetőség, míg a többi gyermek alszik.

E./ Mozgás

Óvodánk sajátos lehetőségei: részben napvédővel ellátott teraszok, nagy napfényes és árnyas udvar. Évszakoknak megfelelően kihasználjuk a kedvező környezeti lehetőségeinket annak érdekében, hogy minél több időt töltsenek a gyermekek a szabadban (szabad játék, mozgás).

Helyes életritmus – napirend, hetirend

Napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez, kihasználjuk a ritmikusan ismétlődő tevékenységek én-erősítő hatását, amelyek érzelmi biztonságot nyújtanak a gyermeknek. Ennek érdekében rugalmas napirendünk, heti rendünk kialakításánál figyelembe vesszük a gyermek élettani fejlődését, a helyi adottságokat, igényeket, lehetőségeket, szokásokat. Olyan feltételeket teremtünk, melyek megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. Óvodánk minden telephelyén a heti rend csoportonként kerül kialakításra.

A szervezett tevékenységeket az óvodapedagógusok a hét folyamán rugalmasan alakítják, alkalmazkodva a telephelyi sajátosságokhoz (tornaterem beosztás), a gyermekek pillanatnyi állapotához és az aktuális programokhoz. A gyermekek testi és lelki egészségének szolgálata érdekében növeljük a **szabad játék** és az **udvari játéktevékenységek** időtartamát.

A gyermekek számára egyéni érzükhöz igazodó rugalmas befogadási időkeretet alakítunk ki, melyet a folyamatosság is jellemez.

Megteremtjük annak a feltételét, hogy a gyermek minden tevékenységet elvégezzen, befejezen.

A napirendünk szerint a gyermeknek jut elég ideje az életkorából fakadó legfontosabb tevékenységre, a játékra, valamint a délelőtti folyamán - amikor a figyelme még koncentráltabb - olyan tevékenységekben való részvételre, melyek biztosítják számára a személyiség sokrétű kibontakozását, a felkészülést az iskolai életre.

Tevékenységek és időtartalmuk a napirendben

Tevékenység	3-4 évesek számára		4-5 évesek számára		5-6-7 évesek számára	
	Szept.1- Május 31.	jún. 1- aug. 31.	Szept.1- május 31.	jún. 1- aug. 31.	Szept.1- Május 31.	Jún. 1- Aug. 31.
Játék, és párhuzamosan végezhető kötött, kötetlen tevékenysége	7 óra	7 óra	7 óra 45 perc	8 óra 30 perc	8 ó 30 perc	8 ó 30 perc

k						
Előkészületek az étkezéshez, étkezés	1 óra 30 perc	1 óra 30 perc	1 óra 15 perc	1 óra	1 óra	1 óra
Öltözködés, egyéb testápolási teendők	1 óra	1 óra	1 óra	45 perc	1 óra	30 perc
Pihenés, alvás	2 óra 30 perc	2 óra 30 perc	2 óra	1 óra 45 perc	1 óra 30 perc	1 óra 30 perc

Alapellátásba tartozó tevékenységként biztosított a gyógytestnevelés és a logopédiai ellátás.

3. 1. Teljes körű egészségfejlesztés és környezeti nevelés

Gyermekeink egészségnevelése olyan tevékenységek összességét jelenti számunkra, amely az élet minőségét komplex módon kívánja alakítani. Az egészséges életmódra nevelés, egészségmegőrzés, a betegség megelőzés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban – melyet az erőteljes testi fejlődés jellemez – kiemelt jelentőségű, és áthatja egész nevelési rendszerünket. A testi nevelés átfogó tevékenység és feladatrendszerét elsősorban a **gondozás és mozgás** által kívánjuk megvalósítani. E két tevékenység az egész óvodai életet átfogja.

„Az **egészség** a testi, lelki és szociális jólét állapota, nemcsak a betegség, vagy egyéb fogyatékoság hiánya.” (WHO) Akkor egészséges egy óvodás gyermek, ha a testi-lelki fejlődése zavartalan, kiegyensúlyozott, problémáit, kudarcait megtanulja leküzdeni, örömet jelent számára a természet szépsége, a valahová tartozás, a vidámság, a zene, a mozgás. Az egészségnevelés az egész nevelőtestület szívügye, pedagógiai hitvallása. Minden pedagógus személyesen is felelős azokért a kölcsönhatásokért, melyek a gyermekek szociális és érzelmi nevelésében megmutatkoznak. Törekszünk a személyes példamutatásra és a nap folyamán kiegyensúlyozott, sikerélményt adó légkör kialakítására.

A gyermekek legalapvetőbb, természetes megnyilvánulási formája a mozgás is csak akkor lehet fejlesztő hatású, ha azt a gyerekek bioritmusához igazodva kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végzik.

Célunk a kiegyensúlyozott életritmus, helyes táplálkozási, egészség megőrzési szokások alakítása, a környezet tisztántartására, a környezet rendjének megóvására való igény felkeltésével, a gyerekek mozgásigényének kielégítésével az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása.

Fő feladatok:

Gondozás terén:

Az óvodai életünkben a gondozási teendők szervezése kiemelt szerepet kap. A következetes és rugalmas szokásrendszer kialakításával a gyermekek számára biztonságot nyújtunk, ezzel is segítjük a normarendszerük fejlődését. Kihasználjuk ebben a folyamatban is a nevelésre alkalmas lehetőségeket.

Sokirányú gondozási tevékenységgel a gyerekek komfortérzetének biztosítása, gyerekek ilyen irányú igényeinek felkeltése, jó szokások kialakítása.

A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése.

Rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása.

Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.

Igény alapján gyógytorna, szakember vezetésével.

A személyi higiénés nevelés szempontjából kiemelt jelentőségűnek tartjuk a **családokkal való együttműködést**, az egészséges életmód **szokásainak** következetes **gyakoroltatását**.

Az egészséges életmód szokásainak kialakítása, testápolás, étkezés, öltözködés, betegség megelőzés és annak **következetes gyakoroltatása**.

A szabályokhoz kötött mozgásos képességeket fejlesztő játékok során a gyerekek **önbecsülésének és önbizalmának** fejlesztésére törekszünk.

A gyerekek testi és lelki egészségének szolgálata érdekében biztosítjuk a **szabad játék** és az **udvari tevékenységek** időtartamát.

Olyan feltételeket teremtünk, mely megfelelő időtartamú, **párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezését, szervezését biztosítja**.

Rugalmas napirendünk, heti rendünk kialakításánál figyelembe vesszük a gyermek élettani fejlődését, a helyi adottságokat, igényeket, lehetőségeket, szokásokat.

Tiszta, rendezett, nevelő környezetet biztosítunk, a **megóvásához megfelelő szokásokat alakítunk ki**.

Szakemberek segítő közreműködésével, szülővel, óvodapedagógussal együttműködve, **speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátását biztosítjuk**.

Tevékenységeink tervezése és szervezése során gondolunk a **balesetek és betegségek megelőzésére, direkt és indirekt módszerek alkalmazásával**.

A gyerekekkel közösen alkotott **szabályok** kialakításánál arra törekszünk, hogy azok **legyenek világosak, betarthatók a gyerekek számára, betartásukban a felnőttek legyenek következetesek**.

3.2. A környezeti és egészségnevelés intézményi alapelvei, céljai

Hosszú távú célok:

♦Rendszerszemléletre nevelés elve

Képessé tesszük a gyerekeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, lássák meg a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra.

♦Természet és társadalom harmóniájának elve

Megalapozzuk gyermekeinkben a természet, az épített és társadalmi környezet - benne az ember harmóniájának - megőrzését szolgáló szokásrendszert (értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, esztétikailag). Felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.

♦Fenntarthatóság elve

Kialakítjuk gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

♦Testi- lelki egészség elve

Óvodánk célja, hogy a hozzánk járó gyermekekben kialakítsuk az egészséges életmód iránti igényt. Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték, - tenni kell érte. Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát, utasítsák el a számukra károsat. A gyerekek ismerjék meg az egészségkárosító tényezőket, azok veszélyeit. Mindezek eléréséhez lehetőséget biztosítunk az ismeretek átadásával és programok szervezésével.

Az intézmény minden dolgozója törekszik a komplex testi- lelki- szociális értékek védelmére, az ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakítására.

♦Társas készségek fejlesztésének elve

Megismertetjük gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával. Úgy neveljük gyermekeinket, hogy alakuljanak ki bennük a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek.

♦Foglalkozásközi integráció elve

A pedagógusok legyenek képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazására, a környezeti és egészségnevelés kapcsán a pedagógusok közti együttműködés új formáinak, módszereinek alkalmazására.

Rövid távú célok, feladatok

Egészségfejlesztés:

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme.
- Az egészséges életmódra nevelés része az óvodai élet minden területének.
- Figyelmet fordítunk a helyes napirend és hetirend kialakítására, betartására.
- Biztosítjuk az egészséges fejlődéshez szükséges feltételeket és tevékenységeket.
- Nyújtunk az egészség megvédésére, megedzésére, visszaszerzésére vonatkozó közérthető, de tudományos ismereteket, bemutatjuk a sokoldalú egészségvédő lehetőségeket gyermeknek, szülőnek egyaránt.
- Megtanítjuk, hogy alapvető értékünk az élet és az egészség. Ezek megóvására magatartási alternatívákat ajánlunk, megtanítjuk a gyermekeket megfelelő egészségvédő magatartásra, gyakorlással, segítséggel, példamutatással. Nélkülözhetetlen az egészségvédelmi szokásrendszer kialakítása, a helyes szokások folyamatos gyakoroltatása, ellenőrzése.
- Motiváljuk, ösztönözzük a gyerekeket az egészségvédő magatartás szabályainak megtartására dicsérettel, biztatással.
- A nap folyamán lehetőséget biztosítunk arra, hogy gyermekeink minél több időt a szabad levegőn töltsenek, játékkal és tudatosan tervezett, sokoldalúan fejlesztő mozgással, délelőtt és délután egyaránt.

Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása, személyi higiéné:

- Tisztálkodás igényének kialakítása
- Védőnő általi szűrésen való részvétel évente több alkalommal
- A ruházat tisztántartásának igényének kialakítására
- Az időjárásnak, évszaknak, napszaknak megfelelő öltözködési szokás kialakítása
- Az egészséges életmód elemi ismereteinek és helyes szokásainak megismertetése és gyakorlása

- A gyakori fertőző betegségek megelőzésének, terjedésük megakadályozásának elemi szabályainak betartatására nevelés, szülők tájékoztatása
- A káros élvezeti szerek /cigaretta, alkohol, kábítószer / veszélyeinek és fogyasztásuk következményeinek megismertetése, azok használatának elkerülésére való nevelés
- Szükség esetén a egészségügyi szolgáltatások igénybevételének javaslása (fogorvos, védőnő, orvos...)
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozásra nevelés
- Az egészséges, változatos táplálkozás iránti igény kialakítása: napi ötszöri étkezés fontosságának ismertetése
- A kulturált étkezési szokások, az ízléses terítés, az étkezések rendjének kialakítása
- Az óvoda háromszori étkezés lehetőségét biztosít a gyermekek számára. Tízórára a konyha által küldött gyümölcsöt a szülők kiegészítik, változatosan, zöldséggel, gyümölccsel, magvakkal.
- Az étkezést biztosító konyhánk az életkornak, gyermekélelmezési normáknak megfelelően állítsa össze az étrendet.
- Az egyes ételallergiás gyermekek speciális étkeztetése megoldott.
- A szülők helyezték előtérbe az egészséges élelmiszereket, és kisebb mértékben engedjenek egészségtelen dolgokat fogyasztani (chips, cola, cukros üdítő).

Környezettudatos magatartásformák kialakítása:

- Szelektív hulladékgyűjtés: óvodánkban az Önkormányzattól igényelt sárga /PET palack/ és kék /papír/ 240 l-es műanyag kukákban szétválogatva gyűjtjük az újra hasznosítható hulladékot. A csoportszobában a használt papírokat külön gyűjtik a gyerekek.
- A Neszmélyi úti székhely és telephely óvoda mindkét épületéhez tartozó kertrészen komposztládákat használunk a természetes hulladék /gyümölcshéj és a megmaradt gyümölcs/ újrahasznosításához.
- A Neszmélyi Úti székhely és telephelyen a só-szoba: Szülői hozzájárulásból kialakított só-szobánkba korcsoporttól függően 12-15 gyermek fér be egyszerre. Heti lebontásban minden csoport rendszeresen igénybe veszi ezt a lehetőséget. A gyerekek vastag nylon kiscsizmákban mennek be a só-homokba, hogy a lábukat ne csípje ki a só. Vannak, akik érzékenyek erre a típusú száraz sós levegőre, nekik nem kell használniuk ezt a lehetőséget.
- Programok a jeles napokra épülve: Föld-napi rendezvények
- Környezetvédelmi pályázatokon való részvétel
- Környezetvédelmi programokon való részvétel: rajzpályázat /Az év madara, Az év fája stb/

Lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében, mentális egészség:

- A kiscsoportos gyermekek beszoktatásának segítése.
- Az újonnan érkezett gyermek beilleszkedését segítő tevékenység az óvodai környezetbe az óvodai hagyományok felhasználásával.
- Humánus, kellemes óvodai légkör fenntartása.
- Fokozottan veszélyeztetett gyermekek körének felmérése - (csonka családban élők, testi-, értelmi fogyatékosok, szexuális zaklatásnak, erőszaknak kitett gyerekek)- és folyamatos segítése.
- Az esetleg lelkiileg sérült gyermekeknek (szüleiknek) megfelelő segítségnyújtás – szakemberek ajánlásával, bevonásával- újabb sérülésének megelőzése.
- A fogyatékkal élő, integráltan nevelt gyermekekre való teljes odafigyelés.

- A pedagógusok tájékozottsága a gyermekek családi- és mentális állapotáról
- Az újonnan érkezett óvodai dolgozók beilleszkedésének segítése
- óvodapszichológus pedagógusokkal, szülőkkel, gyermekekkel folytatott munkája

3.3. Mindennapos mozgás lehetőségének megteremtését megvalósítását szolgáló program

Cél:

A modern kor és az azzal együtt járó technológiák a felnövekvő nemzedéket mozgásszegény életmódra kényszerítik. A fizikai teljesítmény romlása hosszú távon a szellemi képességek hanyatlásához vezethet. Ennek megakadályozása, a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében óvodánk biztosítja a mindennapos testmozgást. Az egészségfejlesztő testmozgás hatékonysága érdekében az alábbi egészségügyi és pedagógiai szempontok figyelembe vétele szükséges a konkrét feladatok megszervezése során:

- ♦ Lehetőség szerint minden gyerek minden nap vegyen részt a mozgásos tevékenységben.
- ♦ Az eltérő adottságú gyerekek számára is jelentsen sikerélményt a testmozgás.
- ♦ Érvényesüljön a mozgás, a sport személyiség és közösségfejlesztő hatása.
- ♦ A mindennapos testnevelés az életkori sajátosságok figyelembe vételével játékos, táncos elemeket tartalmazzon.
- ♦ Prevenciós céllal a mindennapos testnevelés alkalmanként gerinctornát, lábboltozatot erősítő mezítlábas tornát is tartalmazzon.
- ♦ A mindennapos testmozgás az életminőség javítását szolgálja.
- ♦ Heti 1-2 testnevelés foglalkozás, melynek keretében figyelmet fordítunk az elemi mozgások és játékok tanítására, gyakorlására, amelyek egyrészt sokoldalú mozgástapasztalatot biztosítanak ügyességük fejlesztésére, ugyanakkor hozzájárulnak fizikai képességeik életkoruknak megfelelő fejlesztéséhez, az egészséges életmód szokásainak megalapozásához, mozgásigényük felkeltéséhez, kielégítésükhöz és a sport megszerettetéséhez.
- ♦ Fejlesztjük térbeli tájékozódó képességüket, egyensúlyérzéküket.
- ♦ Megalapozzuk az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás szokásainak igényét.
- ♦ A tevékenységek tervezésénél, szervezésénél figyelmet kell fordítani arra, hogy a gyerekeknek sikerélménye legyen, így a mozgást örömmel végezzék.
- ♦ A heti 2X30 perc gyógytestnevelés biztosított az ortopédiai szűrés alapján javasolt gyermekeknek.
- ♦ A Neszmélyi Úti székhely és telephelyen a megfelelő életkorú csoportokban /4-5 éves / bevezetésre került az INPP-módszer, napi 5-10 perc fejlesztő mozgással.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Mindennapi játékos mozgáslehetőség biztosítása (spontán és szervezett, szabad levegőn és csoportszobában).
- Változatos mozgásos játékmagy felhasználása.
- Megfelelő hely és eszköz biztosítása a biztonságos mozgáshoz.
- Érvényt kell szerezni az egyéni képességek kibontakoztatásának a mozgásélmény sokirányú megtapasztalásával.
- Differenciált segítségnyújtás:
 - fokozottabb figyelem a speciális eszközöket igénylő gyerekekre,
 - fokozottabb figyelem a sajátos nevelési igényű gyerekekre.
- A nagy mozgások játékos utánpótlásával az utánpótlásfejlesztése.

- A mozgás és a pihenés egyensúlyának biztosítása, a gyermekek egyoldalú igénybevételének elkerülése végett.
- Mondókák, versek, énekek segítségével a mozgás és a ritmus összehangolása, ami átszövi a mindennapi mozgásos tevékenységet.

Gyógy-, pedagógiai asszisztens feladatai:

- A gyermekek segítése a mozgásos feladatok végrehajtásában.
- Az óvodapedagógus segítése a terem átrendezésében.

Dajka feladatai:

- A tevékenység közbeni gondozási feladatok ellátása.
- Higiéniai eszközök rendelkezésre állásának biztosítása.

3.4. Biztonságos közlekedés program

Az óvodás gyerekek a közlekedés szabályait még nem ismerik, s veszélyérzetük, veszélyfelismerő képességük még nem alakult ki, nem megfelelő, éppen ezért napjainkra a „legkisebbek” védelme a legfontosabb közlekedésbiztonsági feladatok egyikévé vált.

Újbuda Önkormányzata az elmúlt évben célirányos intézkedéseket indított a gyermekek életének, testi épségének és egészségének védelme érdekében. A beavatkozások nem maradtak eredmény nélkül. Elmondható, hogy a gyermekek ma már jóval biztonságosabb környezetben közlekedhetnek, mint egy évtizeddel ezelőtt.

A gyermekek védelmére, közlekedésük biztonságosabbá tételére a közlekedésre nevelés, a prevenció és a közúti ellenőrzések egyaránt nagyszerű lehetőséget nyújtanak.

Cél:

- ♦ A gyerekek közlekedési veszélyeztetettségének csökkentése.
- ♦ Olyan tapasztalatokkal, ismeretekkel történő megismertetése, melynek birtokában jól eligazodik a környezetében.
- ♦ A biztonságos közlekedéshez szükséges készségek, képességek kialakítása, fejlesztése.

Feladat:

- A közlekedési környezet megismertetése évszakokhoz kapcsolódóan.
- A közlekedési tapasztalat- és ismeretszerzés lehetőségeinek megteremtése és biztosítása.
- A közlekedéshez szükséges erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása.
- Modell nyújtása /KRESZ park, példamutatás.../.
- A környezettel való ismerkedés a bölcsődei és óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Általa a gyerekek az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti-társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek.
- Segíteni a gyerekek irányítottan és spontán szerzett tapasztalatainak feldolgozását.
- Fejleszteni a megfigyelőképességüket, gondolkodásukat, emlékezetüket.
- Folyamatosan figyelemmel kísérni a gyerekek természeti és társadalmi környezetükből szerzett ismereteinek játékukban történő felhasználását úgy, hogy folyamatos gyakoroltatással, munkatevékenységükben tudják azt alkalmazni.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a közlekedésben.
- Tudatosan törekedjenek arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből.
- Biztosítsanak minél több eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a mini és a mobil KRESZ parkban való folyamatos tevékenységhez.
- Minél többször biztosítsák a hozzáértő szakemberek segítségét /rendőrség, tűzoltóság stb../
- A helyes viselkedés pozitív megerősítése.

Gyógy-, pedagógiai asszisztens feladatai:

- A séták közben a gyermekek kísérése, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.

Dajka feladatai:

- Részvétel a sétákon.
- Higiéniai eszközök rendelkezésre állásának biztosítása.

A differenciálás lehetőségei:

- Gyermekek egyénenkénti megismerése; képességek, erősségek, gyenge pontok regisztrálása
- Gyermekek érdeklődési körének ismerése,
- A sajátos nevelési igényű gyermekek megismerési funkciói minőségileg és mennyiségileg is eltérnek a többségi társaiktól. Még nagyobb hangsúlyt kell kapnia a cselekvésbe ágyazott gondolkodásnak, a szemléltetésnek, a vizualításra épülő információ átadásnak egészen az óvodáskor végéig.
- Fokozottabb figyelem a speciális eszközöket igénylő és a sajátos nevelési igényű gyerekekre.

Tartalom:

Az óvodás korban megkezdett és folytatott közlekedésre nevelésnek több szempontból is létjogosultsága van a kisgyermek életében:

- A közlekedés része ő is, bár még segítségre van szüksége.
- Életkori, pszicho fiziológiai adottságai révén egy-egy közlekedési helyzetben rosszabb teljesítményt nyújt, mint egy felnőtt.
- Még nagy az eltérés a közlekedésnek a vele szemben támasztott követelményei és ezek teljesítése között (így relatíve nagy a valószínűsége annak, hogy egy közlekedési helyzetben rossz döntést hozhat).

Mindezen gyermeki „hiányosságok” felett nem hunyhatunk szemet, hiszen 6-7 éves korától iskolába kerülve többnyire egyedül fog gyalogosan közlekedni és erre fel kell őt készíteni!

Nincs „gyerek KRESZ”! Azonos közlekedési helyzet minden életkorban azonos döntést, cselekvést kíván. A járművezetőket sem készítik fel arra, hogy mely életkorban általában mi jellemzi a „gyermek-felnőtt” közlekedési érettségét. Marad az egyetlen követhető, egyben a biztonságot is jelentő megoldás: a gyermek szerephelyzeteivel, érettségével összhangba hozott preventív közlekedési képességfejlesztés. Melynek az a célja, hogy a gyermek részképességeit olyan magasabb szintre hozza, amely segítségével a személyiség harmonikusabb módon képes a közlekedési jelek, jelzések észlelésére, feldolgozására és a megfelelő válasz alkalmazására. Tehát ha jól végezzük az egyes életkorokban a gyermek fejlesztését, akkor olyan képességek, készségek,

attitűdök alakulnak ki, amelyek a biztonságos, kulturált közlekedés megvalósítására is alkalmasak lesznek.

A biztonságos közlekedés tapasztalatszerzésének módjai:

KRESZ-parkban:

- alkalmi- és folyamatos megfigyelések
- szerep- és szabály játékok
- szimulációs játékok
- szituációs gyakorlatok, valós helyzetek

Lakókörnyezetben:

- kirándulás
- séta
- vizuális tevékenységek (pl.: barkácsolás).

a) A gyalogos közlekedés szabályainak megismertetése, gyakorlása, melynek részei:

- közlekedési környezet megismertetése
- lakás, óvoda környéke
- séták útvonala
- közúti jelzések
- helyes viselkedési modell nyújtása
- közlekedési készség, képesség fejlesztése

b) Járművekről szerzett ismeretek, melynek részei:

- járművek sebességének, hangjának és mérete- összefüggésük felfedeztetése a gyermekekkel (valós helyzetben szerzett tapasztalatok, „Világunk hangjai” c. kazetta hallgatása, közlekedési park,),
- szituációs, szimulációs játékok (séta, közlekedési park, terepasztalon),
- valós helyzetek (autó-kiállítás, séta, átkelés zebrán),
- spontán alkalmak (séta, kirándulás, úttesten való átkelés, kerékpározás).

A fejlődés várható eredményei óvodás kor végére:

- ♦ Tudja a születési adatait (hely, idő), lakcímét, szülők adatait.
- ♦ A gyermek életkori sajátosságainak megfelelően tájékozódik és igazodjon el a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben.
- ♦ Pozitív érzelmi viszonyulása megerősödik környezete iránt, megismeri a város nevezetességeit, büszkeségeit.
- ♦ Különbséget tud tenni az évszakok között, ismeri azok közlekedésre gyakorolt hatását és jellemzőit.
- ♦ 10-es számkörben biztonságosan számlál, összehasonlít (több-kevesebb-ugyanannyi) mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- ♦ Ismeri az irányokat (balra, jobbra, le, föl) és alkalmazni tudják síkbeli, térbeli tevékenységek során, beszélgetésekben.
- ♦ Helyesen használja a névutókat (alatt, fölött, mellett).
- ♦ Segítséggel közlekedik a gyalogos közlekedés szabályainak megfelelően.

- ♦ Rendelkezik a közlekedéshez szükséges alapvető ismeretekkel és képességekkel.
- ♦ Ismeri a járműveket, életkorának megfelelően a jelzőtáblákat, a rendőr jelzéseit és munkáját.

3.5. „Közös a Napunk” Érzékenyítő program:

Cél: A pedagógusok, szülők és gyermekek érzelmi nyitottságának alakítása, a társadalomban előforduló másság elfogadásának elősegítése az Érzékenyítő program módszereinek felhasználásával a jellem formálásán keresztül.

Már hagyományosnak számít a Neszmélyi Úti székhely és telephelyek szomszédságában lévő **Bliss Alapítvánnyal** ápolott kapcsolatunk, amelynek keretében egy kiscsoportunk minden évben meghívást kap az Alapítvány farsangi multságára, Gyermeknap környékén pedig óvodánk várja egy közös játékos délelőttre az ottani gyerekeket. A Bliss Alapítvány alternatív és augmentatív kommunikációs eszközöket használva, súlyos, halmozottan fogyatékos gyermekek és fiatalok rehabilitációját, nevelését és oktatását végzi diagnosztikai munkája mellett. A velük való rendszeres találkozás segíti óvodásainkat a sokféleség megtapasztalásában, életkorukból következő nyitottságuk, előítélet-mentes, segítőkész viselkedésük megerősítésében.

A teljes alkalmazotti közösség számára érzékenyítő játékos órát tartottunk 2015 novemberében, ahol játékos tapasztalatszerzés mellett mindennapjainkat meghatározó információkat kaphattak a résztvevők a Kelenvölgy-Őrmezei Óvodában együttnevelésre fogadott sajátos nevelési igényű gyermekek állapotával kapcsolatban.

A fenti szakmai kapcsolatok szellemiségébe illeszkedik a **Kézenfogva Alapítvány "Közös a Napunk!"** óvodai komplex érzékenyítő és integrációs programja, amelyen óvodaközpontunk minden telephelyéről részt vettek óvodapedagógusok.

Tartalom:

A Kézenfogva Alapítvány az általános iskolákban már jól működő "Osztályfőnöki óra" modellje alapján az Újbudai Önkormányzat és a Montágh Imre Általános Iskola együttműködésével érzékenyítő programot valósított meg a nagyon fogékony 3-8 éves korosztály, azaz az óvodások számára.

- A program első elemeként a pedagógusok akkreditált képzés keretében 30 órás továbbképzésen vettek részt. Ismereteket kaptak a fogyatékoságok és az esélyegyenlőség témaköréből, valamint sajátélmény programokon keresztül nyerhettek bepillantást a fogyatékosággal élő gyermekek és szüleik életébe.
- A program második elemeként olyan rendhagyó előadáson vehettek részt az óvodások (a Montágh Imre Általános Iskola tanulóinak közreműködésével), amely nemcsak integrált, de interaktív is. a *"Zene a dombtetőn"* című mese didaktikailag is megalapozott történet, amely óvodapedagógiai és gyógypedagógiai szempontokat figyelembe véve is helytálló.
- A program harmadik elemeként az óvodás gyermekek szülei egy szakember segítségével beszélgethetnek gyermekeikről és a sérült, fogyatékkal élő gyermekekről, a szülői nehézségekről, nevelésről, elfogadásról - mindarról, ami a mese kapcsán felmerül bennük.

Az érzékenyítő programban való részvételt, a pedagógusok képzését a fenntartó finanszírozza.

4. Érzelmi és erkölcsi nevelés, szociális tapasztalatok biztosítása

4.1. Érzelmi nevelés és szocializáció

A személyiségfejlődésben a 3-7 éves életszakasz kiemelt jelentőségű. Az óvodás gyermek legfőbb igénye az érzelmi biztonság.

Célunk derűs csoportlégtérben érzelmi biztonság nyújtása, a gyerekek önállósági és öntevékenységi vágyának segítése, pozitív magatartási modellek megmutatása, erkölcsi, érzelmi, akarat tulajdonságok fejlesztése.

A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása.

A jövő tekintetében a szolidaritást, a **humanizmust és együttérzést** olyan nélkülözhetetlen személyiségvonásnak érezzük, hogy alakításukat nevelőmunkánk további céljának tekintjük. Községi nevelésünk alapelve, hogy a gyermek találja meg helyét a közösségben. Nevelési célunk, hogy igényévé váljék a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor - ha arra van igénye - egyedül is tevékenykedhessen. Ilyenkor a többiek alkalmazkodjanak hozzá. A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszközének **a játékot tartjuk, ahol a gyermek a leginkább megismerheti legbelsőbb világát, kipróbálhatja önmaga hatását másokra.** A szociális tanulás legfőbb eszközének az **utánzást, mintakövetést,** a felnőttek és a társak viselkedésének átvételét tartjuk.

Ehhez az érzelmi támaszt nyújtó nevelői attitűd mellett **alapvető feladat,** hogy a gyermekben kialakuljon és erősödjön:

- az érzelmi beleélés, empátiás átvétel képessége,
- az érzelmek felismerésének képessége,
- a saját érzelmeik kifejezésének képessége,
- a késleltetett megerősítés kivárásának (frusztráció tűrés) képessége,
- az indulati élet elvárható kontrollja

A belső harmónia megteremtéséhez szükséges attitűdök alakítása, az azt segítő életviteli technikák gyakoroltatása, modell értékű kommunikációval, bánásmóddal

Önismeret, énkép formálása, önkifejező, önértékesítő törekvéseinek biztosítása, a csoport nyújtotta segítő tartalmak aktivizálása.

Az egymáshoz való viszony formálása, **gyermek-felnőtt,** gyermek-gyermek kapcsolatában **pozitív érzelmi légkör fenntartására** és megteremtésére való nevelés, a közösségi szokások, normák nevelőtestületi szintű kimunkálásával, **a dajkák felelős bevonásával, modellértékű a kommunikációval.**

A migráns gyermekek nevelésében biztosítjuk az **önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét,** az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

A feszültségek, konfliktusok, ellentétek feloldására, egyéni problémamegoldásra igyekszünk nevelni óvodásainkat, sok türelemmel, empátiával, személyiségük tiszteletben tartása mellett az erőszakmentes kommunikáció segítségével.

A gyermekek érzelmi, szocializációs nehézségeinek megelőzésében és kezelésében az óvodapszichológus nyújt segítséget, valamint szükség esetén a gyermeket továbbirányítja külső szakemberhez.

A szülőföldhöz való érzelmi kötődés fenntartásának kimunkálása.

Ellátjuk a speciális gondozási és korrekciós nevelési feladatokat.

A bármilyen szempontból hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek fejlődését segítő korrekciós és kompenzációs munka elvégzése, ha szükséges, külső szakemberek segítő közreműködésével.

Élményeket biztosító közös tevékenységek során a jellem formálása, **erkölcsi tulajdonságok finomítása**.

Hagyományrendszerünkre épülő, ismétlődő, közös, örömteli tevékenységekkel, ünnepekkel is mélyítjük az összetartozást.

Óvodaszintű hagyományok:

Kirándulás:

- Tavaszi egész napos kirándulás
- Kerületi visszatérő kirándulás

Gyermekünnepek:

- Mikulás
- Adventi készülődés
- Farsang csoportonként
- Húsvét
- Gyermeknap

Óvodai ünnepek:

- Anyák napja
- Évzáró
- Ballagás, Nagyok búcsúztatása

Nemzeti ünnepek:

- Március 15.

Formája: ráhangolódás, megemlékezés

Cél:

- ♦ A 3-7-8 éves gyerekek hazaszeretetének megalapozása, egészséges nemzettudatának alakítása.
- ♦ Ismerkedjenek életkoruk szerint a nemzeti kultúrának bármely területével, ami gazdagítja érzelmi életüket, és értéket közvetít.
- ♦ Néphagyományaink ápolása során színesedjék képük szűkebb-tágabb környezetükről, az emberi kapcsolatokról, a világról.

Feladat:

- A gyermekek életkorának megfelelő ismeretanyag kiválasztása és nyújtása, ami legfőképp külső szemlélődésből, rácsodálkozásból és tevékenységek gyakorlásából áll.
- Olyan érzelmi motiváltság elérése, melynek során a gyermek lelki élete gazdagodik, és azt tartósan áthatja.
- A kerületünkben lévő nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó– társadalmi kultúrát közvetítő helyek, tárgyak, események feltérképezése – azok bemutatása a gyerekeknek.

Egyéb közös rendezvények:

- Szülőkkel közös óvodai kirándulás szervezése.
- Munkadélutánok szervezése (kertrendezés, gyermekek részére ajándékkészítés, adventi készülődés).
- Sportnap – Őrmezei óvodákkal, iskolákkal közös tavaszi játékos sportvetélkedő.
- Alkalmazottak hagyományos rendezvényei – K t arácsny, Pedagógus-nap.

Csoporthagyományok:

- gyermekek születésnapjának, névnapjának közös ünneplése
- hosszabb ideig távol levő gyerekeknek ajándékkészítés
- ünnepek előtt közös munka – babák fürdetése, babakonyha, szoba közös kitakarítása

Szakmai hagyományok:

- évi 2 alkalommal szülői értekezlet
- szülői vitafórumok szervezése előzetes igény alapján
- nyílt napok szervezése

A megfelelő érzelmi nevelés hatására megjelenik a tág értelemben vett tanulási vágy és képesség.

Az óvodapedagógusokkal szembeni elvárások a gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység terén

- Tudatosan alkalmazza a közösségfejlesztés változatos módszereit, a játék és más élményben gazdag tevékenység, program során.
- Az egész nap folyamán harmóniát, érzelmi biztonságot, elfogadó légkört teremt.
- A gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveli.
- Munkájában figyelembe veszi a gyermekek és a gyermekközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait.
- A napi tevékenységekben, játékban időt, lehetőséget biztosít a beszélgetésekre, kezdeményezően példát mutat az interaktív kommunikációra. Az egymásra figyelmet, a másik fél mondanivalójának meghallgatását gyakoroltatja a gyermekekkel.
- Értékközvetítő tevékenysége tudatos. Együttműködés, altruizmus, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi.
- Az együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeket erősítő helyzeteket teremt, módszereket alkalmaz az óvodai és óvodán kívüli tevékenységek során.
- Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén.
- Csoportjában tudatosan alkalmazza a konfliktus megelőzés módszereit, például a közös szabályalakítást, az értékelési szempontok tudatosítását, a pozitív példák megerősítését, a következetességet.
- A csoportjában felmerülő konfliktusokat, azok okait felismeri, helyesen értelmezi és hatékonyan kezeli. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.

4.2. Az erkölcsi nevelés alapelvei, tartalma és feladatai

„ A nevelés nem maga az erkölcs, hanem az erkölcsi cél elérése érdekében alkalmazott kommunikáció, amelynek állandóan új formában kell artikulálnia a jó erkölcs igényeit.”

/- Dr. Pálvölgyi Ferenc- Értékközvetítés, értékszocializáció és erkölcsi nevelés. /

Az erkölcsi nevelésben alapvető jelentősége van az érzelmek kezelésének, hiszen csak a belülről, érzelmi úton motivált gyermek képes a nevelés által közvetített értékekkel azonosulni.

Az érzelmek forrása az anyai empátia - az anya és a gyermek összehangolódása, érzelmi tapasztalatok szerzése - az érzelem legelső iskolája.

Az óvodának tovább kell erősíteni a családban lerakott jó alapokat, erősíteni és építeni rájuk. Abban az esetben, ha ezek az alapok hiányosak vagy kevésbé megfelelőek, az óvodának - saját kompetenciakörén belül - törekednie kell ezek minél teljesebb körű pótlására, kiegészítésére. Bármilyen bánásmód mély, tartós hatással van a gyermek érzelmi erkölcsi életére.

Leggyakoribb hibák:

- 1./ az érzelmek semmibevétele (elutasítás),
- 2./ túlzott engedékenységgel (gyengeséggel),
- 3./ lenézés, tiszteletlenség a gyermek érzelmeivel szemben (lekicsinylés).

Feladataink:

- A gyerekekben **bizalom és megfelelő mérlegelési képesség** alakuljon ki.
- **Érzelmi átélési képesség kialakítása.** A gyermekkorban elsajátított szokások berögzülnek, s később már nehezen törölhetők ki onnan.
- **A gyermeki félelmek racionalizálása**
- **A szülőtől való elválás nehézségeinek oldása** a családi légkör kialakítása révén.
- **A kölcsönös szeretet, a kapcsolatok harmóniájának** kialakítása , mert sokat segíthet a gyermek érzelmi viharai közepette. Legyen, kihez forduljon!
- **Egységes elvárások közvetítése, és egységes pozitív minta adása a gyermekek felé**

Az óvodás gyermekekre nemcsak a szülő és a nevelő befolyása hat, hanem társas környezete is befolyásolja, alakítja jellemét, vagyis a személyére jellemző attitűdrendszert.

A társas befolyásolás és a szocializáció azt jelenti, hogy a szociális környezet, amelyben élünk, direkt vagy indirekt módon hat ránk, befolyásol minket.

Célkitűzések:

Az erkölcsi fejlődés egymást követő szakaszainak felismertetése ugyanakkor a különböző a jellemző tulajdonságok, sajátosságok megismerése.

Az erkölcsi nevelés önmagában nem létezik csakis a nevelés teljes folyamatában.

Az óvodáskorú gyermekekre jellemző, kifejezetten 5-7 éves korban.

- Az erkölcsi törvények igazsága a gyermek és felnőtt pozitív viszonyából, a gyermekek felnőttek iránti tiszteletéből fakad.
- A gyermek mindent igaznak és kötelezőnek fogad el, amit a felnőtt mond.
- normák betartása inkább a szófogadás eredménye, kevésbé a normák ismeretének, vagy megértésének következménye.

Az erkölcsi nevelés módszerei:

- **szervezett és alkalomszerű beszélgetések**
- **erkölcsi magyarázat**
- **erkölcsi gyakorlás**
- **példaadás** : A nevelő személyes példája közvetlen és döntő hatású!
- **erkölcsi helyeslés**: egyetértés, dicséret, jutalmazás
- **erkölcsi helytelenítés**: a büntetés a helytelenítés leg súlyosabb formája így alkalmazása csak kivételes esetekben indokolt. **Büntetésmentes, erőszakmentes nevelés a cél.**

5. Az anyanyelvi nevelés, az értelmi nevelés feladatainak megvalósítása:

5.1. Anyanyelvi nevelés

Az óvoda szerepe az anyanyelvi nevelésben kiemelt, hiszen a 3-6 éves kor a legszenzitívebb időszaka a beszédfejlődésnek, ekkor fejlődik legintenzívebben a gyermek beszéde.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikációkülönböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Cél:

- ♦ az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés,
- ♦ a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, fokozása,
- ♦ a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása,
- ♦ a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése,
- ♦ a gyerekek már meglévő anyanyelvi képességeinek differenciált, egyénre szabott fejlesztése,
- ♦ a beszéd és a kommunikáció fejlesztése, és az anyanyelvi nevelés során különböző funkciók fejlesztése: a hangok, hangzók tiszta ejtése összefüggő beszéd, aktív és passzív szókincs, beszédészlelés és értés.

Az anyanyelvi nevelés **óvodai életünk egészét hatja át**. A gyermek beszédfejlődését meghatározza az otthoni nyelvi környezet. A fejlesztését ez, és az egyéni képesség(ek) egyaránt befolyásolják. A különböző tevékenységek közben elsajátítja anyanyelvünk sokrétű, árnyalt jelrendszerét.

Éppen ezért az anyanyelv használata szerves része az óvodai életünk minden mozzanatának, a nevelésünk egész folyamatában jelen van. Valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatnak tekintjük.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezet kialakításával, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel történik.

Feladat:

- Speciális prevenció és korrekció munka a hátrányos helyzet felszámolására.
- A gyermeki beszéd eszközként való használatának fejlesztése, szókincsbővítés, „beszélő környezet” biztosítása.
- A gyermeki érdeklődésre épített, egyéni képességeihez igazodó élményközpontú és a személyes meg tapasztalást, tevékenykedtetést lehetővé tevő fejlesztés biztosítása.

- A beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása, beszéd megértés fejlesztése.
- A gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének felkeltése, kielégítése, a kreativitás fejlesztése.
- Élményekkel tudatosan tervezett közös tevékenységek, ismeretek bővítése.
- Értelmi képességek fejlesztése.
- Az anyanyelv megismertetésére, megbecsülésére, szeretetére való nevelés.
- Modell értékű nyelvi jelenléttel a helyes mondathangsúly, hanglejtés, hangerő, beszédritmus és szünet, beszédsebesség és a helyes szó nyomaték alakítása.
- A beszédértés fejlesztése anyanyelvi és nyelvi játékok segítségével.
- Nyelvi környezet biztosítása annak érdekében, hogy gyermekeink mindkét iskolarendszerben sikeresen folytathassák tanulmányaikat.
- **Kommunikációs képességek alakítása, fejlesztése** (beszédöröm, beszédkészség, beszédértés, beszédtechnika, beszédfigyelem, szókincsbővítés).
- A szabad önkifejezés lehetőségének megteremtése a drámajáték eszközeivel, valamint a tevékenységet kísérő beszélgetések képezik a fejlesztés alapját.
- **Verbális és nonverbális érdeklődés fenntartása.**
- A hallás, fonémahallás, beszédértés egyéni megismerése, játékos fejlesztése.
- Lehetőségek megteremtése arra, hogy a gyermekek kreatívan rögtönözzenek, improvizálhassanak, a nyelvvel is játszhasanak, ezzel segítve a szabad önkifejezést.
- A gyermekek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása és a válaszok igénylése.
- Az anyanyelvi fejlesztés három alaphelyzetének tudatos megvalósítása:
 - Spontán helyzetekben és tevékenységekben
 - Irodalmi nevelés során
 - Az óvodapedagógus által kezdeményezett helyzetekben

Óvodai nevelésünk során a sajátos nevelést igénylő gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk, képességhatáraik elérésére – a fogyatékosság típusának, súlyosságának, figyelembe vételével.

A beszédfejlesztés természetes színtereként tartjuk számon a játékot, ahol a felvállalt szerepekben, élethelyzetekben kerülnek egymással kontaktusba a gyermekek. A beszédképesség fejlesztését szolgálva a játékban és egyéb tevékenységekben a gyermekek tapasztalják meg a „segítő felnőtt” magatartását.

5.2. Értelmi fejlesztés

Cél:

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Feladat:

Egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek és a kreativitás fejlesztése: figyelem, érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás.

A megvalósítás formái:

- a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve, változatos tevékenységeken keresztül szerezzenek tapasztalatokat a természeti és társadalmi környezetről.
- sokirányú tevékenységben szerzett spontán ismereteiket - óvodapedagógusi közreműködéssel - bővítsék, rendszerezék
- megfelelő időt kell adni, és lehetőséget kell teremteni a gyermeknek az Együttműködésre, próbálkozásra, tévedésre és újrakezdésre, szankciók nélkül

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ♦ akaratlagosan szabályozza figyelmét
- ♦ önuralommal rendelkezik
- ♦ meg tud különböztetni alakzatokat, elkülöníteni a háttértől
- ♦ felismeri a rész-egész viszonyokat
- ♦ meg tudja nevezni a téri irányokat, és végrehajtja a térben való mozgásra vonatkozó utasításokat
- ♦ tudjon szándékosan emlékezni a közeli és régebbi eseményekre is
- ♦ képes új ismereteit beilleszteni a már meglévő ismereteinek rendszerébe
- ♦ kudarcűrő képesség kialakult
- ♦ felelősségérzettel, kötelesség- és feladattudattal, feladattartással rendelkezik.

Az óvodapedagógusokkal szembeni elvárások a pedagógiai módszertani felkészültség terén

- A módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazza.
- A pedagógus az életkori sajátosságok figyelembe vételével választja meg az alkalmazott módszereket
- Alkalmazza a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.
- Az elméleti ismeretek mellett a tanultak gyakorlati alkalmazását is lehetővé teszi
- A differenciálás megfelelő módja, formája jellemző.
- Felméri a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát. Hatékony gyermek-megismerési technikákat alkalmaz.
- Az alkalmazott pedagógiai módszerek a kompetenciafejlesztést támogatják.
- Használja a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodában indokolt alkalmazására.
- Különböző problémahelyzet biztosításával elősegíti a problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlődését, tapasztalatszerzést.
- Fogalomhasználata pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű.
- Pedagógiai munkája során képes építeni a gyermekek más forrásokból szerzett tudására.
- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket is ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.
- Alkalmazott módszerei a tanítás-tanulás eredményességét segítetik.
- Pedagógiai munkájában nyomon követhető (PDCA-ciklus).
- Felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában.

VIII. A különböző tevékenységi formák és színterei bemutatása

1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. **A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.** A belülről indított játéktevékenység célja, a gyermekek intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatainak, élményeinek többszöri átélésének biztosítása. Általa egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása. A játék kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység Óvodai életünket ezért úgy szervezzük, hogy abban a játék feltételei a lehető legoptimálisabb mértékben biztosítva legyenek. A játék az ismeretszerzésben és az ismeretek elmélyítésében alapvető szerepet tölt be. A sajátos nevelési igényű és ép gyerekek együttnevelésének egyaránt meghatározó módszere. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőt, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.

Napirendünkben a legtöbb időt **a gyermeki szabad játék számára biztosítjuk** Óvodánkban minden gyermeknek lehetősége van arra, hogy a játékban kiélje, kipróbálja, gyakorolja és feldolgozza az életben előforduló szituációkat, az őt érő pozitív és negatív élményeket. Ezáltal válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. A játékidő rovására semmilyen más tevékenység nem iktatható be.

Az óvodapedagógus a gyermekek életkorához és képességszintjéhez illeszkedő szabályjátékokkal. Ismerteti meg a gyermekeket, amelyeket direkt módon irányít.

A szabályjátékon kívül minden más játéknál az indirekt játékirányítás elvárásai a mérvadóak:

Ötletadás, eszközbiztosítás, kérésre szerepvállalás, metakommunikációs eszközök alkalmazása stb.

Figyelemmel van arra, hogy az egyes szokások, együttélési normák elfogadása, betartása nem azonos időben zajlik az azonos életkorú gyerekeknél. Arra törekszünk, hogy gyermekeink azt kapják az őket körülvevő felnőttektől, amire szükségük van:

- utánozható mintát,
- fejlődéshez szükséges élményeket,
- segítő- és kezdeményező társakat.

A játék a sajátos nevelési igényű és ép gyerekek együttnevelésének meghatározó módszere, Nevelőtestületünk a játékot az óvodás korú gyermekek **alapvető tanulási, és a leghatékonyabb fejlesztő tevékenységi** formájának tekinti.

A játéktevékenységben megvalósított tanulásfelfogásunk szerint a szabad játékban a gyermek spontán szerez tapasztalatokat, míg az általunk tervszerűen előkészített és felajánlott tevékenység során a játékban tanul és szerez tapasztalatokat. E párhuzamosan végezhető tevékenységrendszerben az óvónő és a gyermek részvételét illetően van csak különbség. A pedagógus szakmai felkészültsége garancia a differenciált fejlesztés alkalmazására.

Cél: olyan ösztönző játékkörnyezet kialakítása, amelyben a gyermekek kreativitása megnyilvánulhat. A sajátos nevelési igényű gyerekeknél cél az együttjátszás, együttes cselekedtetés, ahol az ép gyermek játéka modellértékű, ugyanakkor az adekvát játékhasználat elsajátítása egyben a kognitív funkciók fejlesztésének is az eszköze.

Feladat:

- Biztosítani a nyugodt légkört, hosszantartó játékidőt és sokféle játékeszközt a gyerekek játék iránti szükségletének kielégítésére.
- A nevelés folyamatában a játékot olyan eszköznek tekintjük, amelynek érvényesítése, fejlesztése megfelelően formálja a gyermek személyiségét, mozgását.
- Játéka során fejlődik önállósága, értelmi-, motoros-, kommunikációs képessége, érzelmi-akarat, erkölcsi tulajdonsága, szocializációja. Ezért mindennapjainkban különös hangsúlyt fektetünk e tevékenységi formára. Általa észrevétlenül tanul, fejlődik a gyermek és olyan helyes viselkedési formák elsajátítására válik képessé, melyek későbbi életében meghatározóak lesznek.
- Tiszteletben tartjuk, hogy a játék valóságyszerű, de nem valóságos, nem érvényesek a valóság idő- és térbeli korlátai, a játékban minden lehetséges.
- Gyermekeink számára a biztonságot az állandóság adja, amely személyekre, környezetre, szokásokra, szabályokra épül.
- Arra törekszünk, hogy gyermekeink azt kapják az őket körülvevő felnőttektől, amire szükségük van: Az óvodapedagógus tudatos jelenléte **biztosítja** az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a **szükség és igény szerinti együttjátszásával**, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.
- Gyermekeink a különböző életszakaszaikban fejlődésüknek megfelelően alakítják játékvilágukat. A mobil bútorokkal kedvükre szűkíthetik, vagy növelhetik a teret. A természetes anyagokból készült berendezési tárgyak (fa játékeszközök, fonott eszköztartók, kelmék) segítségével ízlésüket is formáljuk és a játék intimitásához is segítséget nyújtunk. A környezetükben gyűjtött anyagokat felhasználják játék során. Szívesen barkácsolnak fonalakból, papírgurigákból, dobozokból. Ezek az újrahasznosítható eszközök jelentős helyet kapnak a gyermekek életében.

- Felfogásunk szerint **fontos, hogy a környező világ természetes tárgyai** (kavics, kagyló, termések, újrahasznosítható anyagok stb.) **beépüljenek a gyermekek játékába**. Így minden érzékszervükkel tapasztalathoz jutnak: megismernek sokféle minőséget, mennyiséget, különbözőséget.
- Csoportjainkban - ahogy a napirend is tükrözi - a nap nagy részét az önfeledt szabad játék tölti ki, melyhez az óvoda biztosítja a gyermekként élés lehetőségét. Ez gazdagítja a gyermekek személyiségét, de nem minden gyermeknél olyan sokoldalúan, hogy elegendő lehetőséget biztosítson minden képesség fejlődéséhez. Ilyenkor szükségesnek tartjuk a tudatosan kezdeményezett, irányított játékot (társasjáték, kártya, dominó, kirakó, stb.) a részképességek fejlesztése érdekében.
- Tudjuk, hogy a mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája.
- Felismertük, hogy a mi gyermekeinknél – a helyi adottságok miatt – a mozgásigény kielégítését a játékban is kiemelt feladatnak kell tekintenünk. Fontos, hogy az állóképességük, ügyességük, harmonikus, összerendezett mozgásuk természetes módon is fejlődhessen. Erre rugalmas napirendünk és eszközeink nagyon sok időt és lehetőséget biztosítanak.
- A játékidőn belül minden gyermeknek módja van igényének és fejlettségének megfelelő gyakorló-, szimbolikus-szerep-, konstrukciós-, építő- és szabályjátékban részt venni, kedve szerint barkácsolni, dramatizálni.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az önkéntes, spontán, elmélyült, szabad játék feltételeinek biztosítása:
 - légkör (nyugodt, biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott),
 - hely (mozgásos-, elkülönülést igénylő-, szabad játékfajtákhoz, egyéb tevékenységekhez),
 - idő (napirendünkben foglaltak szerint),
 - eszköz (lehetőség szerint természetes anyag),
 - élmény (élményszerzési lehetőség).
- Szülői hozzájárulással, megismerkedni a gyermekek otthoni játékfeltételeivel, szokásaival.
- A gyermek 7–9 óra napi játékszükségletének kielégítése, meghagyva a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját.
- A differenciált fejlesztés feladatainak megvalósítása: a gyermekek egyénenkénti megismerése, képességek, erősségek, gyenge pontok regisztrálása, a tehetséggondozás feladatainak megvalósítása, a gyermekek egyéni produktumainak elemzése, a gyermekek egyéni érdeklődési körének megismerése.
- A gyermekcsoportban a változó szükségletek kielégítése (a csoport életkori összetétele, a gyermekek egyéni szükségletei, érdeklődése, fejlettsége, aktuális élmények).
- A gyermekek részére választási, döntési lehetőségek biztosítása (minden helyzetben több lépcsőfok felkínálásával a választhatóság elvének érvényesítése).
- Szociális kreativitás fejlesztése (kreatív együttműködés, magatartásmódok, nyitottság, konfliktusmegoldások, tolerancia).
- A társas kapcsolatok megfigyelése és alakítása (magányos gyermek esetében kapcsolatépítés).
- A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki tapasztalat feldolgozásának biztosítása a szabad játékban.
- Egyéni élményeken túl közös élményszerzések kihasználása a játék fejlesztése érdekében
- Figyelemmel kísérni a gyermekek fejlődését a szabad játék, irányított játékon keresztül (a játék irányítását ehhez igazítani).
- Közbelépni, a nem kívánt, durva viselkedésforma kialakulásánál!

- Törekedni a gyermekek közötti konfliktusok önálló megoldására!
- Játékhelyzetekben támogatónak, engedőnek és elfogadóknak lenni, segíteni azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények.
- Figyelemmel kísérni a szerepjáték tartalmát, melynek megfigyelésével ismereteket szerez a gyermek kreativitásáról, élményeiről, fantáziájáról, ügyességéről, vágyairól az együttműködési készségeiről, figyelme tartósságáról, feladat és szabálytudatáról.
- A gyermekek pozitív értékelése az egyéni igényekhez, szükségletekhez igazodó hangsúlyokkal.
- Szabályjátékon kívül minden más játéknál az indirekt játékirányítás elvárásainak betartása: ötletadás, eszközbiztosítás, kérésre szerepvállalás, metakommunikációs eszközök alkalmazása.
- A gyermekek beszédképességének, beszédkultúrájának fejlesztése.
- A prevenció – és ha szükséges a korrekció - érdekében a tudatos megfelelő eszköz kiválasztása és használata.
- A játékszerek és eszközök vonatkozásában a félkészek előnyben részesítése, mivel a kreativitás megőrzését és fejlesztését feladatunknak tartjuk
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek játékának támogatása, segítése.
- Felhívni a szülők figyelmét a játék kiemelkedően fontos szerepére óvodáskorú gyermekeik életében.

Gyógy-, pedagógiai asszisztens feladatai:

- A gondozási feladatokban való aktív részvétel az óvodapedagógus irányításával.
- A szabad játék segítése, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél.

Dajka feladatai:

- A szabad játék segítése.
- Gondozási feladatok ellátása.
- Higiéniai eszközök rendelkezésre állásának biztosítása.

Tartalom:

- A játékot a belső leképződés szintjei határozzák meg, amely lehet: cselekvéses, képi és szimbolikus. E szintek összjátéka, belső arányai meghatározzák a játék jellegét, információs sajátosságait, a kapcsolatok rendszerét.
- A játékok egyszerűbb változatai után döntően mozgásos és képi képzetrendszerekre alapozottan jönnek a rendszerbe foglalt játékformák.
- A szerepekkel hordozott fantáziajáték már olyan bonyolult kognitív funkció, amely ebben az értelemben szimbolikus folyamatok nagyon magas arányát is jellemezheti.
- A szabályjáték nem korlátozódik pusztán társasjátékokra és a hagyományos fogalmi háttérre. Az alapozó játékok is szabályjátékok: mozgásosak, képiek, egyéniek vagy társasak abban az értelemben, hogy a magányos játéktól az együttmozgáson át jutnak el a gyerekek a legmagasabb kooperációig.
- Az énekes gyermekjátékok sokaságával megalapozzuk a zenei anyanyelvet.
- A mondóka, a grammatikus szöveges gyermekjáték eleve mozgásos játék is
- A festés, gyurmázás, rajzolás, barkácsolás önmagában is játék, valamint a játék kelléke lehet az elkészült eszköz.
- A bábozás, dramatizálás az óvodáskor kezdetén óvodapedagógusi kezdeményezéssel történik, később mind önállóbbá válnak a kezdeményezésben és cselekvésben. Játékban tanulás.

A differenciált fejlesztés feladatai:

- A pedagógus viselkedjen elfogadóan az óvodai keretek között nehezen kezelhető gyerekekkel szemben.
- A negatív viselkedést utasítsa el.
- A destruktív viselkedésnél a pedagógusnak azonnal közbe kell lépnie.
- Mindig kísérje figyelemmel a gyerekeket ebben a tevékenységközpontban, ne jelentsenek veszélyt önmagukra és társaikra.
- Tegye lehetővé a feszültségek oldását bizalom és szituációs játékok tervezésével.
- Lehetőség szerint testileg is legyen jelen a gyermek terében (a testi kontaktus megnyugtató lehet).
- Tegye lehetővé a pihenő sarokba történő elbújást (függő fotel, hintaló).

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ♦ A gyermek játéka során elsősorban önmagát tanulja. Belső feszültségeit oldja, kielégíti vágyait.
- ♦ Utánoz, kipróbál, kitalál, hipotézis-magatartást folytat.
- ♦ Vele született kíváncsisága arra ösztönzi, hogy keresse az újabb és összetettebb ingerhatásokat. Egyre nagyobb hatékonyságra, önállóságra törekszik önmaga és a tárgyi-társas környezet felett.
- ♦ Nem tud nem tanulni.
- ♦ A játék belső indítékai normális környezetben elegendőek ahhoz, hogy a gyerek tanuljon. Minden új ismeret akkor épül be igazán a gyerek gondolkodási sémáiba, ha nyitott és befogadó állapotban van.
- ♦ A játék sokoldalú kihasználásával megalapozódnak az iskolai tanuláshoz szükséges képességek.
- ♦ Fontos az élősarok, a sok séta, kirándulás, amelyek folyamatos és alkalomszerű tapasztalatszerzésre is lehetőséget nyújtanak.
- ♦ Lehetőséget és időt kell biztosítani a spontán szabad játékban való tanulásnak és a tervszerű játékban tanulásnak.

2. Munka jellegű tevékenységek

A munkára nevelés egyfelől a pozitív munka-attitűd kialakulását jelenti, másfelől azoknak a készségeknek a megalapozását, melyekre a felnőtt életben- különösen a munka világában- szüksége lesz a gyerekeknek.

A gyermekek a munkát általában könnyedén, örömmel és aktívan végzik. A munka elvégzését külső szükségesség motiválja, felelősséggel jár, a végeredménye hasznos, szükséges, melyet a gyermekek tapasztalat útján fedeznek fel. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és cselekvő tapasztalással megvalósuló tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal

egybeeső munka és munkajellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, felnőtteknek nyújtott segítség, alkalmi megbízatások teljesítése, a csoporttársaknak nyújtott segítség, az elvállalt naposi munka, a környezet-, növény- és állatgondozás stb.).

Cél: önálló munkavégzésre való képességek fejlesztése, a munka megbecsülésére nevelés. Aktív tevékenység: a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége.

Munkavégzés során fejlődik akarati tulajdonságaik egész sora: kitartásuk, felelősségérzetük, feladattudatuk, fegyelmezettségük. A jól motivált munkával erőfeszítésre készítjük őket. A jól szervezett, életkoruknak megfelelő feladatokkal, eszközökkel, pozitívan és sokoldalúan hatunk motoros képességük, teljes személyiségük fejlődésére is.

Munkavégzés során formálódnak és egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek. A gyermekek megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, miközben sokféle tapasztalatot is szereznek az őket körülvevő tárgyi világról. Minden olyan munkát elvégezhetnek gyermekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek megvalósítani. **Tudatosan figyelünk a gyermekek egyéni érésére, felhasználjuk önkéntességüket, nyitottságukat, megismerési vágyukat, aktivitásukat, érdeklődésüket** nevelési céljaink elérése érdekében. Ügyelünk arra, hogy tiltásokkal, túl nehéz feladatokkal ne szegjük kedvüket. A **folyamatos visszajelzés az egyéni fejlesztő értékelés** a legmotiválóbb erő, amely a gyermekkel való együttműködés során ösztönzi, megerősíti a gyermekeket. Sokszor nem is a munka, hanem megszervezésének módja feje ki a fejlesztő, nevelő hatást. Fejleszti a közösségi kapcsolatokat, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Mindezeket figyelembe véve és alkalmazva gyermekeinknek lehetőségük van arra, hogy játékidőben, élethelyzetekben és bármely tevékenységben megismerjék, gyakorolják, elsajátítsák a munkavégzés különböző fajtáit.

Önkiszolgáló munka

Egyéni fejlettségüknek megfelelően a fokozatosság figyelembevételével elvárjuk az öntevékeny részvételt, majd a teljes önállóságot.

Az önálló munka kiterjed az étkezésre, öltözködésre, testápolásra.

A mindennapi étellel kapcsolatos munkák

Ezek lehetnek előre tervezettek, vagy spontán élethelyzetekből adódóak:

- Külső-belső játszóhely és környékének rendbetétele.
- Morzsa-, hulladéksöprés, folyadék feltörlés.
- Asztaltörlés.
- Közös sütések, zöldség-, gyümölcssaláták készítése.
- Apróbb játékok, tárgyak megjavítása.
- Megbízatások teljesítése (illedelmes viselkedés gyakorlása).
- A csoporthagyományok ápolásához kapcsolódó munkák (ünnepi készülődés, takarítás, díszítés, terem átrendezés, meglepetések, ajándékok készítése).
- Élő környezet rendszeres ápolása (növények, veteményeskert gondozása, téli madáretetés).

- Naposság (közösségi megbízatás).

Környezetvédelemmel kapcsolatos munka jellegű tevékenységek

- Papírgyűjtés
- Papír újrahasznosítás
- Komposztálás
- Szelektív hulladékgyűjtés

A differenciált fejlesztés feladatai:

- Egyéni sajátosságoknak megfelelő munka jellegű tevékenységek, megbízások felajánlása.
- Egyedi segítség nyújtása a munkafolyamatokban.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Fokozatosan alakítsa ki a gyermekekben: tudják, hogy mikor végeznek hasznos, eredményt létrehozó tevékenységet, munkát.
- Motiválja őket úgy, hogy örömmel, szívesen, önként vállalják a munkában való részvételt.
- Ismertesse meg a gyermekeket a munkavégzés pontos menetére és az eszközök rendeltetésszerű használatára.
- Tudatosítsa, hogy saját és mások munkáját el kell ismerni, meg kell becsülni.
- A közös tevékenység alatt tudjanak alkalmazkodni egymáshoz, pozitív viszony alakuljon ki bennük a munkához.
- Teremtse olyan feltételeket, hogy a gyermekekben kialakuljon az esztétikus, tiszta rendezett külső és környezet iránti igény.
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges helyet, időt és a gyermekek számára megfelelő munka- és barkács eszközöket.
- A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják azokat.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység kipróbálásához, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- Tudatos pedagógiai szervezés, a gyermekkel való együttműködés és folyamatos, a gyermek számára konkrét, reális, saját magához mért, fejlesztő értékelést adása.

Gyógy-, pedagógiai asszisztens feladatai:

- A munka jellegű tevékenységek segítése.

Dajka feladatai:

- A megfelelő eszközök biztosítása, naposi munka segítése.
- A gyermekek bevonása az egyszerű munka jellegű tevékenységekbe
- A környezettudatos hulladékgyűjtésben való részvétel.

Tartalom:

A gyermek életkorának és fejlődésének megfelelő munkafolyamatok.

- 3-4 éves korban:
 - egyszeri vagy ismétlődő feladatok óvónői segítséggel
 - megbízások önkéntesség alapján

- udvar és teremrendezés felnőttel együtt
- önellátás
- segítségadás a társaknak.
- 5-6-7 éves korban:
 - naposi munka
 - terem és udvarrendezés
 - rendrakás, tisztogatás, kisebb javítások
 - segítségadás kisebbeknek, egymásnak kérésre és önálló indíttatásra
 - folyamatos növényápolás, valamint évszakokhoz kapcsolódó kerti munkák
 - gyűjtőmunkák.
- A sajátos nevelési igényű gyerekeknél a munkára nevelés területén az utánzásnak, a modellkövetésnek van nagy jelentősége.
- A megfelelő, állandó szokások, a jól begyakorolt viselkedésminták erősítik a helyes önkiszolgálás, az egyszerűbb munkatevékenységek gyakorlását.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ♦ Ismerjék fel saját képességeik határait, a segítségnyújtás lehetőségeit. A munkavégzésük legyen célirányos, a felnőttek megbízásait pontosan teljesítsék.
- ♦ Legyenek képesek az eszközök és saját testi épségük megóvására. Munkaeszközök és szerszámok helyes használata
- ♦ Gondozzák, óvják a környezetükben levő növényeket, élőlényeket
- ♦ Önálló feladatellátás.
- ♦ Munkaeszközök és szerszámok helyes használata.
- ♦ Saját, társaik és a felnőttek munkáját becsülik meg.

3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodáskorú gyermekekre jellemző, hogy spontán, önkéntelen módon tanulnak. Ezért, **támaszkodunk a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére, kíváncsiságára.** A tanulást nem szűkítjük le csupán ismeretterjesztésre, hanem jelen van az egész nap folyamán adódó helyzetekben, a természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, sétákon. Ezáltal is segítjük a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését.

Az óvodáskorúak tanulásában **fontos szerepet tulajdonítunk minta- és modellkövetésnek, utánzásnak, cselekvéses tanulásnak, a magatartás- és viselkedéstanulásnak (szokások alakításának) spontán játékos tapasztalatszerzésnek.** Tevékenységünk, minden megnyilvánulásunk minta a gyermekek számára.

Cél:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek alapkészségeinek és kulcskompetenciáinak fejlesztése az attitűdök erősítése, annak érdekében, hogy az egész életen át tartó tanulás adottságát elsajátítsa.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodáskori tanulást egyértelműen a nevelés eszközeként kezeljük, mellyel a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatjuk.

A tanulást folyamatos jelentős részben utánzásos, spontán tevékenységnek tekintjük, mely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja, és az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben. **Valódi tudásnak azt tekintjük, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el.** Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékban megvalósuló **önkéntes és cselekvéses tanulás** az óvodai tanulás útja.

A beszéd fontos eleme a tanulásnak. A beszélgetés, kérdésfeltevés, spontán közlés elősegíti a gondolkodás fejlődését és a tanulás eredményességét.

Tudjuk, hogy a gyermekek eltérő ütemben fejlődnek, ezért fontos számunkra, hogy **minden gyermek önmagához képest maximálisan fejlődjön.** Ezt kívánjuk elősegíteni a különböző tevékenységek, lehetőségek, eszközök, módszerek, feladatok **differenciált megválasztásával.**

A spontán tanulási helyzetek mellett rendszeresen szervezett, tervszerű különböző tevékenységekben megvalósuló tanulás is folyik intézményünkben.

Nálunk minden korosztály számára a **tervezett mozgás kötelezően szervezett.**

A **3-4 éveseknél minden egyéb tevékenység kötetlen tanulási folyamat részeként jelenik meg.** Ez nekünk azt jelenti, hogy a gyermek számára a részvétel önkéntes, az óvodapedagógus pedig megfelelő időben megteremti a tanulás feltételeit, ehhez szervező és előkészítő munkát végez.

A **4-7 éveseknél egyaránt van kötetlen és kötött tanulási forma, amit az óvodapedagógus szabadon megválaszthat céljai és feladatai eredményesebb elvégzése érdekében.**

Bármelyik szervezési forma alkalmazásánál **komplex tevékenység felépítésére törekszünk.** Mert minél több érzékszervet vesz igénybe a felfedezés lehetőségének biztosítása, a cselekvő aktivitás, a tapasztalás, annál eredményesebb a gyermekeink optimális fejlődése szempontjából. Törekszünk ezekben a helyzetekben a kreativitás erősítésére is.

Különösen odafigyelünk nagycsoportosainkra.

Kiemelten, célzottan foglalkozunk azokkal a gyermekekkel, akik a fentiek ellenére sem kapcsolódnak be önként bizonyos tevékenységekbe vagy valamilyen rész képességekben lemaradásuk van.

Tevékenységeinket többnyire egyéni, páros, mikrocsoportos és csoportos munkaformában szervezzük. Így a gyermekek munkáját és fejlődését külön-külön figyelemmel tudjuk kísérni, könnyebb kiküszöbölni a sikertelenséget, kudarcot, differenciált segítséggel, feladatadással, gyakorlati problémamegoldással hatékonyabban tudjuk növelni önbizalmukat, teljesítményüket. A gyermekeknek lehetőségük van önmaguk korrigálására.

A frontális munkaformát ritkán, elsősorban az ének és a tervezett mozgásos tevékenységek során alkalmazzuk, kihasználva tornaszobai lehetőségeket.

A tanulásban is törekszünk a gátló kudarcok kiküszöbölésére, a feladatok elvégzésében sikerélményhez kívánjuk juttatni őket.

Rugalmas napirendünkben a tanulási tevékenység időtartama sem behatárolt, a gyermekek életkorától és érdeklődésétől függ.

Figyelünk arra, hogy a meglevő eredményekre építsünk, ehhez választunk további fejlesztő tevékenységeket, amelyek megfelelnek a gyermek tudásának, képességeinek.

Úgy irányítjuk mindennapjainkat, hogy a gyermekek bátran kérdezhessenek, mert ezek a kérdések jelzik, hogy érdeklődésük merre tart. Időnk és lehetőségünk van egymást meghallgatni.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodó tervezőmunka.
- Kialakítani a nyugodt tevékenységekben történő tanulás feltételeit (élmény, hely, idő, eszköz, szervezés).
- Gyermekek értelmi képességeinek - érzékelés - emlékezet- képzelet – kreativitás – fejlesztése a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző élethelyzetekben, tevékenységekben való gyakorlásának biztosítása.
- Témákhoz, tevékenységekhez úgy válasszon tanulási/munkaformát, hogy az a legeredményesebb legyen.
- Lehetőséget kínálni a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, kutatás örömeit.
- A gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Változatos tevékenységre készítse a gyermekeket, egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Beszédészlelés, beszédértés, szóbeli kifejezés fejlesztése.
- Mindig találjon időt és módot arra, hogy válaszoljon a gyermekek kérdéseire, illetve ösztönözze őket kérdés feltevésére, beszélgetésre.
- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- Figyelemmel kísérni a gyermek fejlődését a játékba ágyazott tanuláson keresztül.
- A tehetségigéretek felkutatása, fejlesztése, segítése (Újbudai Pedagógiai Intézet, Tehetségpont keretében nyújtott szolgáltatás igénybevétele).
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.

Gyógy-, pedagógiai asszisztens feladatai:

- A tanulás támogatása aktív részvétellel, az óvodapedagógus irányításával.
- A szervezett tevékenységtől távol maradó gyermek zavartalan játékának biztosítása, illetve, annak biztosítása, hogy ők se zavarják a tevékenységben résztvevő gyermekeket.

Dajka feladatai:

- A gondozási feladatok ellátása a szervezett tevékenység közben.
- Higiéniai eszközök rendelkezésre állásának biztosítása.

A differenciálás lehetőségei:

- A gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe vevő tervezőmunka által a megfelelő tanulási formák tervezés.

- Egyedi segítség nyújtása a tanulási folyamatokban.
- A szervezett tevékenységtől rendszeresen távolmaradó gyermekek egyéni segítése, tevékenységbe való motiválása.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- A gyermekek eljutnak a pontos, valósághű észleléshez, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek
- Képesek lesznek a figyelem összpontosítására, a problémamegoldó kreatív gondolkodásra
- Megismerkednek az elemi ok-okozati összefüggésekkel
- Kialakulnak azok a jártasságaik, készségeik, képességeik, melynek révén az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodásig

Az óvodapedagógusokkal szembeni elvárások a tanulás támogatása terén

- Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítja a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtat előzetes tervein.
- Épít a gyermekek szükségleteire, kíváncsiságára, igyekszik fenntartani érdeklődésüket.
- Felismeri a gyermekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál számukra.
- Kihasználja a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók és önálló felfedezés gyakorlására.
- Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
- Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkört és környezetet teremt, például a csoportszoba elrendezésével.
- A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítja a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.
- A gyermekekben igyekszik felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömeit. Ennek érdekében indokolt esetben használja az IKT-eszközöket is.
- Az önálló tapasztalatszerzéshez - a játékhoz és egyéb tevékenységekhez - az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő eszközöket biztosít.
- Épít a gyermekek előzetes tudására, tapasztalataira, motivációira, az énkép sajátosságaira, aktuális állapotára.

4. Verselés, mesélés

Az óvodáskorú gyermek életkorának megfelelő irodalmi műfajok: a vers és a mese. A verselés és a mesélés élmény a kisgyermek számára. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal a mozdulatok és a szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak. Irodalmi verselésről csak akkor beszélhetünk, ha a gyermek szereti a verset és a mesét, ha az örömet okoz neki, ha várja az ismételt vele való találkozást. Kezdetben a gyermek a befogadó, az óvodapedagógus az előadó.

Az irodalom eszköze a nyelv, ezért nagyrészt a magyar népmesék, népi mondókák, magyar népköltészet gyűjteményéből mesélünk, melyek jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. Vigyázunk a versek, mesék helyes arányának megtartására. Ezért szívesen válogatunk a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből. Verseink, meséink komplexen kapcsolódnak az évszakokhoz, ünnepekhez, egyéb aktualitásokhoz. A hangulati egység fokozottan biztosítja a gyermekek számára az érzelmi és művészi élményt. A mesén való részvétel játékidőben gyermekeink számára mindig önkéntes.

Szemléltető eszközök nélkül mesélünk, ezzel a belsőkép alakítására ösztönözzük őket.

A mese segítségével a tér, az idő, az egymásutániség fogalmát jól érzékeli a gyermek. Az érzelmi élet sokszínűségét nemcsak a szavak játékában, hanem a mese cselekményén keresztül is megéli. Az emberi érintkezés sokféleségét tapasztalja és társas kapcsolataiban is utánozza. Így a mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában - feltárja a gyermek előtt a külvilág, és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A mese különösen alkalmas az óvoda gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál.

Az ismétlés a gyermekeknél én-erősítő hatású, ezért lehetőségük van többször találkozni kedvenc versükkel, meséjükkel.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Fontosnak tartjuk, hogy minden nap legyen vers-, mese élményük a gyerekeknek, ezért nem ragaszkodunk csupán a tevékenységi kereteken belüli verseléshez, meséléshez.

Biztosítanunk kell a lehetőséget a gyermekeknek, hogy önállóan mondjanak mesét, verset, saját meséket alkossanak és azokat el is játszassák.

Az óvónő bábjátéka, dramatizáló kedve, gyakori mesélése növeli a gyermekek bábozó, mesélő, dramatizáló kedvét. A gyermek saját vers- és mesealkotásával annak mozgásával és/vagy ábrázolásával történő kombinálásával segítjük a gyermeki önkifejezést. Eközben a szorongásos, visszahúzó gyerekek is megfigyelnek gátlásaikról és elmerülnek a tevékenységben.

Cél:

- ♦ Az érzelmi biztonság megteremtése, az anyanyelvi nevelés eszközei: a játékos mozgással összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek.
- ♦ Igény kialakítása az irodalmi élményekre – irodalmi fogékonyság alapozása.
- ♦ Könyv iránti vonzódás kibontakoztatása és a könyvvel való helyes bánásmód elsajátítása.
- ♦ A gyermeki fantázia, önkifejezés alakítása.
- ♦ Változatos, sokszínű irodalmi anyag biztosításával, változatos tevékenységformák felkínálásával a felnőttek beszédpéldájával szókincsüket bővítjük, alapvető kommunikációs képességüket és a helyes nyelvhasználatukat kialakítjuk.
- ♦ A beszédmegértés képességének fejlesztése, a beszédkedv felkeltése és megőrzése.
- ♦ A mesei kettőstudat az átélés lehetőségét jelenti: feszültséghordozó, feszültségteremtő és feszültség elvezető.

Feladat:

- Óvodai nevelésünk teljes folyamatát hasssa át az anyanyelvi nevelés.
- Fejlettségüket és életkori sajátosságaikat figyelembe véve megfelelő mennyiségű és minőségű népi és irodalmi anyag biztosítása.
- A mindennapos mesehallgatás a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- Dramatizálással, bábozással az élmények feldolgozása, elmélyítése, a versek, mondókák zeneiségének, ritmusosságának megéreztetése.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát.
- Beszédművelés: beszédhallás, beszédmegértés fejlesztése.
- Hangok differenciálása mintakövetéssel, artikulációs gyakorlatok, nyelvtörők, ritmusgyakorlatok, hangsúlygyakorlatok, hangerőgyakorlatok.
- Könyvekkel, folyóiratokkal való ismerkedés.
- Színházi élmények nyújtása.
- Óvodánkban a népi, a klasszikus és a kortárs műveknek egyaránt helyet biztosítunk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- erősítse a gyerekek ösztönös, spontán kezdeményezéseit
- őrizze a népköltészet remekeit
- válogasson a kortárs irodalomból
- más népek meséit is ismertesse meg a gyerekekkel
- készítsenek a gyerekekkel közösen képeskönyvet, mesét, találjanak ki meséket, mondókákat
- a hangszerek érdekes bemutatására szervezzenek alkalmakat
- rendszeresen látogassák a könyvtárat, lehetőség szerint a szülők bevonásával vegyenek részt a gyerekek koncerteken és színházi előadásokon
- A megfelelő, irodalmi értéket képviselő anyag kiválasztása. Igényes, gyerekek korának megfelelő irodalmi anyag közvetítése. Rövid, könnyen tanítható versek, klasszikus népmesék, és kortárs irodalmi művek sokszori ismétlése.
- Ismerje biztosan a kiválasztott műveket.
- Érzelmileg azonosuljon a kiválasztott művel.
- Tartsa be helyes hangsúlyozás, hanglejtés, hangszín, mimika, beszédtempó, szabályos mondatszerkesztés, mondatfűzés, nyelvhelyességi szabályait.
- Ragaszkodjon a mindennapi verseléshez, meséléshez.
- Alakítson ki megfelelő szokás- és *normarendszert* a zavartalan tevékenységhez.

- Biztosítson minél több irodalmi élményt és ezekhez megfelelő légkört, helyet, időt a mű befogadásához, gyakorlásához, ééréséhez, reprodukálásához.
- Teremtse meg a bábjáték , dramatikus játék kialakulásának segítése, feltételeit.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek különböző eszközök elkészítésére.
- Teremtsen lehetőséget a gyermekek önálló szöveg és mese mondásához.
- A gyermekek számára ismeretlen szavakat, fogalmakat magyarázza el, ezáltal bővítsen a gyermekek szókincsét.
- Biztosítson lehetőséget a gyermek számára saját vers, mese alkotására, annak mozgással, vagy ábrázolással történő kifejezésére.
- **Óvodánk Kelenvölgyi Óvoda telephelyén a kétnyelvűségéből adódóan a magyar és a német gyermekirodalom egyaránt meg kell jelenjen a mindennapi mesélés, verselés során.**
- **Egyszerű mesék, versek megjelennek mindkét nyelven.**

Gyógy-, pedagógiai asszisztens feladatai:

- Az óvodapedagógus segítése a nyugodt légkör fenntartásában.
- A mesehallgatástól, dramatizálástól távol maradó gyermek zavartalan játékának biztosítása, illetve, annak biztosítása, hogy ők se zavarják a tevékenységben résztvevő gyermekeket.

Dajka feladatai:

- A gondozási feladatok ellátása a szervezett tevékenység közben.
- Higiéniai eszközök rendelkezésre állásának biztosítása.

A differenciálás lehetőségei:

- Lehetőség szerint minden korosztály igényeinek és érdeklődéseinek kielégítése.
- A kicsiknek szóló irodalmi tevékenység minden korosztály számára lehet kötelezően választható.
- Az alvást kevésbé igénylő gyermekek csendes tevékenységéhez képeskönyvek nézegetésének ajánlása.
- Az irodalmi élményt sokféle egyéb tevékenységgel kapcsolhatjuk össze, így biztosíthatjuk számukra az optimális fejlődést.
- Az anyagválasztás lehetőségeinek kihasználása.
- Az egyéni képességek figyelembe vétele.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek kommunikációját spontán is segítik az óvodai közösségben tapasztalt élmények, az óvodapedagógus és a társak kommunikációs mintái. Az irodalmi nevelés fejlesztő hatására verbális emlékezetük fejlődik, szókincsük bővül.

A speciális beszédfejlesztést az teszi szükségessé, hogy beszédük, kommunikációjuk gyakorta minőségileg és mennyiségileg is eltér ép társaiktól: később indul, szükség lehet beszédindításra, lassúbb ütemben fejlődik és az artikuláció területén is sajátosságokkal bír.

A beszédfejlesztés elsődleges célja a hatékony kommunikáció (expresszív és receptív oldala egyaránt) kialakítása, illetve a kommunikáció nonverbális elemeinek elsajátítása.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- ♦ Az irodalmi nevelés akkor éri el fejlesztő hatását, ha a gyermekből, mint „befogadóból” maga is „elfogadóvá” válik, és az élmény, a gyakorlás hatására játékában, nyelvi kifejezőképességében, egyéb esztétikai területen is ez tapasztalható.

- ♦ Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- ♦ Minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- ♦ Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédjét.
- ♦ tudjon önállóan mondókákat, verseket elmondani
- ♦ értse a hallott vers témáját, költői képeit a hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében
- ♦ tudja figyelemmel, csendben végighallgatni a mesét, a vers bemutatását
- ♦ tudja összekötni a folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait
- ♦ tudjon mesei motívumokat bábozni, dramatizálni, rajzolni, valamint játéktevékenységében jelenítse meg kedvelt mesehőst
- ♦ szívesen nézegessen könyveket, azokra vigyázzon

5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A **zene** érzelmeinken keresztül ható emberformáló erő, mely **komplex módon** kihat egész személyiségünkre. A közös együttlétek alkalmat adnak a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltésére, formálja ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, fejleszti empátiás készségüket, kreativitásukat.

A dalos játékok, a gyermektánc, a népdalok éneklése, hallgatása, az együtt éneklés, mondókázás a felnőtt minta spontán utánzásával **része mindennapjainknak**. Tehát ezt a tevékenységet sem korlátozzuk csupán a tevékenységek időtartamára (amely lehet kötött vagy kötetlen szervezésű).

Olyan zenei eszközöket használunk gyermekeinkkel, amelyek zenei hallásukat, ritmusérzékük fejlesztését segítik (harangok, xilofon, metalofon, ritmus-kocka, saját készítésű hangszerek stb.).

Amikor gyermekeink igénylik és a lehetőségek is megengedik, énekelünk, dalos játékot játszunk, táncolunk, ezért sok lehetőség nyílik a próbálkozásokra, ismétlésekre, van idő az egyéni fejlesztésre. Alkalom van az önmegvalósításra, önállóságra, utánzásra, működhet a képzelet, fantázia. A zene és a mozgás segíti a gyerekek érzéseinek kifejezését, így az önkifejezés eszközévé válik. Lehetőséget teremt az érzelmek átélésére, szorongások oldására, szavak nélküli kommunikáció kifejezésére.

A **zenei képességek fejlesztése** során megfigyeljük a gyermekek tiszta éneklését, zenei hallását, ritmusérzékét, spontán zenei alkotókedvét. Egyéni adottságaikat figyelembe véve segítjük mind a részképességeket, mind a tehetséges gyermekek gondozását. A pozitív élmények megtapasztalása, a differenciált zenei feladatok megoldása segíti az optimális fejlődést és a sikerélmények megtapasztalását.

Zenei anyagunkat elsősorban népi játékokból, mondókákból, gyermekdalokból és igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokból választjuk, melyek fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Mindemellett meghatározó és irányt adó Kodály Zoltán és Forrai Katalin által megteremtett és kidolgozott óvodai zenei nevelés. Alkalmanként válogatunk más népek zenéjéből is. Ezzel biztosítjuk a gyermekek zenei anyanyelvének megalapozását és a néphagyomány ápolását.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Cél:

- ◆ A gyermek életkorához és fejlettségéhez mért zenei élmény nyújtása.
- ◆ Zenei érdeklődés felkeltése, zenei ízlés formálása, esztétikai fogékonyság kialakítása.
- ◆ Óvodapedagógusok tiszta, szép éneklése példa nyújtása a gyermek számára.
- ◆ Zenei hallás, ritmusérzék, mozgáskultúra fejlesztése.
- ◆ Közösségi élmények nyújtása a közös játékon, zenélésen keresztül, a közös éneklés örömeinek felfedeztetése.
- ◆ A hagyományok megismerése, továbbélése.
- ◆ A népi, klasszikus és kortárs zeneművekkel megismertetése meg a gyerekekkel.

Feladat:

- Az érzelem és gondolat legjobb eszköze a zene.
- A zenei anyanyelv kialakítása.
- A nap minden szakában kihasználni és lehetőséget adni (kötött és kötetlen formában), hogy a gyerekek zenei élményekhez jussanak.
- A közös zenélés az összetartozást erősíti, s a különféle hangszerek használata a zene iránti fogékonyságot alakítja ki a gyerekeknél.
- Fokozatos, életkorukat és kulturális hovatartozásukat figyelembevevő zenei dalos anyag megismertetése, ritmus és egyenletes lüktetés kialakítása, különböző játékos formában a belső hallás fejlesztése, igény kialakítása az igényes zenei anyagok befogadására.
- A képességfejlesztésen túl a zenei élmény az egyik legfontosabb örömszerzési forrás.
- Az óvodapedagógus hangszeres játéka, a hagyományosan szervezett koncertprogramok nagy-erejű élményhatásuk miatt gazdagítják a gyermek zenei kultúráját.

Tartalom:

Korosztályuknak megfelelő

- dalanyag
- zenehallgatási anyag
- magas-mély hangok megkülönböztetése
- dallam-ritmus visszaéneklése
- halk-hangos fogalompár megértése
- egyenletes lüktetés, ritmus különbsége-összekapcsolása
- dallammotívumok, ritmusmotívumok
- környezet, élővilág zörejei, hangjai
- egyszerű játékos mozgások – nehezebb játékformák
- táncos jellegű mozdulatok
- mozgás improvizáció zenére
- népdalok, népi játékok, a népzene és néphagyományok óvodai szinten való ápolása

Az óvodapedagógus feladatai:

- tegye az éneklést, zenélést a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé
- erősítse a gyerekek ösztönös, spontán kezdeményezéseit
- készítsenek a gyerekekkel közösen ütőhangszereket, találjanak ki dalokat, mondókákat
- a gépi zenét csak megfelelő válogatással és ízléssel használja
- A gyermek fejlettségének megfelelő hangterjedelmű, állandó értéket képviselő zenei anyagok kiválasztása, zenei ízlésük formálása.
- Biztosítsa a megfelelő élményt, helyet, időt, eszközt.
- Éneklés, zenélés megszerettetése az óvónői minta segítségével.
- Zenei képességek, készségek kialakítása, kibontakoztatása, fejlesztése.
- A néphagyományok megismertetése és megszerettetése. A zenehallgatásra szánt mű kiválasztásában a zene szépsége és művészi értéke legyen a szempont.
- Szerepvállalás, szerepváltás dalhelyzetekhez igazítása.
- Engedje, hogy a zene hasson sajátos, művészi módon a gyermekre.
- A dalokat egyszerű természetességgel illessze a *tevékenységekbe* vagy a nap folyamán magától adódó helyzetekbe.
- Használja ki az ének érzelmi hatását az ünnepi előkészületeknél.
- Segítse a családi nevelést abban, hogy otthon is énekelgessenek együtt a gyermekekkel a szülők.
- Zenei élménynyújtás, zenei tevékenységek megszerettetésével zenehallgatóvá nevelés
- Spontán zenélésre, éneklésre, táncra, mozgásra való lehetőség biztosítása
- Közösségi érzések megélése a közös éneklés, játék, zenélés, tánc segítségével.
- Segítse a gyermekek esztétikai fogékonyságát.
- A hangszerek és a környezet hangjainak felfedezésével és megismerésével még több élményhez juttassa a gyermeket.
- Fejlessze a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, tiszta éneklését. Az éneklés, zenehallgatás, ölbéli- és népi gyerekdalok, énekes játékok, mondókák segítségével ébressze fel a gyermekek zenei érdeklődését, formálja ízlését, szép mozgását, alkalmazza az egyéni fejlesztésben rejlő lehetőségeket.
- Mozgásos játékok során személyiségük fejlődését, erősítését segítse elő.
- **Óvodánk Kelenvölgyi Óvoda telephelyén a kétnyelvűségéből adódóan a zenei anyag mind a magyar, mind a német kultúra kincseiből merítve állja ki az igényesség próbáját.**
- **A magyar és a német gyermekdalok egyaránt meg kell jelenjenek a mindennapi éneklés, énekes játék során, mindkét nyelven.**

Gyógy-, pedagógiai asszisztens feladatai:

- Az óvodapedagógus segítése a nyugodt légkör fenntartásában.
- A tevékenységhez szükséges teremrendezésben való részvétel.
- Az énekes játéktól távol maradó gyermek zavartalan játékának biztosítása, illetve, annak biztosítása, hogy ők se zavarják a tevékenységben résztvevő gyermekeket.
- Szükség esetén a gyermekek segítése a körjátékban való részvételben.

Dajka feladatai:

- A gondozási feladatok ellátása a szervezett tevékenység közben.
- Szükség esetén a gyermekek segítése a körjátékban való részvételben.

- A tevékenységhez szükséges teremrendezésben való részvétel.

A differenciálás lehetőségei:

- Ünnepekhez, jeles napokhoz kötve, más csoportbeliekhez társulva tanítsanak a mozgáskultúrájuknak megfelelő játékokat.
- Lehetőség szerint minden korosztály igényeinek és érdeklődéseinek kielégítése.
- A kicsiknek szóló zenei tevékenység minden korosztály számára lehet kötelezően választható.
- A zenei élményt sokféle egyéb tevékenységgel kapcsolhatjuk össze, így biztosíthatjuk számukra az optimális fejlődést.
- Az anyagválasztás lehetőségeinek kihasználása.
- Az egyéni képességek figyelembe vétele.
- A sajátos nevelési igényű gyermek életét végigkíséri a zene – megnyugtató, elringató, figyelemfelkeltő és motiváló szerepe van. Zenei élmény hatására javul a – beszédfejlődése (tempó, ritmus, hanglejtés, hanghordozás...) - érzelmi, szocializációs hatása meghatározó - a gyermek nonverbális kifejezőkészsége fejlődik.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- ◆ Tudjon természetesen járni, segítség nélkül tempót tartani.
- ◆ Énekeljen hat hangterjedelmű dalokat, dúdolja az ismert dallamokat.
- ◆ Különböztesse meg és reprodukálja a halk-hangos, mély-magas, gyors-lassú fogalompárokat dallamban, ritmusban.
- ◆ Fejezze ki cselekvéssel a dalritmust és az egyenletes lüktetést.
- ◆ Tudjon egyszerű táncos mozgásokat végezni helyes testtartással.
- ◆ Ismerjen fel dallammotívum alapján hallott dalt, néhány természeti környezetbeli hangot (zenei és zörejhangot), hangszereket.
- ◆ Ismerjen néhány térforma alakítási lehetőséget, egyszerűbb tánclépéseket.
- ◆ Próbálkozzon dallamrögtönzésekkel, találjon ki dallamhoz mozgást, játékot.
- ◆ A gyermekek örömmel énekelnek.
- ◆ Ritmusérzékük legyen koruknak megfelelő.

6. A rajzolás, mintázás és kézi munka

Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újra alkotását teszi lehetővé a gyermekek számára egyéni fejlettségükhöz és képességükhöz igazodva, melyre az egész nap folyamán teret biztosítunk.

Sokszínű nevelési terület, ami magába foglalja:

- a rajzolást,
- festést, képalakítást,
- mintázást,

- az építést,
- a konstruálást,
- a kézi munkát,
- műalkotásokkal való ismerkedést.

A műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. E tevékenység közben a gyermekek élmény-, és fantázia világának képi, szabad önkifejezésére van mód.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Az építő-, ábrázoló-, alakító tevékenység segíti a gyermekek téri, formai és színképzeteinek kialakulását, gazdagodását. A természet színeire, formáira való rácsodálkozással, a művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, képi alkotások nézegetésével elősegíti a szépség iránti vonzódás és értékelő képesség alakulását. Hisz a gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Cél:

- ♦ Nem a tevékenység során létrejövő alkotás esztétikai értéke, hanem maga cselekvés. Az alkotás örömének meg tapasztalása a cél.
- ♦ A vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális látásmód fejlesztése.
- ♦ Esztétikai érzékenységük, szép iránti fogékonyságuk, igényességük alakítása.
- ♦ A gyermeki élmény és formavilág gazdagítása és annak képi kifejezése.
- ♦ A gyermekek képzeletének, fantáziájának kibontakoztatása, alkotó kedvük serkentése, készségük fejlesztése.
- ♦ Az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segíteni a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását.

Feladat:

- ♦ Olyan környezet kialakítása, amelyben a gyermekek kreativitása megnyilvánulhat.
- ♦ Életkoruknak megfelelő vizuális tapasztalatok nyújtása.
- ♦ A vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek, formák).
- ♦ A képi, - plasztikai, - konstruáló kifejezőképességek kibontakoztatása.
- ♦ A vizuális percepció fejlesztése.
- ♦ Taktilis (tapintási) ingerek fejlesztése.
- ♦ Szín és formavilág gazdagítása.
- ♦ Különböző anyagok, technikák megismertetése, a kézi-munka technikai alapelemeinek megismertetése.
- ♦ Érdeklődés felkeltése az ábrázolás tevékenysége iránt.
- ♦ Finommotorika fejlesztése.
- ♦ Sokféle lehetőség megmutatása a képi, térbeli megjelenítésre.
- ♦ Térbeli tájékozódó - és rendezőképesség fejlesztése.

- ♦ Mozgáskoordináció alakítása.
- ♦ Kreativitás fejlesztése.
- ♦ A feltételek, eszközök folyamatos, biztosítása a nap folyamán.

Tartalom:

• Képalakítás:

- Emberalakok, környezet, tárgyak rajzolása elképzelés, emlékezet alapján, különböző cselekményes jelenetek, mese, vers megjelenítése.
- Tetszés szerinti színválasztás, színhasználat, színkeverés.
- Képi elemek, részformák egymáshoz rendezése.
- Ábrázolás különböző formájú, színű, nagyságú képfelületen, változatos anyagú papíron.
- Képek készítése festéssel, rajzolással, tépéssel, vágással, textil alapra applikálás papírragasztással, agyagalapba rajzolással, nyomattal.
- Színre, formára, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok, megfigyelések szerzése.
- Tájékozódás a kép síkján, térviszonyok jelzése.
- Vonalak, tagolt formák, részformák, színek, színfoltok ritmusba rendezése díszítésekben.
- Különböző technikák megismerése, gyakorlása (kollázs, batik, gyertyacsepegtetés, dombozművek, viaszkarca...).

• Plasztikai munkák:

- Természeti tárgyak gyűjtése, válogatása, csoportosítása nagyság, szín, forma, felületi tulajdonságaik szerint.
- Képlékeny, könnyen megmunkálható anyagok (hó, homok, agyag, gyurma, papírok, textildarabok, stb.) használata.
- Tapasztalatszerzés az anyagok tulajdonságairól.
- Ismerkedés különböző technikákkal, alkalmazásuk gyakorlása (nyírás, tépés, hajtogatás), plasztikus formálás (gömbölyítés, bemélyítés, ragasztás, szövés, karcolás, stb.).
- Formákra, alakíthatóságokra vonatkozó tapasztalatszerzés.
- Emberalakok, állatok, tárgyak mintázása, - formatagoltság - kompozícióba rendezése.

• Építés:

- Különböző formák rakosgatása térbeli alakzatok építése.
- Építés homokból, hóból.
- Téralkotás eszközökből.
- Makettek, modellek építése.
- Térbeli tapasztalatok és megfigyelések.
- Statikus tapasztalatok, arányviszonyok.

• Műalkotások nézegetése:

- Festmény, szobor, épület, népművészeti és formatervezett esztétikus tárgyak megismerése.
- Múzeum, kiállítás lehetőség szerinti látogatása.
- Művészeti albumok nézegetése.
- A környezetben látható esztétikus jelenségek megfigyeltetése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- **Az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.**
- Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret biztosít.

- A feltételek biztosítása (élmények, megfigyelések, anyagok, eszközök, rend és tisztántartás).
- Igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Oldott légkör, jó hangulat megteremtése.
- Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Egyéni fejlettséghez igazodva a képességek fejlesztése:
 - a térbeli tájékozódás, a képi – plasztikai kifejező képesség
 - a komponálás, rendezés képességének fejlesztése
 - a gyermekek tér – forma és színeképzetének fejlesztése.
- Egyszerű művészeti alkotásokkal való ismerkedés.
- Láttassa meg, amit a természet és az ember létrehozott, ami gyönyörködtető, ami esztétikus.
- Törekedjen arra, hogy a művészeti tevékenységek minél jobban összekapcsolódjanak.
- A gyermekmunkák megbecsülése, cserélése, aktualizálása.
- A gyermekek munkáinak megfigyelése, elemzése.
- A képi megjelenítés és a verbális megfogalmazás összekapcsolása.
- Alkalomszerű kiállítások rendezése a szülők bevonásával.
- A felhasználható anyagok folyamatos gyűjtése és tárolás: hasznos hulladékok újbóli felhasználása (flakonok, dobozok, tojástartó, sajtos doboz, dugók, stb.).

Gyógy-, pedagógiai asszisztens feladatai:

- Az óvodapedagógus segítése a nyugodt légkör fenntartásában.
- Az ábrázoló tevékenységtől távol maradó gyermek zavartalan játékának biztosítása, illetve, annak biztosítása, hogy ők se zavarják a tevékenységben résztvevő gyermekeket.
- Szükség esetén a gyermekek segítése az alkotó tevékenységben.
- Gondozási tevékenységek segítése.

Dajka feladatai:

- A gondozási feladatok ellátása a szervezett tevékenység közben.
- A tevékenységhez szükséges eszközök, tisztító eszközök biztosítása, szükség esetén cseréje.
- Az ábrázoló tevékenység után a terem rendberakása.

A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- A tevékenységközpont eszközeinek folyamatos biztosítása.
- Választási lehetőségek nyújtása az egyes gyermek saját képességeihez mérten.
- Az adott csoportban fellelhető fejlődési szintekhez, eltérésekhez való alkalmazkodás.
- A gyerek részéről választási, döntési lehetőség biztosítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek finommozgása és a vizuomotoros koordináció a nagymozgásokhoz hasonlóan lassabban - illetőleg azokból - fejlődik, ezért a gyermek fejlődési üteméhez kell az elvárásokat hangolni.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- ♦ Használja a képi kifejezés eszközeit.
- ♦ Hangsúlyozza alkotásaiban a jellemző jegyeket, formákat.
- ♦ Emberábrázolásban jelenjenek meg a részformák, esetleg egyszerű mozgások.
- ♦ Alkossanak képet élmények, emlékezet alapján.
- ♦ Tudjon kifejezni a képfelületen elemi térviszonyokat.
- ♦ Megfelelően használja az eszközöket – rendelkezék helyes ceruzafogással, tartsa tisztán az eszközöket.
- ♦ Tudja alkalmazni mintakövetéssel a technikai eljárásokat.
- ♦ Nevezze meg a színeket, azok sötét és világos árnyalatait.
- ♦ Vegyen részt a tér rendezésében, figyelembe véve az alapvető térviszonyokat.
- ♦ Megfigyelés után tudjon formát mintázni.
- ♦ Díszítsen tárgyakat saját elképzelései alapján.
- ♦ Rendelkezék koordinált szem és kézmozgással.

7. A külső világ tevékeny megismerésének belső tere

A kompetencia alapú nevelés nagy hangsúlyt fektet a külső világ tevékeny megismerésére. A gyermekben az őt körülvevő környezet felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz.

A természeti és társadalmi környezet témakörei átfogják, körülölelik a többi nevelési területet. Ezek mozgásos játékokra, cselekvésre és az érzékszervi tapasztalásra épülnek. A gyermek tapasztalataira, élményeire támaszkodva úgy jut új ismeretekhez, hogy a meglévőket mélyíteni, rendezni kell, így felkelthetik a gyermekekben a vágyat a környező világ megismerésére.

Felkészül arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk.

A társadalom alapegysége a család, ezért fontos, hogy megismerjük a családok kultúráját, hagyományait, segítsük érték közvetítő szerepének megerősítését.

Környezetünk védelmének elemi, pozitív érzelmekkel (fejjel, szívvel, kézzel) átszőtt szenzitív megélését alkalmazzuk.

A migráns gyermekek nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat, tartozzon akár valamely kisebbséghez, népcsoporthoz vagy SNI gyermekek közé.

A tiszta, rendezett, nevelő környezet kialakításával, megóvásával a megfelelő szokásokat alakítjuk ki.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi és német hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. Fontos számunkra, hogy úgy neveljük a gyermekeket: ismerjék, szeressék és védjék a természetet, madárbarát óvodaként fogékonyak legyenek a körülöttük lévő élő és élettelen környezet szépsége iránt.

Cél:

Környezet megismerése terén

- ◆ A szülőföld, a hazai táj, helyi néphagyományokhoz való érzelmi kötődés fenntartásának kimunkálása.
- ◆ ismerkedjék meg a német nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel; tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.
- ◆ Környezettudatos magatartás kialakítása a különféle szocio-kulturális környezetből érkező gyermekek mindennapjaiban, ahol öröm játszani, élni.
- ◆ A tárgyi kultúra értékein át megtanulja azokat védeni, szeretni.
- ◆ Az őket körülvevő valós természeti és társadalmi környezetből megismertetni mindazt, ami megérthető, hasznosítható számára.
- ◆ A gyermekek minél több tapasztalatot (mozgásos, érzékszervi) szerezzenek a közeli természeti és társadalmi környezetből életkoruknak megfelelő szinten spontán és szervezeten.
- ◆ Teljes biztonságban tudjanak tájékozódni és eligazodni a környezetükben.
- ◆ Célunk, a sokoldalú tapasztalás és élményszerzés segítségével olyan szokások kialakítása, mely megalapozza a gyerekek környezettudatos magatartását és életvitelét, szűkebb és tágabb környezet megismerése során szülőföldhöz való kötődését.

Matematikai nevelés terén:

- ◆ A minket körülölelő világ mennyiségi, formai, alaki, téri viszonyok kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában.
- ◆ A gyermeki kíváncsiság felkeltése az ő igényeik, ötleteik, aktuális élményeik figyelembe vételével.
- ◆ Alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík-, és mennyiségsszemléletük.
- ◆ Matematikai tapasztalatok nyújtása, képességek fejlesztése játékosan, játékba ágyazva.

Feladat:

Környezet megismerése terén:

- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi a környezet tevékeny megismerését, minél több tapasztalat szerzését a természetben.
- Tudatos törekvés az óvodapedagógus részéről arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből.
- A lehetőségekhez képest biztosítani minden eszközt és alkalmat a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez.
- Törekedni kell a foglalkozások szabad természetben való szervezésére.
- Feltételek biztosítása, hogy az óvodában élősarok, kiskert működjék, esetleg kisállat gondozása történjék.

- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti - társadalmi, - és emberi környezethez.
- Spontán ismeret és tapasztalat szerzéséhez alkalom, idő, hely biztosítása.
- Szelektív hulladékgyűjtés fontosságára való nevelés, és ennek megvalósulása a csoportokban.
- Természet és környezet védelme:
 - Gyermekeink védjék, óvják az élő és élettelen környezetet.

Ismerkedjenek meg az emberi szervezetre, egészségre ható károsító tényezőkkel (dohányzás, drog, légszennyezettség), életkoruknak megfelelően a szelektív hulladékgyűjtéssel, annak fontosságával, az újrahasznosítással. Vízrel, villamos energiával való takarékoskodással

Matematikára nevelés terén:

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggésének felismertetése, megtapasztalása.
- Logikai gondolkodás megalapozása.
- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.

Tartalom:

Környezet megismerése terén:

- Tapasztalatszerzés, amely kiterjed a természeti, emberi és tárgyi környezetre, ahol kialakul a megfelelő tájékozottsági szint.
- Eljut a gyermek a felfedezés, a rácsodálkozás élményéhez, ami sokkal mélyebb pozitív érzéshez juttatja a világgal kapcsolatban.
- Természet szeretetére nevelés természetközeli élettel, példát mutatva a gyermek számára.
- Összefüggések észrevetése – kihangsúlyozva az ember nagy felelősségét a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.
- Közvetítjük a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, néphagyományokat.

Matematikai nevelés terén:

- ♦ Matematikai tapasztalatok szerzése, tevékenységek végzése a természetes környezetben.
- ♦ Komplex foglalkozások alkalmazása, a korábban megszerzett tapasztalatok rendszerezése céljából.
- ♦ Matematikai fogalmakkal való ismerkedés, – amivel tulajdonképpen a mindennapi életben állandóan találkozik – így szinte természetes módon ismerkedik meg azokkal.
- ♦ Logikus gondolkodásra készítjük a gyermekeket a különféle problémahelyzetek állításával.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Mikro és makro környezet megismertetése, pl. az óvoda udvara; állatkereskedés látogatása; stb.
- Kérdésfeltevésekre biztassa a gyerekeket.
- Tapasztalatszerzés biztosítása több érzékszerv bevonásával.
- Eszközök biztosítása.
- Nyugodt légkör megteremtése.
- Ötletek, témák javaslata, amik a gyerekeket foglalkoztatják.
- Önálló gondolkodásra serkentse a gyerekeket.
- Szabályok, korlátok alkotása együtt a gyermekekkel.

- Sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása a tapasztalatszerzésre (természetes környezetben illetve élethelyzetben).

Gyógy-, pedagógiai asszisztens feladatai:

- Az óvodapedagógus segítése a nyugodt légkör fenntartásában.
- A tevékenységhez szükséges teremrendezésben való részvétel.
- Az tervezett tevékenységtől távol maradó gyermek zavartalan játékának biztosítása, illetve, annak biztosítása, hogy ők se zavarják a tevékenységben résztvevő gyermekeket.
- Szükség esetén a gyermekek segítése a tevékenységben való részvételben.

Dajka feladatai:

- A gondozási feladatok ellátása a szervezett tevékenység közben.
- A tevékenységhez szükséges teremrendezésben való részvétel.

A differenciált fejlesztés feladatai:

- Gyermekek egyénenkénti megismerése; képességek, erősségek, gyenge pontok regisztrálása.
- Tehetséggondozás.
- Gyermekek produktumának elemzése (verbális megnyilvánulások).
- Gyermekek érdeklődési körének ismerése.
- Természet megszerettetése; pl a „nem szeretem” állatok elfogadtatása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek megismerési funkciói minőségileg és mennyiségileg is eltérnek a többségi társaiktól. Még nagyobb hangsúlyt kell kapnia a cselekvésbe ágyazott gondolkodásnak, a szemléltetésnek, a vizualításra épülő információ átadásnak egészen az óvodáskor végéig.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

Környezet megismerése terén:

- ♦ A környezetben nyitott szemmel járó, a szép iránt fogékony természetet tiszteletben tartó gyermekek nevelése.
- ♦ Elemi ismeretekkel rendelkezzenek önmagukról és környezetükről.
- ♦ Legyenek egymással toleránsak, tartsák tiszteletben egymás véleményét, gondolatait.
- ♦ Ismerjék az alapvető viselkedési normákat, melyek szükségesek a természeti és társadalmi környezet megbecsülésére, megóvására.
- ♦ Szeressék a környezetüket, ismerjék a környezetükben élő növényeket, állatokat, érezzék ahhoz kötődést azáltal, hogy gondozzák, védelmezik azokat.
- ♦ Megfelelő ismereteket szerezzenek ahhoz, hogy eligazodjanak a szűkebb és tágabb környezetben (térbeni és időbeni tájékozódás)
- ♦ *Tudják az időjárás és a növényfejlődés közötti összefüggést.*
- ♦ *A megismert állatokat környezetükben elhelyezik*
- ♦ *Váljon igényükké a természet gondozása, védelme, megújulásának elősegítése*
- ♦ Életkori sajátosságaiknak, illetve képességeiknek megfelelően a gyermek környezettudatos viselkedésének megalapozása.

Matematikai nevelés terén:

- ♦ Ismerjék fel az elemi ok-okozati összefüggéseket.
- ♦ Jussanak el minél több matematikai tapasztalathoz, amelyek az iskolába lépést elősegítik.
- ♦ Matematikai képességek kialakítása.
- ♦ Legyenek képesek önálló feladatmegoldásra.
- ♦ Elemi mennyiségi ismereteik legyenek.
- ♦ *Képesek jól ismert tulajdonságok alapján válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére*
- ♦ *Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat (hosszabb-rövidebb)*
- ♦ *Elő tudnak állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet*
- ♦ *Azonosítani tudnak különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat*
- ♦ *Értik és követni tudják az irányokat (balra-jobbra), illetve a helyeket kifejező névutókat (alá, fölé)*

8. Mozgás

A **rendszeres egészségfejlesztő testmozgás**, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. **Az óvodáskorú gyermek lételeme a mozgás**, mely a tapasztalatszerzés egyik formája. Egész nevelési rendszerünkben jelen van, **semmi mással nem helyettesíthető** és nem pótolható a testi és lelki fejlődés során. A mozgás hatással van a gyermek egész életére, növekedésére, segíti őt önmaga megismerésében, növeli önbizalmát, segíti a társaira való odafigyelést. Ha a gyermek sokat és szabadon mozog, akkor az egész személyisége fejlődik. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal segítjük elő. Ezzel biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását. **Jól felszerelt tornaszobák és a nagy zöld területek lehetővé teszik, hogy gyermekeink mozgástapasztalatokat szerezzenek:** cselekvő-, feladatmegoldó képességük, ügyességük, testi erőnlétük, gyorsaságuk, állóképességük fejlődjön.

Cél:

- ♦ A természetes mozgások alakítása, fejlesztése.
- ♦ Testi fejlődés elősegítése (légző-, keringési-, csont- és izomrendszer).
- ♦ Testi képességek alakítása, fejlesztése (erő, ügyesség, rugalmasság, állóképesség)
- ♦ A térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése.
- ♦ A mozgáskoordináció (nagymozgások, finommotorika) fejlesztése.
- ♦ Döntés és alkalmazkodóképesség, a személyiség akarat tényezőinek alakítása.
- ♦ Testrészek megismertetése, testséma alakítása.

- ♦ Egyensúlyérzékelő rendszer ingerlése, ezáltal az egyensúly fejlesztése.
- ♦ Egészség megőrzése, megóvása, egészséges életmódra nevelés.
- ♦ A helyes táplálkozási, egészség megőrzési szokások alakítása mellett a gyermekek mozgásigényének kialakítása úgy, hogy az minden esetben az egyes gyermek fejlettségéhez, terhelhetőségéhez és egészségi állapotához is igazodjon.
- ♦ Jelentsen a mozgás a gyermek számára örömet, mely a szervezet növekedése, teherbíró képességére és az egyes szervek teljesítőképességére pozitívan hat.
- ♦ A gondozás és mozgásos tevékenység a gyermekek életében az egészséges életmódra neveléssel együtt szoros kapcsolatot alkotnak.

Feladat:

- Mindennapi játékos mozgáslehetőség biztosítása (spontán és szervezett, szabad levegőn és csoportszobában).
- Lényeges a megfelelő motiváció, a mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása.
- Érvényt kell szerezni az egyéni képességek kibontakoztatásának a mozgásélmény sokirányú megtapasztalásával.
- Differenciált segítségnyújtás:
 - fokozottabb figyelem a speciális eszközöket igénylő gyerekekre,
 - fokozottabb figyelem a sajátos nevelési igényű gyerekekre.
- A gyermekekre ebben az életkorban a cselekvésbe ágyazott gondolkodás jellemző, ezért a gondolkodás fejlesztésében a mozgásos tanulásnak óriási jelentősége van.
- Fontos a szenzoros és motoros információk összerendezése.
- A nagy mozgások játékos utánzásával az utánzókézség fejlesztése.
- A mozgás és a pihenés egyensúlyának biztosítása, a gyermekek egyoldalú igénybevételének elkerülése végett.
- Mondókák, versek, énekek segítségével a mozgás és a ritmus összehangolása, ami átszövi a mindennapi mozgásos tevékenységet.
- A mozgásos játékok, tevékenységek rendszeres alkalmazásával, sportversenyek, kirándulások, séták alkalmával az erő, az állóképesség, a teherbíró képesség, edzettség növelése.

Tartalom:

- játékok: szerep-, utánzó-, futójátékok
 - szabályjátékok
 - küzdőjátékok
- Rendgyakorlatok-szabálygyakorlatok:
 - kartartások, nyakizom gyakorlatok
 - kar-, láb és törzsgyakorlatok
 - testhelyzetek ellenoldal irányban
 - kereszt mozgások kialakítása
- Koncentrációs mozgásgyakorlatok:
 - kézi szergyakorlatok (bot, babzsák, stb.)
- Járások, futások:
 - természetes járás irányváltásokkal
 - speciális járássok, állatjárássok utánzása
 - ritmikus járás
 - futás egyenes vonalban és irányváltásokkal
 - lassítás, gyorsítás

- akadályok leküzdése
- versenyfutás
- Mondókák
- Szökdelések, ugrások:
 - helyben és haladva (páros lábon, váltott lábbal)
 - akadályokon át (le, fel, át)
- Dobások, labdás gyakorlatok:
 - labdafogások, labda észlelés
 - labdagurítások, labdavezetések
 - labda fel-, és ledobások (alsó és felső dobások)
 - labdahajítások
- Támasz-, függés és egyensúlygyakorlatok:
- Talajon csúszás, mászás, kúszás, egyensúlyozás vízszintes és rézsútos irányban , gurulások, függeszkedések.
- Foglalkozások a szabadban:
 - téli játékok (hógolyózás, szánkózás)
 - atlétikai vonatkozású gyakorlatok

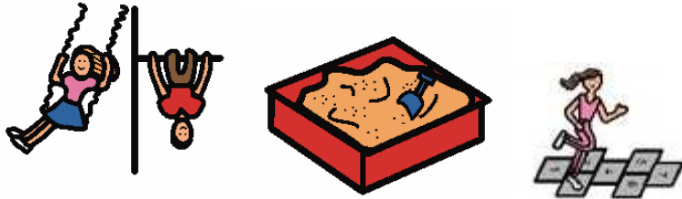
A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- A speciális tényezők szem előtt tartása.
- A gyermekek fizikai képességeinek, korlátainak, egészségi állapotának figyelése, megfigyelése.
- A speciális mozgással rendelkező gyermek állandó figyelemmel kísérése (mozgáskoordináció, mozgásrendezés, tehetséggondozás, stb.) önbizalom erősítése („te erre már képes vagy” „próbáld meg”) Segítséget adhatunk, de mindig abba kapcsolódhasson be, amihez kedve van, amit képes megcsinálni.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ♦ Alakuljon ki a természetes mozgásigény.
- ♦ Örömmel, szívesen mozogjanak.
- ♦ Tudjanak mozgást utánozni.
- ♦ Értsék a verbális utasítást.
- ♦ Az alapmozgásokban szerezzenek jártasságot.
- ♦ Biztosan mozogjanak a tornaszereken, játszótéri eszközökön.
- ♦ Tudjanak figyelni a felnőltre és egymásra.
- ♦ Elemi szabályokat ismerjenek és tartsanak be.
- ♦ Az alapvető téri irányokkal legyenek tisztában.
- ♦ Sajátos nevelési igényű gyerekek esetében különösen nagy hangsúlyt kap a mozgásfejlesztés. *Esetükben megkésett idegrendszeri fejlődés, éretlenség tapasztalható, tartósan fennmaradó csecsemőreflexek.* Az egyensúlyérzék és a nagymozgások fejlesztése a szenzoros integrációs terápia segítségével megalapozzák a kognitív, a finommotoros és a beszédmotoros funkciókat is. A speciális nagymozgást felmérő eszközök és *terápiák* (Delacato, DeGangi-Berk, TSMT, INPP) alkalmazásával képet kapunk a gyermek aktuális mozgásállapotáról, *illetve elindulhatunk a megfelelő fejlesztési úton.* Az utánzókézséget a nagymozgások utánzásával lehet a legjobban fejleszteni. Területe: játékos utánzó gyakorlatok alapmozgások kialakítása, korrigálása, gyakorlása, mozgásos játékok.

9. Szabad tér – udvar, kert, terasz

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa, hogy a szabad területen a gyerekek önállóan játszhasanak, csendes foglalatosságot is végezhesenek.
- Legyen elég eszköz a konfliktusok elkerülésére.
- Ne legyen semmiféle veszélyes anyag, vagy eszköz az udvaron.
- Figyelemfelhívás a biztonságos játék szabályaira.
- A szabadtéri tevékenység összekapcsolása tanulással, ismeretbővítéssel.

Gyógy-, pedagógiai asszisztens feladatai:

- Az óvodapedagógus segítése a biztonságos környezet megteremtésében.
- Gyermek segítése a megfelelő öltözet fel/levételében.

Dajka feladatai:

- A gondozási feladatok ellátása az udvari élet közben.
- Gyermek segítése a megfelelő öltözet fel/levételében.

A differenciált fejlesztés lehetőségei:

- A kevesebb mozgásigényű gyermekeknek egyéb tevékenység lehetőségének biztosítása a szabadban /építőjáték, rajzolás, babázás/
- Az öltözkében az egyéni sajátosságok figyelembe vétele.

Telephelyeink sajátosságait a Tárgyi adottságok és feltételek című fejezet tartalmazza.

10. Az óvodai játék és tanulás további szinterei

Az óvoda mikrokörnyezete által nyújtott lehetőségek:

- az óvodaépület egyéb helyiségei: tornaterem, logopédiai / fejlesztő szoba, folyosók, és a Neszmélyi úton só-szoba/
- az óvoda udvara, kertje, terasza
- a Neszmélyi úton az óvoda „zöld fala”
- a Napsugár Óvoda telephelyen lévő szánkózó domb

Az óvoda makro környezete által nyújtott lehetőségek - a kerület adta lehetőségeink:

Óvodánk azokra a nevelési területekre, lehetőségekre helyezi a hangsúlyt, melyeken koncentráltan tud pozitív nevelő hatást kiváltani.

A környező világ megismerésébe ma már szorosan beletartozik a technikai világ megismerése is. Nem zárkozhatsz el ez elől, beengedjük az óvodába kellő mértékletességgel és tudatossággal.

A külső világ megismerésének lehetséges színhelyei:

- Sas hegy,
- Feneketlen-tó
- Kopaszi-gát /Lágymányosi öböl/
- könyvtár
- stb.

Kerületen kívüli, tágabb környezet adta lehetőségek (évente, a szülőkkel történő megállapodás szerint):

- Budakeszi Vadaspark
- Budapest Állat- és Növénykert
- Parlament stb.

Az utóbbi évek gyakorlata szerinti kulturális és ismeretszerző programok, kirándulások:

Az óvoda mikro, és -makro környezete által nyújtott lehetőségek	Neszmélyi	Napsugár	Kelenvölgy
Sas-hegy	x	x	
Feneketlen tó	x	x	x
Gellérthegy		x	
Budai Vár		x	
Nemzeti Galéria		x	
Hadtörténeti Múzeum		x	
Magyarság Háza			x
Művelődési Ház	x	x	x
Hagyományok Háza			x
Planetárium, Csillagvizsgáló		x	x
Szentendrei Skanzen		x	
Érdi vagy egyéb almáskert		x	
Déli-pályaudvar és környéke	x	x	
Természettudományi Múzeum	x	x	
Nemzeti Múzeum	x	x	
Csodák palotája			
Budapesti Állat- és növénykert	x	x	x
Abonyi állatkert	x		
Piliscsévi park	x		
Veresegyházi Medvepark		x	x
Margitsziget		x	
Budakeszi Vadaspark	x	x	x
Fővárosi Nagycirkusz		x	

Erkel Színház	x	x	x
Parlament	x	x	
Kék-tó			x
Szikes –rét		x	
Mesemúzeum			x
Budai Arborétum (Corvinus egyetem)	x		
Kamaraerdei tanösvény	x	x	x
Gesztényéskert		x	
Csontváry udvarház			
Visegrádi történelmi játszótér	x		
Művészetek Palotája			x
Házak háza			x
Vasúttörténeti park		x	
Úttörővasút		x	

11. Az óvoda hagyományos ünnepei

Óvodai ünnepek

A hagyományok, ünnepek ápolása elválaszthatatlan a gyermekek sokoldalú személyiségfejlesztésétől, érzelmi életük gazdagításától. Megalapozzák a szűkebb és tágabb környezethez fűződő pozitív viszony alakulását, a népi kultúra ápolását. A felnőtt közösségekben hozzájárulnak az összetartozás, a kölcsönös megbecsülés értékeinek erősítéséhez.

Az óvodai ünnepeket, hagyományait a gyerekek közösségére vonatkozóan az óvoda Pedagógiai programja tartalmazza.

Az ünnepélyek, megemlékezések rendjét, időpontját, a rendezvényekkel kapcsolatos felelősöket a nevelőtestület az éves munkatervében határozza meg, melyet az intézmény évente, a közzétételi listában elektronikus formában az óvoda honlapján is megjelentet. A felelősök a rendezvényekre vonatkozó feladatterveiket a munkatervben jelölt határidőre elkészítik, és tartalmuk szerint szervezik meg az ünnepséget.

Az ünnepélyek, megemlékezések a gyermekek nemzeti identitástudatának fejlesztésére, hazaszeretetük mélyítésére, az egymás iránti tisztelet, türelem alakítására, a közös cselekvés örömére, közösség formálására szolgálnak. Az ünnepek, megemlékezések, a hagyományok ápolása, bővítése az intézmény jó hírvének megőrzése az óvodai közösség minden tagjának kötelessége.

Az ünnepek, megemlékezések, mindenkor a gyermek életkori sajátosságaihoz igazodnak. Az intézményi megemlékezések, a nemzeti és nemzetiségi, valamint az egyéb ünnepek megünneplésének rendjét és módját a Pedagógiai program, jelen Szabályzat, továbbá a nevelési év rendjére vonatkozó éves munkaterv határozza meg.

Hagyományok

- A hagyományápolás az intézmény valamennyi dolgozójának, illetve ellátottjának feladata, tagjai közreműködése révén gondoskodik arról, hogy az intézmény hagyományai fennmaradjanak.
- A hagyományápolással kapcsolatos feladatok célja az új intézményünk hírvének megalapozása, és a telephelyek meglévő hírvének megőrzése, növelése.

A hagyományápolás eszközei:

- Ünnepek, rendezvények

- Egyéb eszközök (pl. kiadványok)

Az intézmény hagyományai érintik

- az intézmény ellátottjait
- a felnőtt dolgozókat
- a szülőket

A hagyományápolás érvényesülhet az intézmény

- jelkép használatával
- gyermekek, felnőttek ünnepi viseletével
- az intézmény belső dekorációjával

Az óvodát jelképező, logó megjelenítésének formái

- pólón
- sapkán
- sálon
- zászlón
- leveleken
- meghívókon

Rendezvényeken, kirándulásokon, közös óvodai ünnepeken a logó használatát szorgalmazzuk. A nevelőtestület feladata, hogy a meglévő hagyományok ápolásán túl újabb hagyományokat teremtsen, majd gondoskodjon az újonnan teremtett hagyományok ápolásáról, megőrzéséről is

Felnőtt közösségek hagyományai

- nevelési évnnyitó értekezlet: Az óvoda alkalmazottainak és a vezetők részvételével minden év szeptember 1-ig.
- nevelési évváró értekezletek az óvoda alkalmazottainak részvételével minden év június 20-ig
- szakmai napok, továbbképzések
- helyi bemutatók
- karácsonyi ünnepség
- Pedagógus nap
- kirándulás
- nyugdíjas találkozó

A gyermekek ünnepeinek telephelyenkénti sajátosságai:

Neszmélyi Úti Óvoda:

- Születésnap, névnap - a csoportok saját hagyományaik szerint ünneplik ezeket a napokat.
- Mikulás látogatása a csoportokba, akit a gyerekek verssel, dallal köszöntenek.
- Adventi készülődés, szülőkkel közös barkács délután
- Farsangi mulatság csoportonként, szülőkkel közösen és táncmuzsika szórakozás együtt a többi csoporttal
- Húsvéti tojáskeresés az óvoda kertjében
- Anyák napja: a csoportban látják vendégül az édesanyákat
- Évváró ünnepség és Évet záró táncmuzsika: rövid műsor a csoportokban és táncos mulatság közösen, lehetőség szerint az udvaron, szülők részvételével
- Iskolába menők búcsúztatása: Ballagók műsora és a középiskolások búcsúztatása a nagytól, szülők részvételével
- Alkalomszerű ünnepi rendezvények pl.: Költők napi koszorúzás és versmondás

Kelenvölgyi Óvoda

- Őszi terményköszöntő /Erntedankfest/ hét: Közös sütés-főzés, barkácsolás a csoportokban, melyre az érdeklődő szülőket is várjuk
- Márton napi lámpás felvonulás az óvoda körül szülőkkel
- Mikulás látogatása a csoportokba, akit a gyerekek verssel, dallal köszöntenek.
- Karácsonyi ünnepség külön-külön a csoportokban kis műsorral, közös énekléssel, adventi gyertyagyújtással
- Húsvéti tojáskeresés az óvoda kertjében, locsolkodás a csoportokban
- Évzáró és anyák napja külön-külön a csoportokban
- Iskolába menők búcsúztatása és a Ballagók műsora

Újbudai Napsugár Óvoda

- Gyermekek ünnepei:
 - Születésnap, névnap: a csoportok saját hagyományaik szerint ünneplik ezeket a napokat.
 - Adventi készülődés: a csoportok saját hagyományaik szerint teremtik meg az ünnepi ráhangolódást (mézeskalács sütés, gyertyagyújtás, adventi zsákokból ajándékhúzás).
 - Mikulás látogatása a csoportokba, akit a gyerekek verssel, dallal köszöntenek.
 - Karácsonyi ünnepség külön-külön a csoportokban, közös énekléssel, adventi gyertyagyújtással.
 - Farsang: mulatság csoportonként, a nagycsoportosok közreműködésével Kiske-báb táncoltatása minden csoportban.
 - Húsvét: locsolkodás a csoportokban, tojáskeresés az udvaron.
 - Anyák napja: a csoportok saját hagyományaik szerint köszöntik az édesanyákat (közös műsorral vagy egyenként hívják be az édesanyákat).
 - Gyermeknaphoz kapcsolódó rendezvények: ugrálóvár, évet záró táncbál
 - Iskolába menők búcsúztatása: ballagók műsora és a középsősök búcsúztatása a nagyoktól, szülők részvételével.
- Természettel összefüggő ünnepek, „jeles napok”:
 - Mihály nap: pavilononként vásárt rendezünk a gyerekek által hozott vásárfiákból.
 - Szüret: három csoport rendezi a saját teraszán a gyerekek által hozott szőlőből.
 - Állatok világnapja: a szülők által behozott háziállatok megtekintése, simogatása a tornateremben.
 - Márton nap: a csoportok saját hagyományaik szerint ünneplik.
 - Adventi időszaki vásár: a szülők által készített karácsonyi vásárfiák árusítása az óvodában.
 - Víz Világnapja: a gyermekek és a dolgozók kék pólóban érkeznek. Minden csoportban vízzel kapcsolatos kísérletek, játékok szervezése.
 - Föld napja: különböző helyszíneken interaktív játékok szervezése Földünkkel és élővilágával kapcsolatosan.
 - Madarak-fák napja: a Madártani Intézet szervez a nagycsoportosoknak interaktív játékokat.
- Nemzeti ünnepünk (márc. 15) Játékidőben csoportok hagyományai szerint ünnepeljük.
- Alkalomszerű ünnepi rendezvények (Költők napi koszorúzás, Vers-maraton, Szent Gellért kopjafa koszorúzás)

IX. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Programunk alapján is joga van gyermekeinknek saját ütemük szerint fejlődni. Tudjuk és elfogadjuk, hogy minden gyermek fejlődésében vannak egyéni átmenetek és fejlődési különbségek, amit figyelembe vesszünk a nevelés során. A fejlődés harmóniájára törekszünk, de ez nem egyszerre és nem ugyanabban az életkorban érhető el a gyermekeknél. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Ezért nem határoztuk meg kategorikusan a fejlődési szinteket a tevékenységeknél sem.

Az a **fontos**, hogy gyermekeink az **óvodáskor végére testileg, lelkileg, érzelmileg, szociálisan, értelmileg, erkölcsileg gazdagodjanak, éretté váljanak. Olyan képességeik bontakozzanak ki, amelyekre a sikeres iskolakezdéshez szükségük van.** Az iskolai átmenet eredményes megvalósítását az alábbiakkal érjük el:

A gyermek iskolai befogadásának támogatásával, a szülői házzal való együttes óvodai neveléssel és, az óvodapedagógusok feladatainak maximális, odaadó teljesítésével.

Programunk megvalósításának eredménye, hogy gyermekeink megőrzik játékosságukat, kreativitásukat, természetes kíváncsiságukat.

Fejlettségi állapotmérések során belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá érik.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére (6-7 éves korra):

Testileg egészséges gyermek:

- ♦ Az egészségesen fejlődő gyermek eljut az első alakváltozáshoz.
- ♦ Megváltoznak testarányai, megkezdődik az első fogváltás.
- ♦ Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- ♦ Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb finommozgásra képes.
- ♦ Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika.
- ♦ Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan képes irányítani. Elfogadja esetleges korlátait, megtanul együtt élni velük (ételallergiás gyermekek).

Lelkileg egészséges gyermek:

- ♦ A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- ♦ Megjelenik az önkéntelen felidézés és bevésés.
- ♦ Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
- ♦ Megnő a megőrzés időtartama és nagy szerepet kap a felidézés.
- ♦ Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása.
- ♦ A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- ♦ Érthetően folyamatosan kommunikál, beszél.
- ♦ Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- ♦ Minden szófajt használ, különböző mondatfajtákat alkot.

- ◆ Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- ◆ Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- ◆ Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- ◆ Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását.
- ◆ Felismeri a napszakokat.
- ◆ Gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- ◆ Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét.
- ◆ Ismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- ◆ Ismeri a viselkedés alapvető szabályait.
- ◆ Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- ◆ Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- ◆ Ismeri életkorának megfelelő szinten a környezettudatos életvitel és az egészséges életmód szabályait.

Szociálisan érett gyermek:

- ◆ A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására. Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival egyaránt.
- ◆ Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni.
- ◆ Késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- ◆ Feladattudata kialakulóban van és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb-szükség szerint kreatív-elvégzésében nyilvánul meg: kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Óvodánkban a törvény által meghatározott kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett közelíthető csak meg / érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint. A megközelítés mértékét jelentősen befolyásolja a gyermek diagnózisa, állapota és egyéni adottságai, és családi háttere is. Iskolába lépésük időpontjáról és az iskola típusáról a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat illetékes Szakértői Bizottsági Intézményei szakértői vizsgálat alapján döntenek, az óvoda véleményének figyelembe vételével.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlődésének jellemzői:

- Nevelés hatására a sérült gyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. Az integrált nevelés segíti a gyerekeket az altruizmus, a tolerancia megtapasztalásában, ezáltal mind a sajátos nevelést igénylő, mind az ép gyerek szocializációjának fejlődésében.
- Az integrált nevelés segíti a gyerekeket az altruizmus, a tolerancia megtapasztalásában, ezáltal mind a sajátos nevelést igénylő, mind az ép gyerek szocializációjának fejlődésében.
- A sajátos nevelési igényű gyerekek tanulási folyamata bizonyos területeken sokkal lassúbb, és esetenként a tanulás módja is eltér ép társaikétól. Sérülésükből fakadóan nagyobb

hangsúlyt kap a multiszenzoralitás, vagyis a több érzékszerven keresztül történő tapasztalatszerzés, a cselekvésbe ágyazott gondolkodás, és a szóbeli információk vizuális úton való megerősítése. Mindemellett a segítségnyújtás mennyisége és módja is eltérő lehet. Alapelvünk, hogy a gyermek a továbblépéshez csak a szükséges, de elégséges mennyiségű segítséget kapja meg.

- Integrációt követően harmonikusan fejlődik testileg-lelkileg és képességeihez mérten elsajátítja az egészséges életmód szokásait és azokat alkalmazza.
- Saját testképe, testsémája fejlődik, mozgása összerendezettebbé válik önmagához képest.
- Megismerő funkciói, feladattudata kiinduló állapotához és önmagához képest fejlődést mutat.
- Elemi gondolkodási műveletekre képes segítséggel (képességéhez mérten).

Így együttesen biztosítjuk az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését, a differenciálást (inklúziót), az érzelmi légkört, a játék elsődlegességét, valamint az együttműködő, felelősséget vállaló, óvodai normákat erkölcsiséget figyelembe vevő légkört.

Az óvodapedagógusokkal szembeni elvárások a gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség terén

- A gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel.
- Munkájában a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezeli.
- A gyermekek személyiségét nem statikusan, hanem önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléli.
- A gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájuk kibontakoztatására törekszik
- Felismeri a gyermek személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani - esetlegesen a megfelelő szakembertől segítséget kérni.
- Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.
- Csoportos tevékenységek esetén is figyel az egyéni szükségletekre, és a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárások alkalmazására.
- A gyermekek hibáit, tévesztéseit a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- Különleges bánásmódot igénylő gyermek vagy gyermekcsoport számára hosszabb távú fejlesztési terveket dolgoz ki, és ezeket hatékonyan meg is valósítja.
- Az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozza meg az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat.

X. Inkluzív pedagógia - Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással - a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény szellemében valljuk, hogy minden ember elidegeníthetetlen joga, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, semmilyen módon hátrányos megkülönböztetés ne érhesse.

1. Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (2011. CXC. 4§. 12.) egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

- Hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek
- Migráns (multikulturális, vagy ahogy Európában nevezik interkulturális) gyermekek
- Kiemelten tehetséges gyermekek
- Sajátos nevelési igényű gyermekek (intézményünk telephelyein előforduló diagnózis-típusok)
 - enyhe értelmi fogyatékos gyermekek
 - középsúlyos értelmi fogyatékosok
 - autizmus spektrum zavarral küzdők
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdők
- Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők
 - Súlyos tanulási zavar
 - Súlyos magatartászavarok
 - Súlyos figyelemzavar

	székhely (Neszmélyi út 22-24)	telephely (Neszmélyi út 36.)	telephely: Újbudai Napsugár Óvoda (Menyecske u. 2.)	telephely: Kelenvölgyi Óvoda (Kecskemét u. 11-15)
Hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	✓	✓	✓	✓
Kiemelten tehetséges gyermekek	✓	✓	✓	✓
enyhe értelmi fogyatékos gyermekek	✓	✓		
középsúlyos értelmi fogyatékosok	✓	✓		
autizmus spektrum zavarral küzdők	✓	✓		

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdők	✓	✓	✓	✓
Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők	✓	✓	✓	✓

2. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések és a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek, intézkedések.

A szabályozás területei minden eddiginél jobban kiterjednek a nevelés – oktatás ágazati tevékenységeire, és az oktatási intézményeknek ennek megfelelően kell felépíteni szakmai működésüket, partnerkapcsolataikat.

Az egyenlő bánásmód követelménye a kötelezettektől azt kívánja meg, hogy tartózkodjanak minden olyan magatartástól, amely bizonyos tulajdonságaik alapján egyes személyek vagy személyek egyes csoportjaival szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést, megtorlást, zaklatást vagy jogellenes elkülönítést eredményez.

Alapvetően tehát az egyenlő bánásmód követelménye az egyik oldalon negatív kötelezettséget jelent: a kötelezettek nem sérthetik meg mások egyenlő emberi méltóságát. A jogosult oldalán ugyanakkor ez azt eredményezi, hogy mindenkinek jogosultságként kikényszeríthető igénye van arra, hogy őt egyenlő méltóságú személyként kezeljék.

Hétköznapi nyelven fogalmazva jogsérelem esetén az államnak kötelessége a sérelem ellen fellépni, tehát az illető „elvárhatja” ennek betartását!

Ezzel szemben az esélyegyenlőség esetén senkinek sincs jogosultságként kikényszeríthető igénye, hétköznapi nyelven ilyen „elvárással” nem léphet fel elmaradása esetén!

Az eleve hátrányos helyzetben levő személyek formálisan egyenlőként való kezelése ugyanakkor a hátrányos helyzet konzerválásával járna. Ahhoz, hogy a hátrányos helyzetben levő személyek ezt a hátrányukat leküzdhessék, nem elegendő annak biztosítása, hogy őket a többiekkel azonos jogok illessék meg, hanem olyan pozitív intézkedésekre van szükség, amelyek lehetővé teszik, hogy a helyzetükből fakadó hátrányaikat csökkenteni, illetve megszüntetni lehessen. E pozitív intézkedések megtételére az 1998. évi XXVI. törvény és a 2003. évi CXXV. törvény alapján mind az állam, mind a köz- és magánintézmények, mind az intézmények dolgozói és a magánszemélyek kötelesek a fenti jogszabályokban meghatározott módon és területeken.

Az esélyegyenlőségre törekvés látszólag ellentmond az egyenlő bánásmód elvének, de ez az ellentmondás csak látszólagos. Az esélyegyenlőségre törekvés bizonyos személyeket a többiekhez képest előnyösebb helyzetbe hoz, de ezt azért teszi, hogy az eleve fennálló hátrányukat csökkentse. Ezt nevezzük pozitív diszkriminációnak.

Az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban nem normatív szabályozás megalkotása által, hanem konkrét, a hátrányok kiegyenlítését segítő intézkedések végrehajtásával érhető el. A területet érintő szabályozásnak ennek megfelelően az a feladata, hogy olyan keretet biztosítson (ezért keretszabályozás) ezen állami intézkedéseknek, amelyek a közösségi erőforrások leghatékonyabb felhasználását teszik lehetővé.

2.1 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Felelőségek, hatáskörök

HATÁSKÖRÖK

Óvodavezető	Segítségnyújtásért a végrehajtáshoz, panaszkezeléshez
Óvodavezető-helyettesek	Az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó panaszok kivizsgálásáért Az intézményegységben dolgozó pedagógusok és a pedagógia munkát segítő egyéb szakemberek felkészítése a diszkriminációmentes pedagógiai és szakmai fejlesztő munka megvalósítására
Az érintett óvónők és a gyermekvédelmi felelős	az egyénre szabott intézkedési terv elkészítése
Nevelőtestület tagjai	Az intézkedési tervben foglaltak ismeretéért Jogi előírások megismeréséért, betartásáért A oktatás-nevelés folyamatában a gyermeki esély-egyenlőség biztosításáért, a diszkrimináció prevenciójáért A szakmai, módszertani felkészülésért A toleráns eljárásrendek lebonyolításáért Az egyéni szakmai felkészültségért témával kapcsolatban A megvalósításában való közreműködésért. Az esélyegyenlőség sérülése esetén a jelzés megtételéért az illetékes kollégának

Felelős	Célcsoport	Tartalom	Eszközök, módszerek	Visszacsatolás
Óvodavezető	az intézmény dolgozói érintett gyermekek szülők esetlegesen érintett közvetlen és közvetett partnerek	az óvodai háttérből adódó, esélyegyenlőséget, valamint az egyenlő bánásmód követelményt sértő körülmények feltárása, valamint azok kezelési módjának meghatározása, az óvoda azon együttműködési kapcsolatainak meghatározása, illetve kapcsolattartásban ellátandó feladatok leírása, melyek segítik az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód	a munkatársak felkészítését biztosítja; a kész dokumentum ismertetése a közvetlen és közvetett partnerek felé; az elkészült dokumentum elhelyezése a csoportnaplóban; szükség esetén testületi értekezlet tájékoztatás céljából; panaszkezelési szabályzat/eljárás kidolgozása és működtetése	feljegyzések, jegyzőkönyvek; továbbképzési terv

		<p>követelményének megtartását, elérhető legyen az intézkedési terv ismerjék és kövessék a benne foglaltakat biztosítsa, hogy a dolgozók megkapják a szükséges felkészítést és segítséget az intézkedési terv végrehajtásához</p> <p>a szükséges lépések megtétele az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben</p>		
Óvodavezető-helyettesek	a közvetlen partnerek új dolgozók a pedagógia munkát segítő munkatársak	az alapelvekről; az intézkedési tervről; a továbbképzési lehetőségekről	tájékoztató fórumok szervezése az érintett feleknek; az elérhetőség biztosítása szóbeli, írásbeli formában	beszámoló jegyzőkönyv
Az érintett óvónők és a gyermekvédelmi felelős	a családi háttérből fakadó esélyegyenlőséget, valamint az egyenlő bánásmód követelményét sértő körülmények feltárása, valamint azok kezelési módjának meghatározása, az egyénre szabott intézkedési terv elkészítése			
Nevelőtestület tagjai	az oktatás-nevelés folyamatába bekapcsolt közvetlen partnerek; a megfelelő területeken a gyermekek	<p>alapelvekről; a pedagógia gyakorlatba történő bevezetés érvényesüléséről és a mérhetőségről, az elszámoltathatóságról</p>	<p>gyakorlati munkájuk során</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ szóban ✓ írásban ✓ tevékenységgel 	beszámoló jegyzőkönyv

Ezen intézkedések területi hatálya kiterjed az intézményre, valamint az intézmény által szervezett programok esetében az intézményen kívülre is.

- Az egyenlő bánásmód követelményét a közoktatási intézmény valamint,
- a közoktatás szervezésében, irányításában, működtetésében, feladatainak végrehajtásában közreműködők a gyermekkel kapcsolatos döntéseik, intézkedéseik meghozatalakor kötelesek megtartani.

Célok:

- ♦ Az intézményen belül az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesítése.
- ♦ Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségének biztosítása.
- ♦ Az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások megvalósítása, a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálása, és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében az intézmény minden tevékenysége során:
 - a beiratkozásnál, felvételnél,
 - ismeretközvetítésben,
 - a gyerekek egyéni fejlesztésében,
 - az értékelés gyakorlatában,
 - az alkalmazott módszerek kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében,
 - az iskolaválasztás segítésében,
 - a humánerőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében,
 - a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel.

Specifikus célok

- ♦ A HH/HHH és az SNI gyermekek óvodai felvételének lehetőség szerinti megvalósítása.
- ♦ A HH/HHH és SNI gyermekek egyenlő intézményi- és csoportos elosztása.
- ♦ A speciális nevelést igénylő gyermekek fejlesztéséhez a munkatársak továbbképzése. Megfelelő létszámú szakszemélyzet biztosítása (alkalmazása vagy utazó gyógypedagógus igénylése).
- ♦ A pedagógus közömbösségének, kiégésének megelőzése / kezelése.
- ♦ A HH/HHH és SNI családok partneri együttműködésének biztosítása az együttnevelésben, a szülők megnyerésével, bevonásával, szükség szerinti támogatás keresésével.
- ♦ A HH/HHH gyermekek gyakori, indokolatlan hiányzásának megszüntetése, a hiányzások megszüntetésével az iskolára alkalmassá tétel biztosítása.
- ♦ Speciális végzettségű pedagógusok alkalmazása (gyógypedagógus, logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus), illetve gyermekek optimális fejlődésének biztosításához elegendő létszámú gyógypedagógiai asszisztens alkalmazása. Utazó szakemberek igénybe vétele.
- ♦ Az intézményben ügyelni kell arra, hogy az egyenlő bánásmód követelmény ne sérüljön valamely személy, vagy csoport:
 - intézménybe való felvétele, átvétele során,
 - hátrányos megkülönböztetése az intézményen belül, illetve az azon belül létrehozott csoportokban, szeparáció megelőzése,
 - intézmény által szervezett kötelező foglalkozásokon kívüli foglalkozásokon, rendezvényen való részvételének lehetőségében,
 - a követelmények teljesítésének értékelésekor,
 - a mulasztások kezelésénél (igazolt, vagy igazolatlan),
 - a gyermekek balesetet követő ellátásakor, illetve a gyermekbalesetek kivizsgálásakor,
 - méltóságát sértő bánásmód során,

- neveléshez való jogának korlátozása, az intézményi nevelési rendszer kialakítása vagy az intézmény átalakítása és fenntartása során.

2.2. A család szociális helyzetével kapcsolatba hozható problémák:

2015. szeptember 1. napi hatállyal a Gyermekvédelmi törvény kibővítette az ingyenes óvodai étkezésre jogosultak körét. Ingyenes étkezésre jogosult az óvodai nevelésben részesülő gyermek, ha:

- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- Tartósan beteg vagy sajátos nevelési igényű, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy sajátos nevelési igényű gyermeket nevelnek,
- Olyan családban él, amelyben 3 vagy több gyermeket nevelnek.
- Olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a nettó minimálbér 130 százalékát, azaz 89.408 forintot.
- Nevelésbe vették

A kedvezmény igénybevételéhez az óvoda Házirendje szerinti dokumentumokat kell benyújtani az intézmény vezetőjéhez.

Források	Táplálkozás	Az alultápláltság mind a szülők mind a gyermek energiaforrásait befolyásolhatja, melynek következtében a gyermekek apatikusak lehetnek, kevésbé tudják magukra vonni szüleik figyelmét, a szülők pedig kevésbé érzékenyek gyermekeik szükségleteinek kielégítése iránt. Ez a kötődés minőségét és a negatív érzelmek megjelenésének gyakoriságát egyaránt befolyásolhatja
	Egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés	Általában költség vonzata van, illetve az egyes szolgáltatások területi lefedettsége is eltérést mutat. Szülők alacsony iskolázottsága miatt valószínű a tünetek későbbi felismerése

	Lakáskörülmények	A nem megfelelőek mind fizikai, mind lelki egészséget befolyásolhatják. Fűtés hiánya: betegség, zsúfoltság: több konfliktus helyzet
	Értelmi fejlődést elősegítő eszközök, tapasztalatok	A rekreáció, valamint a tanulást elősegítő eszközök és tevékenységek szűkösebbek, többek között a korlátozott anyagi lehetőségek következtében
	Szülői stílus és elvárások	A szülők kevésbé ösztönzik az önállóságot, a kreativitást vagy a verbalitást, valamint az oktatást támogató és kulturális eseményeken való részvételt. Kevesebb olvasást vagy tanulást segítő eszközt vásárolnak gyermekeiknek, kevésbé szabályozzák a televízió használatát.
	Pedagógusi attitűd, elvárások	A pedagógusok kevesebb figyelmet és kevesebb pozitív visszajelzést kínálnak a hátrányos helyzetű gyermekeknek
Stressz hatások	Alleosztatikus terhelés	A folyamatos stressz hatások (pl. zsúfolt lakás-körülmények, lakókörnyezet devianciája) gyakran kedvezőtlen szervezeti változások kialakulásához vezet (pl. magas vérnyomás állandósulása)
	Gyermeknevelési szokások	A kedvezőtlen életkörülményekkel együtt járó pszichológiai jellemzők, például a depresszió vagy az alacsony önértékelés, negatívan befolyásolja a szülők gyermeknevelési szokásait, így a szülői melegséget és válaszkészséget

Egészség- magatartás		Alapvető higiénés normák ismerete, betartása hiányos lehet. Gyakoribb a dohányzás és az alkoholfogyasztás, kevésbé jellemzőek a sporttevékenységek. E körülmények a szülők és a gyermekek fizikai és lelki egészségét közvetlenül is befolyásolják, közvetve a szülők által nyújtott minta szerepe lehet meghatározó
-------------------------	--	--

A család helyzetéből fakadó **szociális** problémák a következők lehetnek:

- a gyermek szociális viselkedése nem megfelelő,
- a nem megfelelő életvitelű családban, a rendezetlen családi viszonyok között, a rendszertelen életmód mellett a gyermekek otthoni nyugodt légköre nem biztosított,
- nem kísérik kellő figyelemmel a gyermek fejlődését, nem motiválják;
- a családnak a szociális helyzetéből fakadóan nincsen meg a gyermek harmonikus otthoni fejlődését elősegítő körülmények, eszközök, a gyermek ingerszegény környezetben él.

A család **anyagi helyzetéből** adódó problémák jellemzően a következők:

A család nem, vagy nehezen tudja biztosítani a gyermek megfelelő fizikai és szellemi fejlődéséhez szükséges szükségleteket biztosítani, így:

- egyes esetekben a megfelelő étel biztosítása is gondot jelent,
- a ruházat minősége, mennyisége, tisztasága nem megfelelő,
- otthon nincsen a gyermekeknek az ismeretei bővítéséhez szükséges eszköz háttér (mesekönyvek, fejlesztő játékok, stb.), és szülői minta;
- az anyagi lehetőségek szűkös volta miatt számos óvodai és óvodán kívüli programon nem tudnak részt venni;
- a szülők plusz munkát vállalnak az anyagi helyzetük növelésére, így a gyermekre nehezebben tudnak figyelni, a gyermek az optimálisnál jóval hosszabb időt tölt napi szinten intézményben;
- egyes családok a látszat fenntartása érdekében sok mindent anyagi lehetőségeiken felül vállalnak.

A szociális és anyagi helyzet miatt ellátandó **intézményi feladatok:**

- a pedagógusnak, óvodavezetőnek törekednie kell arra, hogy megismerjék a gyermek életkörülményeit, tapintatosan, a titoktartási kötelezettséget betartva, betekintést nyerjenek a család anyagi és szociális viszonyaiba azért, hogy az esetleges hátrányok leküzdésében segítsék a családot és a gyermeket,
- a pedagógusnak:
 - a fogadóórák,
 - a szülő, illetve a pedagógus által kezdeményezett beszélgetések és
 - szélsőséges helyzetben családlátogatás tapasztalatai alapján segítenie kell feltárni, azonosítani a gyermeket hátrányosan befolyásoló körülményeket

- óvodapszichológus bevonása
- A gyermek szociális viszonyainak figyelemmel kísérése:
 - az óvónő feladata, hogy figyelemmel kísérje adott gyermek szociális viselkedését, szociális viszonyait,
 - **a pedagógus indokolt esetben kezdeményezheti a szakmai tanácsadó intézmények segítségét.**
- A nem megfelelő anyagi és szociális helyzet javításának, kompenzálásának megkísérlése:
 - **ha az óvónő a gyermek nem megfelelő szociális és anyagi helyzetét tapasztalja köteles tájékoztatni erről az óvodavezetőt,**
 - az óvodavezető értesíti a szülőt arról, hogy a helyi önkormányzathoz segítségért fordulhat,
 - a rászoruló gyermekek részére támogatási eszközöket, forrásokat keres (pl.: Alapítvány, az óvoda által szervezett program bevétele),
 - a kötelező eszközök körét úgy határozza meg, hogy figyelembe veszi a rászoruló családok számát és arányát.
- Az intézménynek a szülőkkel közösen keresnie kell azokat a lehetőségeket, melyek segítik a nem megfelelő anyagi körülmények közötti gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását.

3. A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése

A használt fogalmak (integrált és inkluzív nevelés) definiálása

Integráció (fogadás):

minden gyermek (meglévő akadályozottságának módja, súlyossága, foka miatti kirekesztés nélkül), egymással együttműködve, a mindenkor fejlettségi szintjén játszik, tanul és dolgozik.

Inklúzió (befogadás):

Az inkluzív nevelés az integrált nevelés továbbfejlesztett formája. A befogadó pedagógia az egyéni differenciálás talaján, az egyéni kibontakoztatás és fejlesztés szemléletét képviseli.

Célunk az együttnevelés folyamatában a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedése, fejlődése és lehetőség szerinti együtt haladása a többségi gyermekekkel, melyhez az integráció feltételei adottak, és az inklúzió megvalósítására törekszünk.

3.1. Helyzetelemzés:

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai integrált nevelése az alapellátás részeként valamennyi köznevelési intézmény feladata.

Az integrált elhelyezést évről évre több család keres gyermeke számára kerületünkben.

Intézményünk alapító okiratának feladatellátásra vonatkozó részei:

Óvodánk a fenntartói elvárásoknak eleget téve alapító okirata szerint fogadja azokat a gyermekeket, akik a szakértői bizottság szakvéleménye alapján

Székhely és telephely: Neszmélyi Úti Óvoda (1112 Bp. Neszmélyi út 22-24., 36)

- Különleges bánásmódot igénylő, enyhe értelmi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján. Különleges bánásmódot igénylő középsúlyos értelmi fogyatékos (Down-szindrómás) sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.

- Különleges bánásmódot igénylő, autizmus spektrum zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.
- Olyan különleges bánásmódot igénylő, de nem sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése, akik az életkorukhoz viszonyítottan jelentősen alulteljesítenek a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján.
- Különleges bánásmódot igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján. A többi gyermekkel együtt nevelhető autista, enyhe értelmi fogyatékos, középsúlyos értelmi fogyatékos (Down-szindrómás), a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos, vagy súlyos rendellenességével küzdő gyermekek nevelése
- Gyógytestnevelési pedagógiai szakszolgálati feladatok

Telephely: Újbudai Napsugár óvoda (1112 Menyecske utca 2.)

- Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.
- Olyan különleges bánásmódot igénylő, de nem sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján, akik az életkorukhoz viszonyítottan jelentősen alulteljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük, továbbá személyiségfejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciát mutat.
- Különleges bánásmódot igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése.
- Ételallergiás gyermekek integrált nevelése
- Gyógytestnevelési pedagógiai szakszolgálati feladatok

Telephely: Kelenvölgyi óvoda (1116 Bp. Kecskeméti József u. 11-15.)

- Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.
- Olyan különleges bánásmódot igénylő, de nem sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján, akik az életkorukhoz viszonyítottan jelentősen alulteljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük, továbbá személyiségfejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciát mutat.
- Különleges bánásmódot igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése.
- Német nemzetiségi kétnyelvű óvodai nevelés. Az óvoda német nemzetiségi kétnyelvű, részt vesz a német nemzetiségek nevelésében. Célja az óvodai keretek között biztosítani a német nemzetiségiek nevelését, oktatását.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján. A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdő gyermekek nevelése
- Gyógytestnevelési pedagógiai szakszolgálati feladatok

	székhely (Neszmélyi út 22-24)	telephely (Neszmélyi út 36.)	telephely: Újbudai Napsugár Óvoda (Menyecske u. 2.)	telephely: Kelenvölgyi Óvoda (Kecskemét u. 11-15)
enyhe értelmi fogyatékos gyermekek	✓	✓		
középsúlyos értelmi fogyatékosok	✓	✓		
autizmus spektrum zavarral küzdők	✓	✓		
Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdők	✓	✓	✓	✓
Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők*	✓	✓	✓	✓
férőhelyek telephelyenként	2 fő / csoport (összesen 8)	2 fő / csoport (összesen 4)	1fő / csoport (összesen 6)	1fő / csoport (összesen 4)
ellátott gyermekek száma a 2015/16 nevelési évben	14	5	2	2

*Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők

- Súlyos tanulási zavar
- Súlyos magatartászavarok
- Súlyos figyelemzavar

3.2. Általános elvek

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében

Az alapidokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az Irányelv annak biztosítását szolgálja, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek; az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez; fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg; a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl; a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi óvodában történő együttnevelés – az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyermek szükségletei szerint.

3.2.1 A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A sajátos nevelési igény kifejezi

a) a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,

b) a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan team-munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A nevelés, a fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg. Az általánosan kötelező feltételeket a jogszabályok több területen módosítják, illetve kiegészítik olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé kell tenni.

Intézményünk ilyen többletszolgáltatásként törekszik a családok / szülők támogatását - saját kompetenciakörén belül – kialakítani, például igényfelmérésen alapuló szülőklub / testvéreknek játszódélután szervezésével. Ez mind tanácsadásra, mind feszültségcsökkentésre jó lehetőség. Meglátásunk szerint ez azért szükséges, mert érintett családok szeparálódása gyakori a megbélyegzéstől való félelem vagy konfliktuskezelési nehézség miatt (nem vállalnak nyilvános helyen zajló programot pl. múzeumlátogatás, bábszínház) nehézséget jelenthet a mindennapi élet szervezése, pl. bevásárlások / tömegközlekedés helyett az anyagilag megterhelőbb gépkocsival való közlekedést preferálják a testvérekre kevesebb figyelem jut, csak esetlegesen kapnak segítséget testvérük másságának megértéséhez és elfogadásához / feldolgozásához.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;

- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák – pszichológiai, orvosi – terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának, pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta, pszichológus, orvos együttműködése szükséges.

3.2.2. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai- orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

- az értelmi fogyatékoságból vagy autizmus spektrum zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával,
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

3.2.3. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- A fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje,
- korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete
- A gyermek
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - képességei, kialakult készségei,
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
 - családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Halmazottan fogyatékos gyermek, gyermekcsoport esetén a megállapított fogyatékoságok mindegyikére tekintettel kell lenni.

A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

4. A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülés-specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;

- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

Tárgyi- és személyi feltételek megvalósulása 2016 januárjában:

	székhely (Neszmélyi út 22-24)	telephely (Neszmélyi út 36.)	telephely: Újbudai Napsugár Óvoda (Menyecske u. 2.)	telephely: Kelenvölgyi Óvoda (Kecskeméti J. u. 11-15)
fejlesztő szoba	1	1	1	0
tornaterem	1	0	1	1
logopédiai szoba	1	0	1	0
fejlesztő eszközpark	jól felszerelt	jól felszerelt	részben felszerelt	részben felszerelt
mozgásfejlesztő / tornaeszközök	jól felszerelt	-	jól felszerelt	jól felszerelt
gyógypedagógus	1 státuszban	1 státuszban	utazó	utazó
logopédus (sni)	utazó	utazó	utazó	utazó
gyógytestnevelő	utazó	utazó	utazó	utazó
(gyógy)pedagógiai asszisztens	3	1	2	0,5 + 0,5
gyógypedagógiai fejlesztések	biztosítva	biztosítva	biztosítva	biztosítva
logopédiai fejlesztések (sni)	biztosítva	biztosítva	biztosítva	biztosítva
mozgásfejlesztés (sni)	biztosítva	biztosítva	székhelyen biztosítható	székhelyen biztosítható

5. Az óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése. Az együttnevelést vállaló intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védettséget.

Az integrált fejlesztésben résztvevő óvoda:

- pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a habilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülés-specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus
 - szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
 - a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
 - egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
 - alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
 - együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
- A gyermek fogyatékosságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:
 - segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
 - javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
 - segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
 - együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
 - segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
 - kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,

- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

Az integrált nevelésben részt vállaló óvodák – a köznevelés-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint – vehetik igénybe az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét.

5.1. Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárscsoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhén értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget a gyermek vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett éri el.

5.2. A fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermek (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavar)

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárást okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

5.3. Intézményünkben megvalósuló integráció:

Intézményünk minden telephelyén az Alapító okirat alapján biztosítjuk az integrált nevelést az arra rászoruló gyermekek számára.

A hozzánk járó ételallergiás gyermekek számára az étkezés biztosított a szállító konyha által.

Évente ortopédiai felmérés alapján a gyógytestnevelést biztosítja a fenntartó, a korrekcióra szoruló nagycsoportos gyermekek számára.

A Kelenvölgyi Óvoda és az Újbudai Napsugár Óvoda telephelyek 2011 óta látják el az integrált nevelés feladatait.

A Neszmélyi Úti Székhely és Telephely már több mint 20 éve fogadja a vonzáskörzetében élő, fejlődésükben kortársaiktól elmaradó kicsiket. A csoportok életkor szerint működnek, de a sajátos nevelési igényű gyerekek adottságaiknak megfelelően kerülnek elhelyezésre. A telephelyen megvalósuló integráció részletei a dokumentum 2. számú melléklete tartalmazza.

Szakmai partnereink:

- ✓ Budapesti Korai Fejlesztő Központ
- ✓ újbudai bölcsődék
- ✓ Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XI. kerületi tagintézménye
- ✓ Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat szakértői bizottsági tagintézményei
- ✓ Újbudai Szt. Kristóf Szakrendelő – Gyermekek ideggyógyászati és –pszichiátriája
- ✓ Újbudai Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola
- ✓ Integrált nevelést folytató általános iskolák

Fejlesztő szakmai munkaközösségünk azon dolgozik, hogy ezek a módszerek, eszközök és feltételek valamennyi telephelyünkön hozzáférhetőek legyenek. Az együttnevelés egységes elvek szerint, azonos színvonalon valósuljon meg.

6. Óvodai fejlesztő program – a hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésére

6.1. Szervezési feladatok

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

- nyílt nap során ismerkedés a családokkal
- ha a pedagógusok szükségét látják családlátogatás az óvodába lépéskor és akár később is
- a hátrányos helyzetű gyerekek csoportonkénti arányos elosztásának figyelemmel kísérése, biztosítása a nyilatkozók számának függvényében
- a szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi felelős, a gyermekvédelmi szolgálat munkatársainak személyéről, elérhetőségének idejéről és helyéről
- a hátrányos helyzetű gyermekek felvétele, kijelölése a fejlesztő programba (A fejlesztő programban részt vehet az a gyermek, aki a Gyvt. 67/A§ alapján, figyelemmel a Gyvt. 161/Q.§-ában foglaltakra hátrányos helyzetűnek minősül. Az óvoda vezetője felveheti az óvodai fejlesztő programba azt a gyermeket is, aki nem hátrányos helyzetű, feltéve, hogy a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül. A Létszám azonban nem haladhatja meg a felvett gyerekek 15%-át.) A fejlesztő programot az intézmény a külön jogszabályban erre kijelölt szervezettel kötött együttműködési megállapodás alapján, a szervezet szakmai támogatásával szervezi meg. (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet)
- az igazolatlan hiányzások minimalizálása
 - a napi nyilvántartásban az igazolások nyomon követése
 - a jelzőrendszer hatékony működtetése
 - a szülők bevonása, napi kapcsolat kialakítása
 - fogadó órán, egyéni beszélgetések alkalmával a meggyőzés módszerének alkalmazása

- a gyermekek komplex állapotfelmérése, nyomon követése, a személyiségükben bekövetkező pozitív változások elősegítése (értékelés legalább öt havonta)
- a kirándulásokon illetve a kulturális programokon való részvétel biztosítása
- felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről

6.2. A nevelőtestület együttműködése

Cél: a hospitálásra épülő együttműködés gyakorlatának kialakítása.

Feladat:

- egymás munkájának minél teljesebb megismerése
- az egymástól való tanulás megvalósítása
- az együttműködés fejlesztése, az információ áramlásának biztosítása.

6.3. A pedagógiai munka kiemelt területei

Feladatok:

- az integráció támogatása, biztosítása mind a hátrányos helyzetű, mind az SNI-s gyermekek esetében, a közösségbe való beilleszkedés segítése
- a tolerancia, segítő készség kialakítása a többségi és az integrált „szereplőkben” egyaránt
- az esélyegyenlőség növelése, a szociális, vagy más téren megnyilvánuló hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységgel
- a hátrányok csökkentése, ezen belül:
 - differenciált egyéni fejlesztés (tehetséges gyermekek fejlesztése, felzárkóztató foglalkozás a rászorulóknak részére)
 - a mindennapi életre szükséges készségek kialakítása (a viselkedéskultúra alakítása)
 - családi életre és egészséges életmódra nevelés
 - az igény kialakítása a szabadidő tartalmas eltöltésére (mozgás elsődleges szerepe)
- a szülőkkel együttműködésre készítő kapcsolattartás erősítése
- életvezetési tanácsok, illetve segítség felajánlása a szülőknek
- felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről.

Elvárások a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése során:

- a fejlődés láthatóan megvalósul
- a családok megbíznak az óvodában
- a normák, szabályok kölcsönös elfogadása, együttműködés, kölcsönös tisztelet.

6.4. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel

Az óvoda, fejlesztő programjának keretében – a gyerekek igényeihez igazodva- biztosítja az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a gyermek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, a gyerek számára szolgáltatásokat biztosítanak. Ezek az intézmények a következők:

- Családok Átmeneti Otthona
- Anyaotthon
- Kossuth Gyermekotthon
- Korai Fejlesztő Központ
- Újbudai Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola
- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XI. Kerületi Tagintézménye

- Újbudai Humán Szolgáltató Központ – Család és Gyermejkölési Szolgálat és Központ; Gyámügyi Hivatal

Fontos a folyamatos információáramlás az érintettek között. A gyermekekkel kapcsolatos adatokat csak az arra illetékes személyek kezelhetik, a titoktartási kötelezettség betartásával.

6.5. Az óvoda-iskola átmenet biztosítása

Az átmenetet elősegíti

- az óvodában folyó iskolára felkészítő munka
- az ismerkedés a körzeti iskolával különböző programokon való részvétellel (pl. iskolai ünnepek, a tanító néni bemutatkozása, iskolai nyílt órákon való részvétel)
- A kerületi iskolák tájékoztatóinak, nyílt napoknak faliújságon való kifüggesztése
- a beiskolázás megbeszélése a szülővel (fogadóórák keretében)

7. A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok

Részleteit a Pedagógiai program 4. számú melléklete tartalmazza

8. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

AZ ÓVODAI GYERMEKVÉDELME AZ 1997. ÉVI XXXI. TV, MÓDOSÍTOTT KÖZOKTATÁSI TV., VALAMINT A XI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT OKTATÁSI KONCEPCIÓ SZABÁLYOZZA.

A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységért alapvetően az intézmény vezetője felel, a gyermekvédelmi munka végzése minden óvodapedagógus és a nevelőmunkát segítő munkatárs számára kötelező.

Eljárásrend: óvodapedagógus → gyermekvédelmi felelős → óvodavezető

Fenntartó feladatai:

- 2016. január 1-jétől a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással integráltan—egy szervezeti és szakmai egységben —működhet:
 - a család-és gyermekjóléti szolgálat fővárosi kerületi szinten a család-és gyermekjóléti központ keretében önkormányzati feladatellátásként.
- A gyermekétkeztetés a gyermekvédelmi rendszer részévé vált, mint a természetbeni ellátások egyike.
- Gyermekétkeztetés formái: intézményi étkeztetés és a szünidei étkeztetés, melyet az óvoda zárva tartása alatt kell biztosítani.
- Természetbeni ellátásként az intézményi étkeztetést a települési önkormányzat biztosítja az általa fenntartott intézményekben (bölcsőde, óvoda) és a fővárosban az állami fenntartású nevelési-oktatási intézményekben, míg ezen szolgáltatást közigazgatási területén a KLIK és az NSZFH (köznevelési fenntartó) finanszírozza az általa fenntartott nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményekben.
- A szünidei étkeztetést a települési önkormányzat biztosítja.

Óvodavezető feladatai:

- Törvényi jogszabályi változások figyelemmel kísérése, információ átadása
- Gyermekvédelmi intézményekkel való kapcsolattartás.

- Előadások, vitadélutánok szervezése.
- Gyermeki jogok tiszteletben tartásának biztosítása.
- Gyermekvédelmi munka folyamatos ellenőrzése.
- Szociális támogatások elbírálása, odaítéléséről döntés.
- A törvényben előírt esélyegyenlőség betartása, betartatása.
- Az Önkormányzat által folyósított ellátások – étkezési díj és kedvezmények – megállapítását és a szükséges iratok meglétét ellenőrzi.

A gyermekvédelmi feladatok koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el.

Feladatai:

- Évente az óvodapedagógusok közreműködésével felméri a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekeket.
- Tájékoztatja a szülőket mindazon jogokról, támogatásokról és ellátásokról, amelyek elősegítik a szociálisan hátrányos helyzet megszűnését.
- A veszélyeztetett gyerekek esetében feltárja a veszélyeztetés okát, indokolt esetben eljárást kezdeményez az Újbudai Humán Szolgáltató Központnál.
- A hátrányos és veszélyeztetett gyermekről a tv. adatkezelési útmutatója alapján nyilvántartást vezet.
- Gyermekvédelemmel kapcsolatos előadásokon, továbbképzéseken részt vesz, s az új információkat ismerteti a testülettel.

Óvodapedagógusok feladatai:

- Közre kell működniük a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Biztosítani kell a hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatását, amelyben domináns az egyéni bánásmód differenciált fejlesztés tervezése, megvalósítása.
- Szociálisan hátrányos helyzetre fel kell figyelnie, s jelezni kell a gyermekvédelmi felelősnek segítség nyújtás céljából.
- A szülőket tájékoztatnia kell a segítségnyújtás lehetőségeiről, valamint segítő pedagógiai információkat kell átadnia.
- A harmonikusan fejlődő gyerekeket is figyelemmel kell kísérnie a prevenció szellemében.
- Valamilyen területen tehetséges gyerekek részére biztosítani tehetségük kibontakozását, továbbfejlesztését, akár külső szakember bevonásával is.

Óvodai gyermekvédelmi feladatok:

- Probléma felismerése
- Okok felkutatása
- Családi háttér megismerése, anamnézis felvétele a gyerekről
- Differenciált bánásmód alkalmazása minden nevelési területen
- Prevenciós, korrekciós, kompenzáló tevékenység a nevelői munka során
- Szülőkkel való szoros, segítőkész együttműködés
- Probléma esetén az illetékes szervektől segítségkérés.

A gyermekvédelmi munkát segítő intézmények:

- **Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XI. Kerületi Tagintézménye:** Nevelési tanácsadás, szakértői vélemény, logopédiai ellátás, pszichológiai ellátás, gyógytestnevelési ellátás
- **Újbudai Humán Szolgáltató Központ:** Gyermekjóléti központ, Családsegítő Szolgálat

Társintézmények:

- Bölcsőde
- Óvodák
- Iskolák

Egészségügyi hálózat:

- Óvoda orvosa, védőnő
- Gyermekek körzeti orvosai
- Szakorvosi ellátás
- Pszichológiai, pszichiátriai ambulancia

Hatóságok:

- Kerületi gyámhatóság
- Rendőrség
- Bíróság

A gyermekvédelmi munka mérése:

- fontos a gyermek felvételi állapotának feljegyzése / miért tartjuk a gyermeket veszélyeztetettnek, hátrányos helyzetűnek, mit tudunk tenni a helyzet megszűnése érdekében/
- a fejlődésben bekövetkező változások leírása / a gyermeket önmagához mérjük/ szükség esetén külső szakember bevonása
- a szakszolgálat dolgozóival a folyamatos konzultáció megszervezése
- honnantól- hová- hogyan- kikkel jutattuk el a gyermeket a beiskolázás szintjéig
- beiskolázás, iskolaválasztás, beilleszkedés segítése
- felderítő munkával a szociális egyéni rászorultság fokának megállapítása, étkezési kedvezmények elosztása

A gyermekvédelmi munka értékelése:

A gyermekvédelmi munkánk hatékonyságát évente /nevelési ciklus/ értékeljük.

- célkitűzések megvalósulása
- feladatok hatékony megoldásának sikeressége
- az esetleges eredménytelenség okának megvizsgálása
- az értékelés tapasztalatainak felhasználása az új terv elkészítésekor

Az óvodavezető feladata a gyermekbalesetek megelőzésével kapcsolatos tevékenységek irányítása.

A megbízott baleset- és munkavédelmi felelős munkaköri leírásban foglaltak alapján segíti munkáját.

Szabályrendszer kidolgozása.

Oktatások megszervezése /felnőtt, gyermek/.

} Ezek dokumentálása.

XI. Az óvoda kapcsolatrendszere

A kapcsolattartás és koordináció részleteit az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

1 . Szülői Közösséggel való kapcsolattartás

Az óvodában a szülők jogaik érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében szülői képviselőt hoznak létre, amely csoportonként működik. A csoportokban a szülők minden év szeptemberében minimum 2 szülővel szülői közösség tagot választanak, belőlük alakul meg a szülői közösség. A szülői közösség intézményenként egy csúcs Szülői Közösség elnököt választ (szeptemberben 50%+ 1 fő) és ők is választanak egy elnököt. A vezetői team a csúcs Szülői Közösség elnökökön keresztül tartja a kapcsolatot a szülői közösség tagjaival. Tagjai évente megerősítést nyernek. Az óvoda vezetősége és a Szülői Közösség évente két alkalommal összeövetelt szervez, ahol az elért eredmények, a felmerülő problémák, észrevételek, javaslatok megbeszélésére kerül sor.

A Szülői Közösség ismeri és véleményezi az óvoda pedagógiai programját, házirendjét, nevelési tervét, Szervezeti és Működési Szabályzatát. Véleményezi az óvodavezető pályázati anyagát.

Részt vállal a közösség, illetve az óvoda életét érintő események szervezésében.

A Szülői Közösség működését a törvény, valamint az évenkénti SZK munkaterv szabályozza.

A Szülői Közösség figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését az óvodában és a pedagógiai munka eredményességét.

A gyermekeket érintő bármely kérdésekben tájékoztatást kérhet az óvoda vezetőjétől és az e körbe tartozó ügyek tárgyalásában Szülői Közösség képviselője tanácskozási joggal részt vehet a nevelőtestület értekezletein.

Nagy szerepe van a szülők egymás közötti kapcsolatának. A gyermekek nevelése, de különösen a sajátos nevelési igényű gyerek nevelése során számtalan alkalommal kerülhet krízishelyzetbe a szülő, ahol a szakmai segítség mellett kiemelt jelentőségű a szülőtársak támaszt nyújtó segítése.

2. Szülőkkel való együttműködés célja:

Elősegítik a nevelői munka eredményességét, a program által megfogalmazott nevelési és fejlesztési célkitűzések maradéktalanul megvalósulhatnak.

Együttműködés alapelvei:

- Különböző szociokultúra tolerálása
- Szülői nevelési elvek tiszteletbetartása
- Információk bizalmas kezelése
- A partnerkapcsolat elfogadása
- Szülői jogok érvényesítése
 - véleményezési
 - egyetértési
 - javaslattételi

Együttműködés formái:

- Napi kapcsolattartás (kölsönös információ-csere).
- Évente kétszer fogadó óra keretében megtekinthetik a fejlődési naplóban rögzítetteket, és aláírásukkal igazolják a gyermekükről kapott tájékoztatást.
- A gyermekéről készült egyéni fejlesztési tervbe állandó betekintés biztosítása.

- A nyílt napokkal, rendezvényeken való részvétel biztosításával, a honlapon történő folyamatos tájékoztatással célunk a szülők megnyerése nevelési programunk számára.
- Különböző programok előkészületében és lebonyolításában való szülői részvétel:
 - ünnepek, rendezvények előkészítésében, lebonyolításában való részvétel
 - közös ajándékkészítés, udvarrendezés
 - a szülők aktív részvételével beszélő környezet kialakítás
 - óvoda és család együttes kirándulása
 - Jótékonyági vásár szervezése karácsony előtt
- Szülői értekezletek
- Fogadó órák
- Nyílt hét
- Családlátogatások
- Szülői pedagógiai kultúra fejlesztése érdekében szakkönyvek, programok ajánlása
- Tájékozódás az óvoda honlapjáról

Együttműködés módszerei:

- előadás
- beszélgetés
- tájékoztatás
- vélemény csere
- látogatás
- gyakorlati segítség

Az óvodapedagógus minden esetben figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, és az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Fejlesztés iránya: szülői igényekre alapozva

- Közös munkában való részvétel aktivizálása
- Nagyobb betekintést engedni az óvoda napi életébe
- Szülői kérések teljesítése, ha a pedagógusok nevelői elveinek nem mond ellen.

3. A telephelyek közötti kapcsolattartás

A telephelyek közötti kapcsolattartás részleteit az intézmény Szervezeti és Működési szabályzata tartalmazza.

A telephelyek közötti kapcsolattartás rendjét az éves munkaterv határozza meg, mely a szakmai és gazdasági területekre egyaránt kiterjed.

A gyors ügyintézés foganatosítása végett a telefonon történő megbeszélés a jellemző.

Az óvodavezetés ülései, az ott hozott döntések, a közös munka, az intézményi koordinált, egységes feladatellátás biztosítékai.

A nevelőtestület tagjai folyamatosan tájékozódnak a másik egységben zajló pedagógiai munkáról. Az óvodai dokumentumokat közösen hozzák létre. A munkaközösségek közös feladatai a biztosítékai ennek.

Az intézményegységek rendezvényein minden gyermek és alkalmazott részt vehet.

Az értekezleteken az összes egység eredményeiről és fő problémáiról beszámol a vezető, így folyamatosan tájékoztatva vannak a nevelőtestület tagjai a másik egységben folyó munkáról.

A telephelyek pedagógus közösségének szakmai együttműködése

- közös nevelőtestületi értekezletek
- hospitálások, az önértékelés alkalmai
- megbeszélések
- szakmai kirándulások
- csapatépítő tréning
- közös munkaközösségi foglalkozások
- közös továbbképzések
- közös értékelési csoportfoglalkozások

A pedagógus közösség kizárólagosan az egységet érintő önállósága

- előadások szervezésére
- az egységet érintő megbeszélések szervezése
- a rendezvények idejének meghatározására
- szülők kérésére, rendkívüli fogadóórák megtartására

Az óvoda vezetőjét ezen ügyekben meg kell hívni vagy értesíteni kell.

4. Szakmai szolgálattal való kapcsolattartás.

Cél:

Az intézményben dolgozó pedagógusok számára szakmai segítség biztosítása.

Kapcsolattartók köre:

- óvodapedagógusok
- gyógypedagógusok
- óvodavezető

Pedagógiai Oktatási Központok

Kapcsolattartó: óvodavezető

A kapcsolat tartalma: Az óvodavezető kapcsolatot tart a POK ellátására létrehozott intézményekkel.

- A POK éves munkatervének, továbbképzési tervének, havi programterveinek megismerése, az érdeklődés szerinti részvétel biztosítása
- A POK könyvtárának, médiatárának használata
- Megjelenő igény szerint szakmai segítség kérése
- Szaktanácsadói támogatás igénylése
- POK munkatársak meghívása szakmai napjainkra

Oktatásügyi Közvetítő Szolgálat

Oktatásügyi viták megoldásában az intézmény, annak tagjai és partnerei számára lehetőség van az Oktatásügyi Közvetítő Szolgálat (OKSZ) tevékenységének igénybevételére.

Az OKSZ elérhetősége az intézmény faliújságán mindenki számára elérhető.

A kapcsolattartás rendje:

- A vitában álló felek döntenek az OKSZ megkereséséről és – amennyiben az intézmény vezetője nem érintett - erről tájékoztatják.
- A vitában álló felek közös akaratuk kinyilvánításaként írásban teszik meg a megkeresést.
- A közvetítő által kijelölt közreműködő elfogadása a felek írásbeli egyetértésével történik.

- A vitában állók a közvetítővel együttesen határozzák meg a közvetítés helyét, kezdetének idejét.
- A vita rendezése során keletkezett dokumentumok az óvoda irattárában is elhelyezésre kerülnek

Gyakorisága: szükség szerint

Kapcsolattartó: az óvoda vezetője, illetve a szakmai munkaközösség vezetője.

Feladata:

(1) Ha a nevelési-oktatási intézmény a gyermeket, tanulót veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség, védelme érdekében indokolt, segítséget kérhet konfliktuskezelési szaktanácsadótól, valamint az ifjúságvédelmi, családjogi területen működő szolgálatától.

(2) Az oktatásügyi közvetítő (a továbbiakban: közvetítő) a közvetítői eljárás során pártatlanul, lelkiismeretesen, a szakmai követelmények szerint közreműködik a megállapodás létrehozásában. A közvetítőnek tiszteletben kell tartania az eljárásban résztvevők emberi méltóságát, és biztosítani kell, hogy a résztvevők egymással szemben is tisztelettel járjanak el.

(3) A közvetítőt a fenntartó egyetértésével az intézményvezető kéri fel és bízta meg írásban, a közvetítő e tevékenysége körében nem utasítható.

KözPont Újbudai Kulturális, Pedagógiai és Média 11 Kft

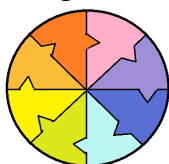
Az Újbudai Pedagógiai Intézet feladatkörét ellátó szolgáltató által nyújtott szakmai segítség igénybevétele.

Óvodai szakmai centrumok

Az újbudai óvodaközpontok által létrehozott szakmai centrumokkal való együttműködés, melynek szakmai területei:

- gyógytestnevelés
- környezetvédelem-egészségnevelés
- anyanyelvi nevelés
- játék
- tehetséggondozás
- mozgásfejlesztés
- zenei nevelés és néphagyományőrzés

A szakmai centrumok között óvodaközpontunk feladata a sajátos nevelési igényű gyermekek támogatásának gondozása, koordinálása:

Sajátos nevelési Igényű Gyermekek Együttnevelését Támogató Szakmai Centrum Célja:

A sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelésével kapcsolatos szakmai és koordinációs feladatok ellátása. Az intézményeken átívelő területgondozást a már meglévő szakmai és személyi feltételek alapján végezzük.

Feladatunknak tekintjük – meghatározott keretek között -:

1) Koordinációs feladatok ellátása:

- a) kerületi ellátottság és igények összehangolásába való bekapcsolódás (együttműködés az Újbudai Önkormányzat Humánszolgálati Igazgatóságának munkatársaival és a területileg érintett szakszolgálatokkal, valamint az együttnevelésben résztvevő kerületi intézményekkel)
- b) kerületi továbbképzések szervezésébe bekapcsolódás (együttműködés a KözPont Újbudai Kulturális, Pedagógiai és Média 11 Kft pedagógiai szolgáltatásokért felelős munkatársaival)

- c) kerületi és regionális szakmai napokba / programokba bekapcsolódás (együttműködés a területi POK munkatársaival)
- d) hírlevél-figyelés / irodalomfigyelés (a tájékoztatás biztosításához)
- 2) Tájékoztatás (honlapunkon):**
 - a) szakmai képzésekről, (akkreditált) továbbképzésekről
 - b) szakmai konferenciákról
 - c) szakmai rendezvényekről (pl. szakmai napok, bemutatók, kiállítások...)
 - d) szakirodalomról, és kapcsolódó szépirodalomról / filmekről
 - e) szakmai folyóiratokról, kapcsolódó cikkekről
 - f) jogszabályi környezetről
 - g) hasznos internetes oldalakról
- 3) Szakmai információk biztosítása:**
 - a) szülőknek (érdeklődés alapján)
 - b) intézményeknek / kollégáknak (érdeklődés alapján)
 - (1) Integrált nevelésről
 - (2) Diagnózisokról
 - (3) Fejlesztési javaslatokról
 - (4) Fejlesztő módszerekről
 - (5) A kivizsgálás protokolljáról
 - c) szakmai előadások / bemutatók tartása
 - d) érzékenyítő programok szervezéséhez szakmai támogatás nyújtása
 - e) gyakorlati foglalkozások / ötletbörzék / esetmegbeszélések szervezése
- 4) Intézmények, szakterületek közötti kapcsolatteremtés – kapcsolattartás segítése:**
(Külsős szakemberek bevonásával.)
 - a) Hallgatók fogadása
 - b) Hospitálási lehetőség biztosítása
 - c) Fórumok / szülőklub szervezése szülőknek
 - d) Fórumok szervezése kerületi intézményeknek / pedagógusoknak
 - (1) intézményi bemutatkozások / intézménylátogatások lehetőségének megteremtése
 - (2) Azonos együttnevelési feladatkört ellátó intézmények közötti szakmai kapcsolattartás kialakítása
 - e) Fórumok szervezése a szakterületek közötti kapcsolatfelvétel / kapcsolattartás segítésére
 - (1) területi szakellátásokat biztosító szakemberekkel
 - (a) gyermekgyógyászati rendelések
 - (b) védőnői hálózat
 - (2) szakmai egyeztetés / kapcsolattartás segítése az együttműködő szakterületek munkatársai között
 - (a) Humánszolgálati Igazgatóság
 - (b) Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat intézményei
 - (c) Újbudai Humánszolgáltató Központ – Család és Gyermejkölési Szolgálat és Központ; Gyámügyi Hivatal
 - (d) Alapítványi (pl. Budapesti Korai Fejlesztő Központ, Nemzetközi Gyermeckéntő Alapítvány, Cseperedő Alapítvány...) és civil szervezetekkel (pl. AOSZ, ÉFOÉSZ...)

5. Pedagógiai szakszolgálat igénybevétele

Célja:

Az alapellátáson túl minden gyermek számára biztosítja a hozzáférést a fejlődési sajátosságai miatt szükségessé váló speciális ellátásra / fejlesztésre / megsegítésre.

Kapcsolattartók köre:

1. óvodapedagógusok
2. gyógypedagógusok
3. óvodavezető

Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XI. Kerületi Tagintézménye

Nevelési tanácsadás, Szakértői vizsgálat

Kapcsolattartó: az óvoda vezetője, és az adott nevelési évre a munkatervben megbízott óvodapedagógus, csoportos óvodapedagógusok

A kapcsolat tartalma: a gyermekek speciális vizsgálata, egyéni fejlesztése, a beiskolázás segítése, valamint tanácsadás nevelési kérdésekben.

A kapcsolat formája: vizsgálat kérése, kölcsönös tájékoztatás, esetmegbeszélés, konzultáció, szülői értekezleten való részvétel.

A kapcsolattartás formája elsősorban eseti, mely kiterjed

- a gyermek fejlettségével, személyiségével, magatartásával összefüggő szakvélemény megkérésére
- az iskolai alkalmasság, felkészültség megállapítására
- a gyerekek Nevelési Tanácsadás körében történő fejlesztésére, foglalkozására
- az óvodavezető, az óvodapszichológus konzultációs kapcsolatot tarthat Pedagógiai Szakszolgálattal a vizsgálatra küldött, vagy fejlesztő foglalkozásokon résztvevő gyermekekkel kapcsolatban.

Gyakoriság: nevelési évenként a beiskolázást megelőzően, illetve a pszichológus, logopédus és óvónők jelzése alapján szükség szerint.

• **Logopédiai ellátás**

Kapcsolattartó: az óvoda vezetője, és az adott nevelési évre a munkatervben megbízott óvodapedagógus, csoportos óvodapedagógusok.

A kapcsolat formája: vizsgálat kérése, fejlesztés, kölcsönös tájékoztatás, esetmegbeszélés, konzultáció, szülői értekezleten való részvétel.

Az óvoda ingyenes logopédiai szolgáltatását a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XI. Kerületi Tagintézményének logopédusa biztosítja, a fenntartó által megállapított óraszámban elsősorban az iskolába készülõ nagycsoportosok számára.

Gyakoriság: A logopédus rendszeres kapcsolatot tart az óvodapedagógusokkal, konzultáció, információ átadás, a logopédiai ellátás eredményessége érdekében. Értékelése a nevelési év végén.

• **Pszichológiai ellátás**

Kapcsolattartó: az óvoda vezetője, és az adott nevelési évre a munkatervben megbízott óvodapedagógus, csoportos óvodapedagógusok.

A kapcsolat formája: vizsgálat kérése, fejlesztés, kölcsönös tájékoztatás, esetmegbeszélés, konzultáció, szülői értekezleten való részvétel.

Óvodai nevelésben résztvevő valamennyi gyermek számára ingyenes pszichológiai ellátását a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XI. Kerületi Tagintézményének pszichológusai biztosítják a szülő / intézmény által kezdeményezett vizsgálat eredményének megfelelően.

Gyakoriság: A pszichológus rendszeres kapcsolatot tart az óvodapedagógusokkal, konzultáció, információ átadás, a pszichológiai ellátás eredményessége érdekében. Értékelése a nevelési év végén.

- **Utazó gyógytestnevelő**

Kapcsolattartó: az óvoda vezetője, telephely vezető-helyettes és a nagycsoportos óvodapedagógusok.

A kapcsolat tartalma: Az ortopédiai szűrést a fenntartó az - eddigiek szerint- továbbra is egyéni megbízási szerződés keretében biztosítja. A szakorvos az öt évet betöltött gyermekeknél, ha az szükséges, javaslatot tesz gyógytestnevelésre, mely feladatot utazó gyógytestnevelő látja el.

A kapcsolat formája: évenkénti szűrés, kölcsönös tájékoztatás, szülői értekezleten való részvétel.

A kapcsolattartás formája: a szűrés alapján javasolt gyermekek mozgásfejlesztése, heti két alkalommal, az óvoda tornatermében.

Gyakoriság: nevelési évenként ortopédiai szűrés, fejlesztés heti rendszerességgel

Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottsági Tagintézményei

Szakértői vizsgálat / utánkövetés

Kapcsolattartó: az óvoda vezetője, és az érintett gyógypedagógus, csoportos óvodapedagógusok

A kapcsolat tartalma: a sajátos nevelési igényű gyermekek pedagógiai vizsgálata, fejlesztési javaslat és intézménykijelölés, a beiskolázás segítése

A kapcsolat formája: vizsgálat kérése, (gyógy) pedagógiai vélemény írása

A kapcsolattartás formája elsősorban eseti, mely kiterjed

- a gyermek sajátos nevelési igényével összefüggő szakvélemény megkérésére
- az iskolai alkalmasság, felkészültség megállapítására; intézménytípus meghatározása, intézménykijelölés
- az óvodavezető, a gyógypedagógusok konzultációs kapcsolatot tarthatnak a Pedagógiai Szakszolgálattal a vizsgálatra küldött gyermekekkel kapcsolatban

Gyakoriság: nevelési évenként a beiskolázást megelőzően, szakértői javaslat / jogszabályi előírásnak megfelelően, illetve a gyógypedagógusok, az óvodapszichológus, logopédus és óvónők jelzése alapján szükség szerint.

Újbudai Humánszolgáltató Központ – Család és Gyermejkölési Szolgálat és Központ; Gyámügyi Hivatal

Kapcsolattartó: függetlenített óvodavezető-helyettes, illetve egyeztetést követően a gyermekvédelmi felelős.

A kapcsolat tartalma: a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, esélyegyenlőség biztosítása, prevenció.

A kapcsolat formája, lehetséges módja: esetmegbeszélésen, előadásokon, rendezvényeken való részvétel segítség kérése a Gyermejkölési Szolgálatról, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, valamint minden olyan esetben, amikor a gyermekközösség védelme miatt ez indokolt.

- a Gyermekjóléti Szolgálat értesítése - ha az óvoda a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja,
- amennyiben további intézkedésre van szükség, az óvoda megkeresésére a Gyermekjóléti Szolgálat javaslatot tesz arra, hogy az óvoda a gyermekvédelmi rendszer keretei között milyen intézkedést tegyen,
- esetmegbeszélés - az óvoda részvételével a szolgálat felkérésére,
- közös intézkedési terv kidolgozása a hátrányos helyzet csökkentésére, prevenciójára,
- szülők tájékoztatása (a Gyermekjóléti Szolgálat címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése), lehetővé téve a közvetlen megkeresését.

Gyakoriság: nevelési évenként minimum 2 alkalommal, illetve szükség szerint.

A gyermekvédelmi feladatok kompetencia elvű meghatározását az óvoda nevelési programja tartalmazza.

6. Társintézményekkel való kapcsolat

Az intézmény a feladatok elvégzése, a gyermekek egészségügyi, gyermekvédelmi és szociális ellátása, valamint a beiskolázás érdekében és egyéb ügyekben rendszeres kapcsolatot tart fenn más intézményekkel, szervezetekkel.

A kapcsolattartás és koordináció részleteit az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

Egészségügyi szolgáltatók: óvoda orvosa, védőnője, gyermekfogászat, az ellátás a hatályos jogszabályok szerint történik.

Általános Iskola: tanítók- óvónők együttműködése az iskolába kerülő gyerekek érdekében, kölcsönös iskola, illetve óvodalátogatás, iskolába került gyerekek utánkövetése.

Bölcsőde: óvodába kerülő gyermekek megismerése bölcsődei közegben, gondozónők véleményének figyelembevétele, bölcsődének visszajelzés a gyerekek óvodai életéről, gondozónők látogatása az óvodába.

XI. kerület óvodái: kölcsönös kapcsolat, szakmai centrumokkal való kapcsolattartás, a Sajátos nevelési Igényű Gyermekek Együttnevelését Támogató Szakmai Centrum működtetése

A **Budapesti Korai Fejlesztő Központból** illetve más, hasonló intézményből rendszeresen fogadunk SNI-s gyermekeket. Az általuk kiállított pedagógiai vélemény nagyban segíti munkánkat. Nyitottak vagyunk a szakmai konzultációkra illetve az után követésre. Visszajelzést igény esetén adunk, illetve a kontrollra érkező családtól kap a Központ.

Újbudai Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola: sajátos nevelési igényű gyerekeink nagy része itt folytatja tanulmányait, a kölcsönös hospitálás az ő beilleszkedésüket segíti. Újbudai Montágh Imre Általános Iskola, Óvoda, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola óvodai részlegével folyamatos munkakapcsolatban állunk, az SNI gyermekek számára az átjárás mindkét irányba biztosított.

7. A program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok

- Gyermek programokat ajánló kulturális intézmények, szolgáltatók
- Alapítványok kuratóriumai

- Újbuda Német Önkormányzata
- Egyházak
- Az intézményt támogató szervezetekkel való kapcsolattartás

8. Fenntartóval

Az intézmény és a fenntartó kapcsolata folyamatos, mely kiterjed

- az intézmény működésével, működtetésével összefüggő feladatok ellátására
- az intézmény alapdokumentumainak előterjesztésére, ha erre szükség van
- az intézmény pénzügyi-gazdálkodási tevékenységére
- az intézmény gazdálkodási, törvényességi ellenőrzésére
- az intézmény szakmai munkájának eredményességére, a szakmai munka értékelésére,
- a program alapján végzett értékelések nyilvánosságra hozására

A kapcsolattartás formái:

- szóbeli tájékoztatás
- beszámolók, jelentések
- egyeztető tárgyaláson, értekezleten, való részvétel
- a fenntartó rendelkezéseinek átvétele, végrehajtása
- speciális információ szolgáltatás az intézmény működéséhez, gazdálkodásához, szakmai munkájához kapcsolódóan
- statisztikai adatszolgáltatás
- az intézmény működésének és tartalmi munkájának értékelése

Az óvodapedagógusokkal szembeni elvárások a kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás terén

- Munkája során érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál.
- Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.
- Tudatosan elősegíti a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.
- Önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.
- A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.
- Óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.
- Nyitott a szülő, a gyermek, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében.

XII. A pedagógiai munka dokumentációi - a gyermekek fejlettségi állapotának mérése

A pedagógiai dokumentáció célja:

A helyi pedagógiai program elv-, cél-, és feladatrendszerének megjelenítése, meghagyva az óvodapedagógusok választási szabadságát a módszerek és az eszközök alkalmazásában.

Az óvodapedagógus feladata:

A pedagógiai program cél és feladatrendszere mentén logikusan építse fel a különböző tevékenységeket, kötetlen és kötött foglalkozásokat.

Az óvodapedagógusokkal szembeni elvárások a pedagógiai folyamatok tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz szükséges önreflexiók terén

- A pedagógiai munka napi gyakorlata összhangban legyen az éves, valamint a kapcsolódó projekttervezésben foglaltakkal.
- Pedagógiai munkáját az intézmény programjának megfelelően hosszabb-rövidebb időszakokra tagolva (pl.: éves ütemterv), tanulási-tanítási egységekre (pl.: tematikus terv, projektterv) és tevékenységekre (pl. játék - és munkatevékenység) bontva tervezi meg.
- Komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait stb.
- Tudatosan tervezi a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat.
- Többféle módszertani megoldásban gondolkodik. Az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazza módszereit.
- A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a cél(ok)nak megfelelően, logikusan építi fel.
- A gyermeki tevékenyekdtetést, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatot tartja szem előtt.
- Tudatosan törekszik a gyermekek motiválására, aktivizálására.
- Pedagógiai terveit a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgálja.
- Pedagógiai céljai összhangban állnak az Óvodai nevelés országos alapprogramjával és az óvoda pedagógiai programjának célrendszerével.
- Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket (CD-lejátszó, projektor, interaktív tábla, fényképezőgép, számítógép) célszerűen használja.
- Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket. Lehetővé teszi a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.
- Alkalmazza a differenciálás elvét.
- A hatékony tervezés érdekében együttműködik a kollégákkal, gyakornok esetén a mentorral.

1. Intézményi szintű pedagógiai dokumentumok

- Az óvodai nevelés országos alapprogramja (Alapprogram)
- A Kelenvölgy-Őrmezei Óvoda Háromszögletű kerek erdő Pedagógiai Programja, valamint a telephelyek saját hatáskörben - nevelőtestületi határozattal elfogadott - és a program mellékletében elhelyezett kiegészítő szakmai anyagai.
- A Kelenvölgy-Őrmezei Óvoda Önértékelési Programja
- A Kelenvölgy-Őrmezei Óvoda mindenkori Éves Munkaterve, mely komplex módon a teljes szakmai szervezetre, azon belül pedig nyomon követhetően az egyes telephelyekre, személyekre vonatkozó – a pedagógiai program adott évben megvalósítandó – céljait és feladatait tartalmazza

2. Csoportszintű pedagógiai dokumentumok

- **Csoportnapló; a gyermekcsoportok nevelési-fejlesztési programja, melynek tartalma:**
 - ✓ a csoportnapló nyitó lapja
 - ✓ gyermekek neve és jele
 - ✓ gyermekcsoport összetételére, létszámára, a csoport működésére vonatkozó adatok
 - ✓ a nevelési évben tanköteles korú gyermekek névsora
 - ✓ javasolt napi és hetirend
 - ✓ Fejlesztési ütemtervek: a tevékenységekben megvalósuló tanulás - projekt terv, értékelés
 - ✓ feljegyzés a csoport életéről
 - ✓ éves nevelési terv
 - ✓ Hivatalos ellenőrzések, látogatók
 - ✓ speciális fejlesztésben résztvevő gyermekek névsorai
 - ✓ óvó-védő szabályok
 - ✓ esemény terv, élményszerző tevékenységek
 - ✓ szülővel való kapcsolattartás dokumentációi
 - ✓ befogadási terv
 - ✓ a csoport szokásrendszerének tervezése; időkerete: 1 nevelési év
 - ✓ a csoport szokásrendszerének értékelése; időkerete: ½ nevelési év
 - ✓ projekt tervek, éves kalendárium, szándékterv
 - ✓ szülői nyilatkozatok, elérhetőségek
 - ✓ balesetek nyilvántartása
 - ✓ gyermekvédelmi intézkedések

Azokat a területeket, melyek a környezetvédelmet érintik, zöld színnel jelenítjük meg terveinkben.

- **Felvételi és mulasztási napló;** időkerete: naponta
- **A gyermekek fejlettségállapotának mérése - Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentuma - Fejlődési napló:** egységes vezetésére - felmenő rendszerben - a 2015-2016 nevelési évtől kerül sor.

A nyomon követésnek sokféle módja ismert, ez a fejlődési napló a gyermekek széles körű megismerésén alapuló, kompetenciáik figyelembe vételét előtérbe helyező, szöveges és kódolószerű rendszer. Célja a gyermekek megfigyelése és a megismert képességekre alapozott fejlődés differenciált segítése.

- **A Fejlődési napló legfontosabb jellemzői, - Az óvodapedagógusok feladatai:**

Megfigyelési szempontok:

- egészségi állapot
 - érzelmi-akarati élet, szocializáció,
 - téri tájékozódás
 - testséma
 - értelmi fejlettség
 - beszédfejlettség
 - munka-, játék-, választható-, kötelezően választható-, kötelező tevékenységek
 - finommotorika
 - mozgás
 - iskolaérettség mutatói
- ✓ A mérési és értékelési eredmények felhasználása elengedhetetlen a fejlesztés során, a saját pedagógiai gyakorlatában.
 - ✓ Az értékelés a további fejlesztés kiindulópontjaként, egyéni fejlesztési tervként értelmezendő.
 - ✓ A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi, évente két alkalommal írásban rögzíti.
 - ✓ A fejlődési naplóba minimum félévente elhelyezésre kerül 1-1- gyermeki produktum.
 - ✓ Indokolt esetben kezdeményezi a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét
 - ✓ A gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább félévenként – rögzíti.
 - ✓ Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.
 - ✓ A szülő kérésére az óvoda tájékoztatót készít a gyermek óvodai fejlődéséről, és javaslatot tesz a gyermek további fejlődéséhez szükséges intézkedésekre (a továbbiakban: fejlesztési javaslat). A fejlesztési javaslat elkészítését a szülő az iskolába lépést megelőző három, illetve az iskola megkezdését követő hat hónapon belül kérheti. A fejlesztési javaslatot az óvoda átadja a szülő részére.
 - ✓ A fejlesztő munka során a gyermeki produktumok tudatos felhasználásával nyomon követhető a PDCA – SDCA ciklus (tervezés, megvalósítás, ellenőrzés-értékelés, szükség szerinti korrekció, alkalmazás a tapasztalatok beépítésével).

Módszertani ajánlás a fejlődési napló vezetéséhez:

- ✓ Cél, hogy a nyomon követés a mindennapok tevékenységeibe beágyazva realizálódjon.
- ✓ A gyermekek fejlettségi állapotáról szóló szülői beszélgetések (fogadó óra) tartalmát a fejlődési napló bejegyzéseire szükséges alapozni.
- ✓ A szülő a fejlődési naplóban aláírásával ad nyomatékot a közös megbeszélések tartalmának.

Az óvodapedagógusokkal szembeni elvárások a pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése terén

- Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezik, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választja ki a leginkább megfelelőt.
- Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak.

- Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre.
- Értékeléseivel, visszajelzéseivel a gyermekek fejlődését segíti.
- Képes önállóan, a gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemezni-értékelni, és belőlük kiindulva a fejlesztésre vonatkozó tervét elkészíteni, módosítani.
- Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszik, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre.

3. Gyógypedagógiai dokumentáció

- **Dokumentumok:**
 - ✓ Szakértői javaslat
 - ✓ Egyéni fejlesztési tervek (félévre)
 - ✓ Kiscsoportos foglalkozások éves foglalkoztatási terve
 - ✓ Óvónők által tartott gyógypedagógiai fejlesztések havi terve
 - ✓ Egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátás egyéni fejlődési lap külív – belív
 - ✓ Forgalmi napló
 - ✓ Felmérések
 - ✓ Félévi / év végi értékelés
 - ✓ Fogadóórák feljegyzései
- **Dokumentációért felelős pedagógus:**
 - ✓ A szakértői javaslatokat az óvodavezető irodájában tárolják. Másolatot kapnak a gyógypedagógusok és a csoportban dolgozó óvónők.
 - ✓ Az egyén fejlesztési terveket a gyermekek fejlesztését koordináló (és végző) gyógypedagógus(ok) készítik el az év eleji felmérés és a szakértői javaslat figyelembevételével.
 - ✓ A kiscsoportos gyógypedagógiai foglalkozások foglalkoztatási tervét a csoport ismeretében a foglalkozást vezető gyógypedagógus állítja össze.
 - ✓ Az (utazó) gyógypedagógusok vezetik a gyermekek Egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátás egyéni fejlődési lapjának külívét – belíveit (külön a logopédiai munkával, külön a komplex gyógypedagógiai fejlesztéssel kapcsolatos órákat). A nevelési év végén a belíveket - típusonként összetűzve - a gyermek naplójának külívéhez csatolják a fejlesztési tervekkel együtt.
 - ✓ Az óvónők által végzett gyógypedagógiai fejlesztések koordinálását havi tervek készítésével a gyermek fejlesztéséért felelős gyógypedagógus végzi. A fejlesztést a tervben szereplő területen, a tervben szereplő javasolt eszközökkel a csoportos óvónők végzik. Tevékenységüket az Egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátás egyéni fejlődési lap belívén vezetik, minden alkalom és a hiányzások feltüntetésével. A nevelési év végén a belíveket összetűzve a gyermek naplójának külívéhez csatolják a fejlesztési tervekkel együtt.
 - ✓ Az év eleji felmérés eredményét és az ennek figyelembevételével készült fejlesztési tervet a szülővel a gyógypedagógus megismerteti. A szülő a megismerés tényét aláírásával igazolja. A felmérések eredményeit, fogadóórák feljegyzéseit a gyermek anyagához csatoltan kezelik a gyógypedagógusok. A fejlesztési tervek az Egészségügyi

és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátás egyéni fejlődési lapjának részét képezik.

- ✓ A gyógypedagógusok félév- és év végén írásos értékelést készítenek, és azt a szülővel ismertetik, számmára átadják.
- **Dokumentáció elérhetősége és megőrzése**
 - ✓ A gyermek fejlesztésével kapcsolatos dokumentáció kezelése és megőrzése a jogszabályi környezetnek megfelelő módon történik.
 - ✓ A gyermek anyagába a szülőknek betekintési joguk van. Kérésükre fogadóóra biztosítható havi 1 alkalommal és pedagógiai véleményt kérhetnek, amennyiben kivizsgálásra, kiegészítő terápiához vagy másik intézmény kereséséhez erre szükségük van.
 - ✓ A gyermek fejlesztésével kapcsolatos dokumentáció valamennyi, a gyermek ellátásában résztvevő pedagógus számára elérhető. Kezelése döntően a gyógypedagógiai munka része, ám a dokumentáció tárolása, elérhetőségének biztosítása, ellenőrzése a gyermek nevelését felvállaló intézmény feladata. A dokumentáció az érintett telephelyről nem vihető ki. Biztonságos tárolását – a személyiségi jogok védelmét – az intézmény köteles szavatolni.
 - ✓ A foglalkoztatási terveket a szakértői javaslatokhoz és a gyermek fejlesztését dokumentáló naplókhoz hasonlóan kell megőrizni.

XIII. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

Nevelőtestületünk az eddigi elvek mellett fontosnak tartja az alábbiak megfogalmazását és azok betartását.

- A pedagógusok lelki egészségének megőrzése.
- A dolgozók munkájukkal emeljék az óvoda szakmai színvonalát.
- A közös cél érdekében jó hangulatú együttműködő közösség kialakítása.
- A nevelőtestület tagjai legyenek motiváltak a szakmai munkában.
- Minden pedagógus legyen képes önálló vélemény formálására, szabatos megfogalmazására.
- Partnereink kölcsönös tisztelete és elfogadása.
- Arányos teherviselés.
- Egyenlő elbírálás.
- Egymás segítése.
- Etikai kódex rendelkezéseinek betartása és betartatása

XIV. A nevelőtestület tagjai számára ajánlott szakirodalom és egyéb forrásanyagok

1. Ajánlott irodalom:

Programunk megvalósításához, illetve a telephelyek speciális műveltségtartalmához illeszkedő ajánlott irodalom a nevelőtestület minden tagja számára.

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Pedagógiai Lexikon I-VI.(Akadémiai Kiadó Budapest 1976)
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában (1992)

- Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban
- Dr. Hegyi Ildikó: Siker és kudarc a pedagógiai munkában (Budapest 1996)
- Óvónők kincsestára
- Dr. Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában
- Perlai Rezsőné: Az óvodáskor fejlesztő játéakai
- Perlai Rezsőné: Matematikai nevelés, gondolkodásfejlesztés az óvodában
- Deliné Fráter Katalin: Lépésről-lépésre Óvodafejlesztő Program. Dr. Deli Imre Hajdúböszörmény, 1997.
- Frans Calgren: Szabadságra való nevelés
- Varanka Zoltánné: Az óvodai nevelés és tanulás tervezése a csoportnaplóban
- Forrai Katalin: Ének az Óvodában (Zeneműkiadó Budapest 1975)
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában (Zeneműkiadó Budapest 1980)
- FPI: Mindig a gyerekekkel van a baj? (Egyéni bánásmód óvodai alkalmazása)
- Mérei Ferenc –V. Binet Ágnes: Gyermeklélektan
- Dr. Ranschburg Jenő: Félelem, harag, agresszió
- Dr. Ranschburg Jenő: Szeretet, erkölcs, autonómia
- Aszalai Anett, Horváth Judit, Horváthné Csapucha Klára, Rónáné Falus Júlia: Amit az óvónőnek feltétlenül észre kell vennie (Flaccus Kiadó, 2009)
- Vekerdy Tamás: Kérdezz! Felelek... (Park kiadó, 1999)
- Vekerdy Tamás: Kérdezz! Felelek... 2 (Park kiadó, 2002)
- Papp János: Képességfejlesztés - képességmérés az óvodában (Didakt Kiadó, 2010)

2. Sajátos Nevelési Igényű gyermekekkel kapcsolatos ajánlott irodalom

szerző / sorozat	cím	kiadó (ismert kiadás)	kiknek ajánlott				
			Autizmus spektrum	fogyatékossá	BTM	mozgásfogyatékosság	logopédia
Attwood, Tony	Különös gyerekek	Animus; Bp. 2002.	☺				
Attwood, Tony	Az Asperger-szindróma kézikönyve	Animus; Bp. 2015.	☺				
Autizmus füzetek	Autisztikus gyermekek viselkedésproblémáinak kezelése	KAPOCS; Bp. 1997. VI.	☺				
Baron-Cohen, Simon, Bolton, Patrik	Autizmus	Osiris zsebkönyvtár - Osiris, Bp. 2000.	☺				
	Boardmaker (képszerkesztő program)	Mayer-Johnson (www.mayer-johnson.com)	☺	☺	☺		☺
Bogdashina, Olga	Valódi színek (Érzékelés és észlelés az autizmus spektrum zavarokban)	Geobook, 2008.	☺				
Davis, Julie - Balázs Anna	Autista a testvérem?	KAPOCS; Bp. 1998.	☺				

De Clercq, H.	Mama, ez itt ember vagy Állat? - könyv az autizmusról	Kapocs, 2007.	☺				
Frith, Uta	Autizmus - a rejtély nyomában	KAPOCS; Bp. 1991.	☺				
Howlin, P. – Baron-Cohen, S. – Hadwin, J.	Miként tanítsuk az elme olvasását autizmussal élő gyermekeknek?	KAPOCS, 2007.	☺				
Janoch Mónika	Viselkedésproblémák megelőzése és kezelése autizmus spektrum zavarokban	KAPOCS	☺	☺	☺		
Jordan, R.	Autizmus társult értelmi sérüléssel	Kapocs, 2007.	☺				
Kálmán Zsófia	Mással-hangzók (Az augmentatív és alternatív kommunikáció alapjai)	Bliss Alapítvány, 2006.	☺				☺
Mesibov, G. B. - Shea, V. - Schopler, E.	Az autizmus spektrum zavarok (TEACCH)	Kapocs, 2008.	☺				
Moor, Julianna	Hogyan játszunk és tanuljunk autista gyerekekkel	Animus, 2009.	☺				
Notbohm, E.	Tíz dolog amit minden autizmussal élő gyermek szeretné, ha tudnál	Geobook Hungary Kiadó, 2009	☺				
Őszi Tamásné (szerk.)	Babzsák fejlesztő program	KAPOCS, 2011.	☺				
Peeters, Theo	Autizmus	KAPOCS; Bp. 1997.	☺				
Quill, K. A.	Tedd-nézd-hallgasd-mondd (szociális és kommunikációs intervenció autizmussal élő gyermekek számára)	KAPOCS, 2009.	☺				
Schopler, Eric (szerk)	Életmentő kézikönyv szülőknek	KAPOCS; Bp. 2002.	☺				
Rosta Katalin	Add a kezed!	Logopédiai Kiadó; 2006.		☺			
Alfred Zukrigl	Balkezes gyerekek					☺	
Bécsi-Erdei-Fegyver és mások	Kézikönyv a sajátos nevelési igényről és az integrációról		☺	☺	☺	☺	☺
Benczúr-Bernolák	Felelős vagyok érte					☺	
Dr Buday József	Értelmi fogyatékos gyermeke testi fejlődése			☺			
Whitehouse-Pudney	Mindjárt felrobbanok! gyerekek indulatkezelési problémáinak megoldása	GEOBOOK			☺		
Ernst J. Kiphard	Az ügyetlen gyerekek					☺	

Huba Judit	Pszichomotoros fejlődés és fejlesztés			☺	☺		
Huba Judit	Pszichomotoros fejlesztés gyakorlati kézikönyve			☺	☺		
Quinn-Stern	Lassíts egy kicsit! Feladatgyűjtemény ADHD-s gyermekek számára				☺		
S-P Bryson	A gyermeki elme			☺	☺	☺	
Sally G. Blythe	Reflexek, tanulás és viselkedés	Medicina 2006	☺	☺	☺	☺	☺
Sally G. Blythe	A kiegyensúlyozott gyermek	Medicina 2009		☺	☺	☺	☺
Gilles Diederichs	Játékos koncentráció	Bookline Könyvek 2015		☺	☺	☺	
Gilles Diederichs	Játékos relaxáció	Bookline Könyvek 2015		☺	☺	☺	
Lori Lite	A Vidra-öböl - Relaxációs mesekönyv	Kulcslyuk Kiadó 2014		☺	☺	☺	
Lori Lite	A dühös polip - Relaxációs mesekönyv	Kulcslyuk Kiadó 2014		☺	☺	☺	
Lori Lite	Buborékrepülés - Relaxációs mesekönyv	Kulcslyuk Kiadó 2015		☺	☺	☺	
Földi Rita	A hiperaktivitás organikus és lelki hátterre	Comenius 2005			☺		
Pauli-Kisch	Amíg nem késő! Hogyan ismerhető fel időben a figyelem- és mozgászavar?	Deák és Társa Kiadó 2007			☺		
Illés Györgyi	Beszéd utca 3	Naphegy Kiadó 2010					☺
Gósy-Imre	Beszédpercepció fejlesztő modulok	Nikol Kkt 2007					☺

3. Környezeti neveléssel kapcsolatos ajánlott irodalom

- Környezettudatosság az óvodában - „Apró lépés az óvodásnak, nagy lépés a világnak!” Oktatási segédanyag az informális környezeti nevelésről óvodapedagógusoknak
- Adorján Rita: Magonc-természetismereti játékok az erdőben. MKNE, Bp., 2004
- Babodi Béláné: A környezetismereti foglalkozások módszertana. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 1996
- Bihariné dr. Kreskó Ilona: Környezeti nevelés az erdőben. Öko-Fórum Alapítvány, Bp., 2006
- Csalló Attila: Hulladék-Suli, Oktatócsomag. Komáromi Nyomda és Kiadó Kft. 2004
- Drexler Szilárd: Madarász Suli Füzetek: Egy velünk élő világ az erdő. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület és a Környezeti Nevelési Hálózat kiadványa, Bp., 2001
- Fehér Anna: Játsszunk? Természetesen! (A világ befogadásának elérhetősége 1.). suliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., Bp., 2006
- Gyöngyössy Péter: Természetről természetben (Környezeti nevelés a gyakorlatban). Kerekerdő Alapítvány, Szombathely, 2001
- Hatvani Környezetvédő Egyesület kiadványa: Az elveszett szivárvány (mesék a környezetvédelemről)
- Kanczler Gyuláné: Hulladékgazdálkodásról óvodapedagógusoknak. (Oktatási segédanyag)

- Kanczler Gyuláné: Környezeti nevelés az erdőben a művészetek eszközeivel. Öko-Fórum Alapítvány, Bp., 2002
- Óvodai Módszertani Füzetek: A külső világ tevékeny megismerése játékgyűjtemény. 1999
- Tímár Gábor, Neumayer Éva: Természetismereti játékok (www.magosfa.hu)
- Lukács Józsefné-Ferencz Éva: Kerek egy esztendő: Tél
- Lukács Józsefné-Ferencz Éva: Kerek egy esztendő:Tavaszi
- Lukács Józsefné-Ferencz Éva: Kerek egy esztendő:Nyár
- Lukács Józsefné-Ferencz Éva: Kerek egy esztendő:Ősz –Komplex tevékenységek az óvodai környezeti nevelésben
- Zsámboki K.-Eperjesy B.: Az óvodai élet építőkövei- Témaötletek, projektvázlatok, éves tervek
- Ácsné Borsos Mária: Környezeti játékok gyűjteménye
- Labancz Györgyi (szerk.) : Óvodások környezeti nevelése
- Balázné Szűcs Judit, Szaitzné Gregorits Anna: Szabadon, játékosan, örömmel - A komplex foglalkoztatás kézikönyve (Szort Bt., 1998)

4. Német nemzetiségi neveléssel kapcsolatos ajánlott irodalom

- Rosa Mammel: Deutsch im Kindergarten Budapest, 1995
- Talabér Ferencné: Spiel mit dem Wort, Spiel mit der Sprache OKI, Budapest, 1998
- Manzné dr.Jáger Mónika: „Ich sag’ dir was!”
- Interneten: Goethe-Institut Ungarn-Koncepciók és anyagok
www.nyelvbirodalom.hu
www.spielstunde.eoldal.hu
- Barbara Cratzius: Uns gefällt die Winterzeit
 - : Uns gefällt die Frühlingszeit
 - : Uns gefällt die Sommerzeit
 - : Uns gefällt die Herbstzeit
 - : Uns gefällt die Weihnachtszeit / Herder Freiburg-Basel –Wien 2001./
- Neue Wege der Sprachförderung Teil 1,2,3/Don Bosco Verlag /
- Loht- Sailer: Mein Kindergartenjahr /Ravensburger Buchslag 1996./
- Brigitte Wllmes –Mielenhausen: 1, 2, 3. Komm, spiel mit mir- Die schönsten Spiele und Reime für Kinder von 1 bis 3
- Ursula Barff: Lauter tolle Sachen, die Kinder gerne machen /Bassermann Verlag 2000./
- Melanie Rice: Spiel mit mir-zeig mir was /ars edition Verlag/

5. Felhasznált irodalom

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja (2012)
- Neszmélyi Úti Óvoda Pedagógiai programja: Együttnevelés mozgással, játékkal
- Kelenvölgyi Óvoda – Kindergarten in Kelenvölgy - Pedagógiai Programja:
- Újbudai Napsugár Óvoda Pedagógiai Programja: A gyermek önkéntelen figyelmére épülő, egészségmegőrző, környezettudatos szemléletű saját pedagógiai program
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában (1992)
- Dr. Hegyi Ildikó: Siker és kudarc a pedagógiai munkában (Budapest,1996)
- Az ELTE Speciális Gyakorló Óvoda és Korai Fejlesztő Módszertani Központ Esélyegyenlőségi terve (2010.)
- Pőcze Gábor-Trencsényi László: Pedagógiai program hogyan?
- Villányi Györgyné: Tanulmányok a kisgyermeknevelésről

- Brunó Bettelheim: A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek
- Marsiné Tóth Veronika: Közlekedésre nevelés módszertana és gyakorlata (Egészséges és derűs gyermekekért alapítvány)
- Dr. Hartl Éva-Babai Zsófia –Dr. Kovácsné Vinkovics Éva Nyugat- magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar: Módszertani kézikönyv az óvodai magyar-német kétnyelvű neveléshez Sopron 2014
- Brunszvik Teréz Német Nemzetiségi Óvoda Magyar és Német Nemzetiségi Helyi Nevelési Programja Győr 2010.
- Tanfelügyeleti és önértékelési kézikönyv óvodák számára, negyedik módosított kiadás

Mellékletek:

1. sz. melléklet : Fogalomértelmezés a pedagógiai program célrendszeréhez

2. sz. melléklet: Neszmélyi Úti Óvoda székhely és telephely speciális műveltségtartalmai: Együttnevelés mozgással játékkal

3. sz. melléklet: Újbudai Napsugár Óvoda telephely speciális műveltségtartalmai: A környezet megismerése, Zöld Óvoda

4. sz. melléklet: Kelenvölgyi óvoda telephely speciális műveltségtartalma: Német nemzetiségi nevelés

Legitimációs záradék

Érvényességi rendelkezés

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A Budapest Újbuda. XI. ker Kelenvölgy-Őrmezei Óvoda, „Háromszögletű kerek erdő elnevezésű” pedagógiai programja 2016-ban készült.

Elkészítését a Képviselő testület számú határozata tette szükségessé, amelyet az újonnan létrejött nevelőtestületünk 2015/2016-os nevelési év második félévében elvégzett. Az újonnan megalkotott pedagógiai program jogelőd programjai:

- Neszmélyi Úti Óvoda Pedagógiai programja: Együttnevelés mozgással, játékkal
- Kelenvölgyi Óvoda – Kindergarten in Kelenvölgy - Pedagógiai Programja:
- Újbudai Napsugár Óvoda Pedagógiai Programja: A gyermek önkéntelen figyelmére épülő, egészségmegőrző, környezettudatos szemléletű saját pedagógiai program

Érvényessége:

Az óvodavezető jóváhagyását követően 2016. szeptember 1-jétől lép életbe és visszavonásig érvényes.

Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a :

1. Neszmélyi Úti Óvoda **6./2013** számon jóváhagyott Pedagógiai Programja.

2. Kelenvölgyi Óvoda – Kindergarten in Kelenvölgy Óvoda **231./2013** számon jóváhagyott Pedagógiai Programja.

3. Újbudai Napsugár Óvoda **2013./12 (VI.13.)** számon jóváhagyott Pedagógiai Programja.

Az Óvodai Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata

- A *Pedagógiai* Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén, írásban értékeli a *Pedagógiai* Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

Az Óvodai Pedagógiai Program módosítása

A *Pedagógiai* Program módosítására javaslatot tehet

- Óvodavezető
- A nevelő testület bármely tagja
- Szakmai munkaközösség
- Szülői Szervezet
- Az óvoda fenntartója

A **Pedagógiai** Program módosítását nevelőtestület fogadja el és az óvoda vezetője hagyja jóvá. A módosított *Pedagógiai* Programot, 2016. szeptember 01. napjától kell bevezetni.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A **Pedagógiai Program** nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Egy – egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- Óvoda fenntartójánál,
- Óvoda irattárában,
- Óvoda vezetőjénél,
- Óvoda honlapján,

Nyilvánosságra hozatal:

1 példányát az óvodatitkári irodákban helyezzük el, ahol bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében. Ezen kívül az óvoda honlapján is megtekinthető.

Módosításának indoka:

- Törvényi jogszabályi változás
- Fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Tájékoztatás a pedagógiai programról

A kiscsoportos gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az óvodavezető vagy az általa megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a pedagógiai program tartalmáról. Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az óvodavezető vagy az általa megbízott személy előre egyeztetett időpontban ad tájékoztatást az óvoda pedagógiai programjáról, mely az óvoda honlapján folyamatosan, óvodatitkári irodákban az óvoda nyitva tartása alatt megtekinthető.

A fentieken túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az óvoda vezetőjétől, vezető-helyettesétől és a csoportos óvodapedagógusoktól.

A Pedagógiai Programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor feltehet az intézmény vezetőjének, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra.

Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviselőjére jogosult személyektől.

Írásbeli kérés a nevelési év ideje alatt bármikor benyújtható az óvodavezető- helyettesnek címezve, aki az ügyintézési határidőn belül írásbeli tájékoztatást nyújt.

Kelt: Budapest, 2016. február 23.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Készítette a Kelenvölgy-Örmezei Óvoda nevelőtestülete

Kelt: Budapest, 2016. február 23.

A Kelenvölgy-Örmezei Óvoda „Háromszögletű Kerek erdő” elnevezésű pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról véleményt alkotott az óvodában működő Szülői Közösség.

Kelt: Budapest, 2016. február 23.

Szülői Közösség elnöke

A Kelenvölgy-Örmezei Óvoda „Háromszögletű Kerek erdő” elnevezésű pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított általános véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról véleményt alkotott az óvodában működő Közalkalmazotti Tanács.

Kelt: Budapest, 2016. február 23.

Közalkalmazotti Tanács elnöke névaláírás

A Kelenvölgy-Örmezei Óvoda „Háromszögletű Kerek erdő” elnevezésű pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított (20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bekezdése a) pont) véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról véleményt alkotott az óvodában működő szakmai munkaközösség.

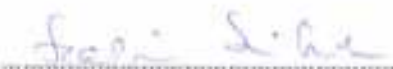
Kelt: Budapest, 2016. február 23.

A szakmai munkaközösség nevében névaláírás

A Kelenvölgy-Örmezei Óvoda „Háromszögletű Kerek erdő” elnevezésű Pedagógiai Programjáról szóló tájékoztatást a nevelőmunkát segítő alkalmazottak megkapták

Kelt: Budapest, 2016. február 23.

A nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében névaláírás

Újbuda Német Önkormányzata a Pedagógiai Programot a 2016. 02.-án tartott testületi ülésen megtárgyalta és a/2016. (II. ..) ÚNÖ sz. határozata értelmében az ellen kifogást nem emel.

Kelt: Budapest, 2016. február 23.

.....
Újbuda Német Önkormányzata nevében
Imreh Ferenc
elnök

A Kelenvölgy-Örmezei Óvoda „Háromszögletű Kerek erdő” elnevezésű pedagógiai programjában a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (6) alapján kidolgozott helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el. Az egészségfejlesztési és prevenciós programok kiválasztásánál az óvoda vezetője beszerezte az intézményben dolgozó óvodapszichológus véleményét.

Kelt: Budapest, 2016. február 23.

.....
védőnő névaláírás

.....
óvodapszichológus névaláírás

Az óvoda nevelőtestülete át nem ruházható jogkörében a pedagógiai programot 2016. február 23. napján tartott határozatképes ülésén a..... /2016. (.....) számú határozatával, 100 %-os igenlő szavazattal **elfogadta**. Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai a csatolt jegyzőkönyvben hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

Kelt: Budapest, 2016. február 23.

.....
A nevelőtestület nevében névaláírás

Az óvoda pedagógiai programjában szereplő „Biztonságos közlekedés program”, „Közös a Napunk” közvélemény formáló érzékenyítő program és „SNI Szakmai Centrum” megvalósításához a **fenntartó egyetértését megadta, a rá háruló többletköltség finanszírozását vállalja.**

Kelt: Budapest, 2016. február 23.

.....
A fenntartó képviselőtében

Ph

A Kelenvölgy-Örmezei Óvoda „Háromszögletű kerek erdő” című pedagógiai programját **az intézmény vezetője** a számú határozatával **jóváhagyta.**

Kelt: Budapest, 2016. február 23.

1. számú melléklet: Fogalomértelmezés a pedagógiai program célrendszeréhez

Személyiség:

A személyiség az ember öröklött és tanult pszichikus komponensrendszere, mely aktivitásával lehetővé teszi a kölcsönhatást a külvilággal.

Kompetencia: A kompetencia valamely funkció teljesítésére való alkalmasságot jelenti. Ez az alkalmasság döntések meghozatalában és a döntések kivitelezésében, végrehajtásában nyilvánul meg. A döntés meghozatalának feltétele a motiváltság, a kivitelezésé a képesség.

A képesség – mint a döntés kivitelezésének feltétele – is összetett rendszer. A képesség és az ismeret egy és ugyanazon dolognak két, egymást kölcsönösen feltételező és meghatározó eleme.

Az értelem kiművelésének két alapvető feladata emelhető ki: a kognitív (tanulási) motívumrendszer és a kognitív képességrendszer kialakulásának segítése.

A kognitív motívumrendszer: a személyiség kialakulásának, változásának, fejlődésének belső indítéka, energiaforrása.

A kognitív képesség rendszer: az információfeldolgozás (az információk vétele, közlése, kódolása, átalakítása, rendszerezése, létrehozása, tárolása) szervezője, megvalósítója

2. számú melléklet: Neszmélyi Úti Óvoda székhely és telephely speciális műveltségtartalmai:
„Együttnevelés mozgással, játékkal”

Intézményünkben megvalósuló integráció:

A Neszmélyi Úti Székhely és Telephely már több mint 20 éve fogadja a vonzáskörzetében élő, fejlődésükben kortársaiktól elmaradó kicsiket. A csoportok életkor szerint működnek, de a sajátos nevelési igényű gyerekek adottságaiknak megfelelően kerülnek elhelyezésre.

Az óvoda integrált nevelés keretében fogad tanulásban akadályozott; Down-szindrómás; autizmussal élő gyermekeket.

A felvétel és a fejlesztés / intézményi ellátás során a jogszabályi környezeten túl a vonatkozó szakmai ajánlásokat is szem előtt tartjuk, hogy valamennyi óvodánkban nevelkedő gyermek számára a lehető legoptimálisabb környezetet tudjuk biztosítani.

Hat csoportunkban 2-2 (esetlegesen ismétlő nagycsoportban 3) gyermek integrált nevelését tudjuk vállalni.

Fenti telephelyeink integrációs **bázisóvodaként** is működnek. Rendelkezünk két főállású gyógypedagógussal, valamint négy (gyógy)pedagógiai asszisztens is segíti munkánkat. Így folyamatos megsegítést kapnak mind a gyermekek, mind az óvónők, és a szülőkkel való kapcsolattartásra is folyamatos lehetőség van.

Mindkét telephelyen rendelkezünk felszerelt fejlesztőszobával, a székhelyen külön logopédiai szobával és jól felszerelt tornateremmel, melyet az intézmény gyógypedagógusai, utazó logopédusai és az óvodapszichológus megosztva használhatnak. Az ellátandó gyermekek száma és a magas óraszámok miatt az épület egyéb helyiségeit is rendszeresen igénybe vesszük a fejlesztésekhez.

Óvodapedagógusaink többsége részt vett autizmus-specifikus továbbképzésen. Fejlesztő munkaközösségünk tudás- és eszközbázist épít. Folyamatosan kapcsolatot tartunk a hasonló profilú intézményekkel. Igyekszünk jelen lenni minden szakmai továbbképzésen és konferencián.

Az integrációban leggyakrabban alkalmazott módszereink:

- támogató környezet kialakítása (tér és idő struktúrálása)
- napirend / hetirend
- babzsákos fejlesztő-program
- kódos dobozok
- folyamatábrák, vizuális forgatókönyvek
- szociális történetek
- kommunikációs kártyák alkalmazása (AAK)
- kiscsoportos szenzomotoros szemléletű mozgásfejlesztés
- kortárs minta és „tolmácsolás”
- stratégiatanítás
- szociális enciklopédia (én-könyv; én-napló)
- kiegészítő kommunikációs technikák

Ezen a telephelyeken minden gyermeknek felkínáljuk az INPP gyakorlóprogramban való részvétel lehetőségét.

Fejlesztés rendje:

A sajátos nevelési igényű gyermekek számára előírt heti óraszám egységesen 11. Ennek megoszlása:

- Autizmus spektrum zavar esetén: heti 6 - 8 fejlesztő óra szakértői javaslat / egyéni elbírálás alapján

- egyéb esetben 2(-5) fejlesztő óra hetente, diagnózis / szakértői javaslat / egyéni elbírálás alapján
- logopédus által tartott órák: heti 2, diagnózis / szakértői javaslat / egyéni elbírálás alapján
- a fennmaradó fejlesztő órákat az óvodapedagógusok látják el és dokumentálják a gyógypedagógusok útmutatása alapján

A gyógypedagógusok által tartott órák típus szerinti megoszlása a következő:

- kiscsoportos mozgásfejlesztés és önkiszolgálás
- babzsákos fejlesztés (Babzsák-program)
- egyéni mozgásnevelés
- irányított játék
- követés – megsegítés az óvodai csoportban
- egyéni fejlesztés

Az integrált nevelésben résztvevő gyermek felvételének eljárásrendje

Az óvodai beiratkozáskor szükséges a szakértői bizottság szakvéleményének bemutatása, melyben szerepel, hogy a Szakértői Bizottság intézményünket jelölte ki a gyermek számára annak érdekében, hogy a megfelelő egyéni fejlesztéshez a szakembert biztosítani tudjuk óvodánkban.

1. A felvétel feltétele, hogy az alapító okiratban szerepelő sajátos nevelési igény Alapító okiratunk szerint ellátjuk az enyhe- és középsúlyos értelmi fogyatékos (Down-szindrómás), integrálható állapotú, enyhén érintett autizmussal élő sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelését.
2. A felvétel a hivatalos óvodai beiratás keretében történik az előzőekben már megfogalmazott szakértői vélemény alapján.
3. A felvétel – kivételes és egyedi esetektől eltekintve – a nevelési év kezdetével, szeptember 1-vel történik.
4. A felvételtől való döntés előtt az intézményvezető egyeztet az intézmény (utazó) gyógypedagógusaival. A felvételtől az intézmény mindenkori vezetője dönt.
5. A felvétel és a csoportba illesztés előkészítése keretében a gyógypedagógusok már januártól kezdve többszöri találkozási / ismerkedési lehetőséget kérnek és biztosítanak a felvételt kérő családokkal. Javasoljuk, hogy aki rendelkezik szakértői véleménnyel, már januárban keresse fel az óvodát. Ezen alkalmakkor megfigyelik és megbeszélik a szülőkkel a gyermek különleges igényeit, csoportos helyzetben mutatott szokásait, hogy fogadására a pedagógusok megfelelően felkészülhessenek és erre a kortársakat is felkészíthessék. Felméri a gyermek szimbólum-szintjét és a színek felismerését / egyeztetését, hogy megfelelően előkészíthessék a csoportba lépéskor a gyermek igényéhez illeszkedő vizuális támogatásokat.
6. A leendő csoporttársak és az óvodai élet ismeretében fenntartjuk a lehetőséget, hogy másik / esetleg más típusú intézmény ajánljunk a családnak, ami jobban megfelel gyermeke igényeinek, aktuális állapotának.
7. Az intézményvezető befogadó nyilatkozatot állít ki a szakértői bizottsági kijelöléshez, amennyiben az intézmény a gyermek együttnevelését vállalni tudja. A felvételt kizárja, ha a szakértői javaslatban nem szerepel az integrált nevelés/ együttnevelés! A gyermek nem kezdheti meg az intézmény látogatását, míg az illetékes pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága erre az intézményt írásban, (előzetes) szakértői javaslat keretében ki nem jelöli.

8. A felvételre kerülő sajátos nevelési igényű gyermekek csoportba sorolása az irányelveknek megfelelően nem életkor, hanem illeszthetőség (állapot / diagnózis / egyedi igények/ óvodai adottságok) mérlegelése és optimalizálása alapján történik.
9. A felvétel elbírálásánál a csoportok és a fejlesztést ellátó pedagógusok (óvodapedagógus / gyógypedagógus) terhelhetőségét figyelembe vesszük, hogy a megfelelő ellátást valamennyi együtt nevelt gyermeknek előírás (jogszabályi környezet / szakértői javaslat) szerint elláthassunk. Az együttneveltek és kortársak jogainak védelmében a szakmai ajánlásoknak megfelelően egy csoportba lehetőség szerint csak egy, csoportlétszámnál 3 gyermekként figyelembe veendő kóddal és maximum kettő, csoportlétszámnál 2 gyermekként figyelembe veendő kóddal érkező (tehát csoportonként maximum három) gyermek ellátását vállaljuk. Ezen létszám fölött az együttnevelés természetéből eredő, gyakori „rendkívüli” helyzetek / események miatt nem tudjuk garantálni a zökkenőmentes óvodai élet biztosítását. Ezen keretek között tudjuk azon gyermekek további ellátásának és fejlesztésének megkezdését biztosítani, akik az óvodába lépést követően kapnak diagnózist. Illetve azon sajátos nevelési igényű gyermekek folytatólagos ellátását a szakértői bizottság hatéves korban meghosszabbított óvodai fejlesztés mellett dönt.
10. A hosszabb beszokási idő és az ismétlődő nagycsoportos sajátos nevelési igényű gyermekek miatt lehetőleg kerüljük sajátos nevelési igényű gyermek nagycsoportba való felvételét.
11. Amennyiben a gyermek fejlődése megtorpan / súlyos vagy veszélyes viselkedésszervezési nehézségeket mutat, és ezt nem tudjuk az óvoda keretein belül, pedagógiai módszerekkel legfeljebb három hónap alatt jelentősen csökkenteni, jogunk és kötelességünk a gyermek és kortársai érdekében soron kívüli felülvizsgálatot / áthelyezést kezdeményezni. A problémák orvoslásának érdekében, rendkívül indokolt esetben a gyermeket intézményen belüli másik csoportba áthelyezhetjük. A gyógypedagógusok a csoportokban való munkavégzésük kapcsán megfigyelt eltérő fejlődésmenettel kapcsolatban jelzési kötelezettségének mind a nevelőtestület, mind a szülők felé eleget tesz, a gyermek kivizsgálásának megkezdése érdekében.
12. Abban a nevelési évben, amely végén (augusztus 31-ig) a sajátos nevelési igényű gyermek betölti a hatodik életévét, a jogszabályi környezetnek megfelelően szakértői felülvizsgálatra / beiskolázási vizsgálatra küldjük az integráltan nevelkedő gyermekeket. A vizsgálat kérésekor jelezzük a szakértői bizottság felé a nevelőtestület döntését arról, hogy a gyermek meghosszabbított óvodai nevelését javasoljuk-e, illetve vállalni tudjuk-e.
13. A mérlegelés és döntés joga az intézményt terheli a belső viszonyok ismeretében és figyelembe vételével.
14. Az életvitel szerint területen lakástól megfelelő kapacitás esetén eltekinthetünk, de kapacitáshiány esetén ellenőrizhetjük a jogszabályoknak megfelelően és a felvételi kérelmet ilyen indokkal el is utasíthatjuk
15. A XI. kerületből, ezen belül a körzetünkéből érkező gyermekek a beiratkozásig történő jelentkezése esetén elsőbbséget élveznek a felvételi eljárás más ismérveinek figyelembe vételével, ám a befogadó nyilatkozatok kiadása, és a férőhelyek feltöltése után ezzel élni nem tudnak.

A sajátos nevelési igényű gyerekek fejlődésének nyomon követése az óvodapedagógusok és a gyógypedagógusok feladata.

A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat szakértői bizottsági intézményben dolgozó munkatársa a szakértői javaslatban előírtaknak megfelelően kontrollvizsgálatot / lehetőleg évente utánkövetést végez az óvodában az általuk diagnosztizált gyermekek számára a szülők tudomásával, melynek

időpontjáról az óvoda és a szülők előzetes tájékoztatást kapnak. A kontrollvizsgálatok eredményét levélben kapja meg a szülő, aki ezt az óvoda számára elérhetővé teszi.

A tanköteles kort elért gyermekek beiskolázási vizsgálatának kérése az óvodapedagógus és a gyógypedagógusok közös feladata, az időpontjáról a szülőt levélben értesíti a Bizottság. Az óvoda indokolt esetben javasolhatja a gyermek óvodai nevelésének meghosszabbítását.

A sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelésével kapcsolatos munkában szakmai partnerekkel működünk együtt, a velük való kapcsolattartás a gyógypedagógusok és az óvodavezető feladata.

2. A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek (Down-szindróma)

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermekek sérülése általában már az óvodaskort megelőzően, közvetlenül szülés után vagy kora gyermekkorban felismerhető. A jól szervezett és hatékony korai fejlesztés jelentősen segítheti az óvodai beilleszkedést és az óvodaérettség elérését.

Óvodába lépéskor jellemző a bizonytalan nagymozgás, ügyetlen manipuláció, előfordulhatnak sztereotip mozgások. Szobatisztaság kialakulatlan, beszédértés gyenge, sok esetben a kommunikáció súlyosan akadályozott. Sérült a figyelem, a motiváció, az emlékezet és a kitartás.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében a kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés kellő időt, alkalmat kell, hogy biztosítson:

- a) az alapmozgások, manipuláció kialakítására, fejlesztésére,
- b) a minimális kontaktus, kooperációs készség, valamint a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére, a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelően a szóbeli kommunikációt kiegészítő, illetve helyettesítő módszerek, eszközök alkalmazásával történő fejlesztésére,
- c) a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére,
- d) a szobatisztaság, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,
- e) az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek.

A fejlesztés során a csoportos foglalkozásokon törekedni kell a megfelelő motiváció fenntartására, a csoportban az egymáshoz való közeledésre, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztésére.

Down-szindróma esetén kiemelt figyelmet fordítunk mind a mozgásszervi-, mind a keringési állapotra.

3. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

3.1 Általános jellemzők

Az autizmuspektrum zavarok az idegrendszer igen korai, nagy valószínűséggel veleszületett ártalmának, illetve a genetikai, egyéb biológiai és környezeti tényezők együttes hatásának következményei. Az iskoláskor eléréséig – vagy tovább – kezeletlenül maradt fejlődési zavar és szélsőséges viselkedésformák gyógyító és fejlesztő célú ellátása a gyermek növekedésével egyre nehezebbé válhat, bár a nevelhetőség, taníthatóság időszaka belenyúlik a felnőttkorba, így sosem túl késő a fejlesztést elkezdeni. Az autizmuspektrum zavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes

viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányosságai, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedés szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermekeknek joga és szüksége van. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésett, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Az alapvető gondolkodási és viselkedési képességek spontán elsajátításához szükséges képesség hiányok egész életen át jellemzően megmaradnak, de a speciális intenzív terápiás és pedagógiai ellátás segítségével jelentős fejlődés érhető el. A hiányzó/sérült képességek okozta elsődleges és másodlagos viselkedési tünetek az igen súlyostól a jól ellensúlyozott állapotokban csaknem tünet mentessé fejlődhetnek, változhatnak, és az élet különböző szakaszaiban különböző formákban jelentkezhetnek. Új helyzetben, váratlan események, körülmények hatására felerősödhetnek a típusos tünetek. A tünetek változatossága mellett a gyermek autizmusának súlyossága széles skálán szóródik.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő rehabilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nembeszélő, vagy megkésett beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, de célszerűen használt augmentált – vizuálisan segített – kommunikációs eszköztárral. A gyermek a szociális interakció csecsemőkori fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítséggel használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet.

A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülővel való együttműködés eredményeképpen az egész ében töltött idő – különösen a természetes élethelyzetek – használandóak a fejlesztésre. Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

3.2 Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek fejlesztésének pedagógiai szakaszai

Az alábbi szakaszolás az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek speciális fejlesztésének általános vázlata. Tartalmazza azokat a többlettartalmakat, amelyeket az egyéni fejlesztési tervekbe szükséges beépíteni.

A fejlesztést minden gyermek esetében az első szakaszban kell kezdeni. Az egymásra épülő szakaszok időtartama előre nem határozható meg. A fejlesztés üteme és a tanuló továbblépési lehetősége függ a fejlődés mért eredményeitől, azaz: a gyermek képességeitől és a szakszerű képzés intenzitásától.

Első szakasz

Korai diagnózis esetén egybeeshet a korai fejlesztés és az óvodai nevelés időszakával, de gyakran belenyúlik az alsó tagozat időszakába.

Fő célja a habilitáció. A gyermek formális és informális felmérésének) tapasztalataira alapozva, egyénre szabott hosszú, közép- és rövid távú tervre épül.

Célja a gyermek/tanuló elemi beilleszkedési készségeinek, adaptív viselkedésének kialakítása. Ennek érdekében:

- a szociális/kommunikációs alapkészségek célzott fejlesztése,
- az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása,
- az ismétlődő, sztereotip, helyzetnek nem megfelelő viselkedés kialakulásának megelőzése, illetve rendezése,
- fogyatékoság-specifikus vizuális információhordozókkal segített ún. protetikusan, segédeszközökkel felszerelt augmentatív környezet, eszközök használatának elsajátítása, adaptív viselkedési formák, szokások kialakítása.

Fejlesztési területek:

a) Kommunikáció/szociális viselkedés

- Beszéd előtti, csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása.
- Szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása (pozitív megerősítéssel).
- Beszéd vagy – beszéd kialakulásának hiányában – augmentatív és alternatív eszközzel történő kommunikáció használatának tanítása.
- Tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása.
- Augmentatív és alternatív kommunikációs eszközök (nem kizárva pl. az írott nyelvet) használatának tanítása napi rutinokban, a gyermek életének valamennyi színterén.

b) Fejlődési funkcióelmaradások, önkiszolgálás

- Alapvető készségek kialakítása (étkezés, szobatisztaság, tisztálkodás, öltözködés).

c) Kognitív fejlesztés

- Elemi ismeretek, fogalmak.
- Elemi logikai műveletek és összefüggések tanítása.
- Szociális kognitív készségek fejlesztése.
- Egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között (pl. játék-, használati és taneszközök célszerű használata).

– Általánosítás képességének fejlesztése.

- Az elsajátított képességek önálló használatának tanítása.
- Az elsajátított képességek más összefüggésben való használata.
- Képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben stb.

d) Viselkedésproblémák kezelése

- Viselkedésproblémák megelőzése.
- Alternatív viselkedések kialakítása.
- Meglévő viselkedésproblémák kezelése.

A második és harmadik szakasz az iskolás évekre esik.

A nevelés, a fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg. Az általánosan kötelező feltételeket a jogszabályok több területen módosítják, illetve kiegészítik olyan többlétszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé kell tenni. Az autizmussal élő gyermekek esetében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülővel való együttműködés eredményeképpen a teljes ében töltött idő-különösen a természetese élethelyzetek-használandóak a fejlesztésre. Ezért a szülők kérésére az intézményen kívüli élet megszervezéséhez is adunk szakmai támogatást / tanácsot. A szociális-kommunikációs sérülésből fakadó nehézségeket figyelembe véve elmondható, hogy az autizmussal élő gyermekek számára különösen problematikus a nagyobb gyermekcsoportba való beilleszkedés. Számukra az egyéni fejlődésmentet és szükségleteket figyelembe véve, lépcsőzetes átmenet tartunk szükségesnek. Szakmai szempontok, és a 2011. évi CXCV 47.§ 3) alapján teljes, funkcionális integráció a fokozatosság elvét betartva, hosszabb távon 3 szakaszban valósulhat meg, a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez igazodva („részleges integráció – félintegráció – teljes integráció/ inklúzió”). A szakaszok közti átlépés szintjének meghatározása óvodapedagógiai és gyógypedagógiai szakmai szempontok figyelembe vételével történhet meg, fejlődési kérdőív felhasználásával.

Amennyiben ennek tárgyi és személyi feltételei biztosíthatóvá válnak, nyitottak vagyunk ennek a szakmailag magasabb szintű, szélesebb körben alkalmazható, fokozatos integrációs modell alkalmazására. A részleges-/ félintegrációs ellátást csak megfelelő létszámú, szakértői javaslattal alátámasztott jelentkező esetén lehetséges kialakítani. Ennek hely- (csoportszoba és védett öltöző, mosdó, illetve udvarrész), személyi- (2 óvodapedagógus, teljes státuszú gyógypedagógus, az átvezetési szakasz miatt legalább 2 gyógypedagógiai asszisztens) és eszközigénye jelen kereteink között nem biztosított. Célunk az együttműködés folyamatában a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedése, fejlődése és lehetőség szerinti együtt haladása a többségi gyermekekkel.

3.3. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek pedagógiai szempontú jellemzése

Gyakorlati célból a társas viselkedési készségek, szociális viselkedés szerint az autisztikus spektrumon elhelyezhető sokféle személyiségű és viselkedésű gyermekek négy típusba sorolhatóak.

Izolált típus

Társas kapcsolatokat nem kezdeményező, a kezdeményezést, társas helyzeteket kerüli, elutasítja, nem érti. Általában értelmi fogyatékos, gyakoriak a szenzoros ingerfeldolgozás zavarai is. A legrosszabb prognózisú, legnehezebben tanítható alcsoport.

Passzív típus

Szociálisan nem kezdeményező, a közeledést passzívan elfogadja, gyakran jól irányítható. A legjobban tanítható, legjobb prognózisú a későbbi beilleszkedés lehetősége szempontjából is. Passzivitása, együttműködési készsége miatt nehéz észrevenni, amikor már nem követi a ismeretanyagot, csak jelen van, illetve rugalmatlanul, formálisan „tanul”.

Aktív, bízarr típus

Szociálisan aktív. Viselkedése gyakran a helyzethez nem illő, szokatlan módon, esetleg sokat kezdeményező. Kapcsolatteremtése egyoldalú, a partner személyiségét, szándékát nem veszi tekintetbe, saját érdeklődési körbe tartozó témákra, kérdésekre szorítkozik.

Merev, formális típus

Főként a serdülő- és felnőttkorban, a legjobb értelmű és beszédszintű személyekben alakulhat ki a jellegzetes viselkedés, amelynek hátterében erős kompenzációs igyekezet áll.

A gyermekek fejlődésük során többször is típust válhatnak.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek– a nevelés, fejlesztés illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából – kiemelkedő jelentőségű tulajdonságai

a) A másik személy szándékának, érzéseinek, gondolatainak, szempontjainak (pl. az információátadás szándékának) meg nem értése, az önmagára vonatkoztatás hiánya. Legsúlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat megkülönböztesse.

b) A szociális megerősítés jutalomértékének hiánya, vagy az ezzel kapcsolatos öröm későbbi, direkt tanítás útján való kialakulása, illetve a belső motiváltság gyengesége – gyakran teljes – hiánya. Többször nagyon kevés vagy szokatlan dolog okoz számukra örömet.

c) A beszéd korlátozott megértése, még látszólag jó beszédprodukció mellett is, amelyet nehezebben a beszéd érzelmi, társas viselkedési sajátosságai, mint pl. a hanghordozás.

d) A beszéd vagy más kommunikációs eszköz spontán, funkcionális, rugalmas alkalmazásának sérülése.

e) Egyenetlen képességprofil, pl. a szigetszerű ismeretek, képességek és az önellátás vagy a mechanikus és a személyes memória közötti szakadékszerű különbség.

f) Hiányzó vagy korlátozott belátás, pl. saját tudásával, az ismeret forrásával, módjával, a szubjektív jelentőséggel kapcsolatban.

g) A változásokkal, újdonsággal kapcsolatos ellenállás, szorongás.

Típusos erősségek, amelyekre építeni lehet

- A megfelelő szintű vizuális információ általában jól értelmezhető.
- Tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás.
- Jó mechanikus memória.
- Megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témáknál kiemelkedő koncentráció, kitartás.
- Egyes, nem szociális tartalmú műveltségi területeken – pl. szó szerinti tanulás, nem szöveges, zenei – viszonylag jó képességek.

Típusos nehézségek és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a nevelés, fejlesztés során

- Az érzékszervi ingerfeldolgozás zavarai, túlérzékenységre és/vagy fokozott ingerkeresésre utaló viselkedések (hallás, látás, fájdalom stb.).
- Figyelemzavar gyakorisága.
- Az utánzási képesség kialakulásának hiányosságai.
- Inger feldolgozási, vizuomotoros koordinációs problémák.

- Tér-idő értelmezés interiozációjának gyengesége, esetleg hiánya.
- Analízis (sorrendiség)-szintézis műveleteinek problémája.
- Ok-okozati összefüggések felismerésének problémája.
- A lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás deficitje.
- Az általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának sérülése.
- Felidézési problémák (pl. speciális szociális tartalmaknál és személyes élményeknél).
- Ismert tudásanyagban váratlan nehézség felmerülése szociális elem bevezetésével vagy új körülmények közötti alkalmazás során.
- A feladat céljának nem értése, reális jövőre irányultság hiánya.
- A szimbolikus gondolkodás (pl. játék) fogyatékosága.
- A valóság téves értelmezése, felfogása.
- Realitás és fantázia összetévesztése.
- A szóbeli kérések, közlések félreértése, különösen a többértelmű, elvont kifejezések, többrészes utasítások esetén. Szó szerinti értelmezés.
- Képességek, ismeretek önálló, változatos alkalmazásának nehézsége ().
- Gyermekközösségben áldozattá, illetve bűnbakká válás, más esetekben szociálisan a helyzetnek nem megfelelő viszonyulás a kortársakhoz.
- Szabadidőben passzivitás, kudarcokból eredő viselkedéskérdések megjelenése.
- Félelmek, fóbiák, szorongás.

3.4. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek speciális fejlesztésének elvei, céljai, feladatai és módszerei

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek fejlesztésének általános céljai, feladatai

- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs-habilitációs kezelése a fejlődési elmaradás, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák leküzdése érdekében. A fogyatékos készségek kompenzálása különös jelentőségű a tanulási, szociális és munkahelyzetekbe való beilleszkedés és viselkedés elsajátításához.
- Az óvodai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő ismeretek speciális módszerek segítségével történő elsajátítása.
- A jellegzetes gondolkodási nehézségek, rugalmatlanság miatt – a továbblépés előtt – külön kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos, problémamegoldási módszerek tanítása.
- Az elsajátítandó ismeret / készség kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanított képesség egész életen át megfelelő alkalmazhatósága. A gyermek túlterheltségének elkerülése érdekében a felesleges információkat szűrni kell, mert a tipikusan fejlődő gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek számára nehéz tananyagot jelent.
- A fejlesztési célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell az egyéni fejlesztési tervekbe iktatni.

A gyermekek fejlesztési céljai hierarchikus rendben helyezkednek el abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához (az egyéni fejlettségének szintjén). A típusos egyenetlen fejlődés azt jelenti, hogy a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem építhetünk: minden egyes hiányzó részfunkció, illetve korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció fejlesztését be kell illesztenünk ebbe a hierarchiába. Pl. a veszélyeztető viselkedések kezelése, más, elfogadható viselkedések kialakításával, viselkedésterápiás elemekkel a célok hierarchikus rendjében így alakul:

- az ön-(esetleg köz-)veszélyes viselkedések kezelése,
- a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,
- a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,
- az intézményen kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

3.5. Speciális módszerek az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek fejlesztésében

- A nevelés, fejlesztés tervezése a mért szociális alkalmazkodás, fejlettségi kor, illetve a mért intelligencia szintje és a kommunikációs színvonal alapján történik, az egyenetlen képességprofil, valamint tanulási képességek miatt egyénhez igazodó módon, a fejlődés erre alkalmas eszközzel (pl. fejlődési kérdőív) való folyamatos követésével.
- Protetikus környezet és eszköztár kialakítása (strukturált környezet biztosítása az időbeli és téri tájékozódás segítéséhez, vizuális információhordozók és augmentatív kommunikációt segítő eszközrendszer kialakítása).
- Speciális, egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása.
- Vizuálisan segített kommunikációs rendszer, a speciális környezetben belül és személyek között: beleértve a gyermek felé irányuló minden kommunikációt.
- A szociális fogyatékossággal összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információ átadására a gyermek megértési szintjének megfelelő és szociális vonatkozásoktól leginkább független módszereket és médiumokat (pl. írott utasítás, folyamatábra, számítógépes oktatás stb.). Ugyanakkor a tanítási helyzetek szociális vonatkozásainak elfogadása, illetve megértése fontos cél (pl. a csoportos, illetve „frontális” helyzetben való tanulás).
- A fejlesztésben, nevelésben és a viselkedésproblémák kezelésében alapvető a kognitív-viselkedésterápia egyes (életkornak, aktuális állapotnak megfelelő) elemeinek alkalmazása.

A speciális fejlesztés szervezési feltételei

A fejlesztés formái

- Speciális csoportban: egyéni és kiscsoportos formában.
- Óvodában integráltan, az integráció különböző szintjeinek, formáinak alkalmazásával.

Speciális csoportsajátosságok

– A szükséges pedagógus létszám függ a csoportlétszámtól, a integrált csoporttagok közti hasonló szükségletektől, az egyéni fejlesztési szükséglettől és a viselkedésproblémák súlyosságától, gyakoriságától. A szükséges egyéni fejlesztés csak megfelelő létszámú és képzettségű szakember jelenlétében biztosítható. A szakszerű integráció, illetve a súlyosan érintett tanulók minőségi ellátása csak a szükséges szakemberlétszám biztosításával valósítható meg.

– Törekedni kell a csoport homogenitására. Az egyéni fejlődési eltérések az általános értelmi, önállósági, beszédképességi szint, illetve a viselkedésproblémák jellege szerint.

3.6. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek integrációja

A tudatosan tervezett, és nem kényszermegoldásként alkalmazott integráció csak akkor indokolt, ha egyértelműen a gyermek javát szolgálja. Az integráció valamennyi formája (pl. lokális, szociális, fordított) alkalmazható egyénre szabottan. Az integráció szükségességének és lehetőségének megítéléséhez az alábbi tényezők alapos mérlegelése szükséges, úgy, hogy a feltételek együttesen és perspektivikusan legyenek adottak.

Teljes, funkcionális integráció a következő feltételek megléte esetén javasolható: a tanuló részéről átlagos vagy átlag feletti intelligencia, enyhe fokú autisztikus fogyatékoság, jól kompenzált, minimális viselkedésproblémák.

A családtagok részéről egyértelmű szándék a szakemberekkel való szoros együttműködésre és a gyermek intenzív támogatására.

Az intézmény részéről

- a) a speciális módszertanban jártas pedagógus és asszisztens,
- b) jól előkészített, ütemezett egyéni fejlesztési terv,
- c) speciális eszközök, módszerek és környezet,
- d) együttműködés a családdal és/vagy a diákokthonnal,
- e) a befogadó gyermekcsoport felkészítése / támogatása a pozitív hozzáállásra, folyamatos támogatása,
- f) szakértői csoporttal való intenzív kapcsolattartás.

Szakértői csoport, amely rendelkezésre áll a szülők felvilágosításában, a pedagógusoknak nyújtandó szakmai tanácsadásban, problémakezelésben, a fejlesztés irányának kijelölésében, követésében.

Az integrált gyermek legyen elégedett az óvodai élettel, fontos, hogy jól érezze magát.

A fenti feltételek mellett is szükséges az integráció fokozatos megkezdése, a szociális, kommunikációs és kognitív deficitek figyelembevétele, az egyénre szabott mérés, tervezés, fejlesztés, a ismeretanyag szűrése, továbbá a fogyatékoságot kompenzálандó alternatív eszközök, módszerek igénybevétele egyéni szükségletek szerint.

4. INPP-torna

Telephelyünkön különleges lehetőségként, minden óvodánkba járó gyermeknek elérhető az INPP program 2011 szeptembere óta. Ez egy olyan szenzomotoros mozgásterápia, amely a megkésett idegrendszeri fejlődés rendezésére szolgál. Alapgondolata, hogy a mozgás a gyermek első nyelve, amelyet megtanul. Amennyiben a korai fejlődésben kisebb-nagyobb hézagok keletkeznek, az később a legkülönbébb formában okozhat problémákat a tanulás, viselkedés vagy a mozgáskoordináció terén. A csecsemőkori reflexmaradványok és a tanulási készség között közvetlen összefüggés van. Mivel a tipikusan fejlődő gyermekeknél is egyre növekvő tendenciát mutatnak ezek a problémák, ezért a nevelőtestület minden középső csoportos gyermeknek biztosítja az INPP programban való részvétel lehetőségét.

5. Napirend

Óvodánkban a következő rugalmas napirendet használják az óvodapedagógusok, a csoportokba járó gyermekek életkorához alkalmazkodva.

6 ⁰⁰ -9 ⁰⁰ 7 ³⁰ -9 ⁰⁰ közben	Gyerekek fogadása, játék a csoportszobában, Folyamatos reggeli játék a szobában, óvodapedagógus által felkínált tevékenységekben megvalósuló tanulás, spontán és irányított módon
10 ⁰⁰ -10 ¹⁵ 10 ³⁰ -11 ⁴⁵	Tízórai: zöldség vagy gyümölcs Játék a szabadban, rossz idő esetén a csoportszobában, mindennapos testnevelés
11 ⁴⁵ -12 ⁰⁰ 12 ⁰⁰ -12 ³⁰ 12 ³⁰ -12 ⁴⁵ 12 ⁴⁵ -15 ⁰⁰	Mosdó használat, készülődés az ebédhez Ebéd Mosdó használat Mese, pihenés
15 ⁰⁰ -15 ³⁰ 15 ³⁰ -18 ⁰⁰	Folyamatos felkelés, mosdó használat, uzsonna Hazamenetelig játék a csoportszobában, jó idő esetén a szabadban

3. számú melléklet: Újbudai Napsugár Óvoda telephely speciális műveltségterületei: A környezet megismerése, Zöld Óvoda

1. Zöld Óvoda

Nevelőtestületünk számára nagyon fontos, hogy a hozzánk érkező gyermekek neveléséhez szükséges alapvető feltételeken túl, a környezettudatos szemlélet és magatartás kialakításával és megalapozásával egészséges, inger gazdag, biztonságot nyújtó környezetet biztosítsunk. Az egészséges életmód és környezet megteremtésének folyamatát jelentősen segíti a Zöld Óvodai tevékenység. Folyamatosan átültetjük saját nevelési gyakorlatunkba az ehhez kapcsolódó ötleteket, lehetőségeket, eljárásokat, módszereket, eszközöket, amelyekkel mi és a szülők azonosulni tudunk, és a helyi körülményekhez reálisan illeszthetők. Ezáltal fejlődik óvodánk, formálódik a hozzánk járó gyerekek és szülők gondolkodása. A természet megóvása egyre nagyobb súllyal szerepel a világban és nálunk, mivel veszélyeztetett helyzetben van. Gyermekeinket tőlünk telhetően természet közelebbi világra, szemléletünkkel természetesebb életmódra kívánjuk felkészíteni, nevelni. Ez nem csak intézményünk és fenntartónk, hanem Földünk közös ügye is.

2002-ben elnyertük a „Madárbarát Óvoda” címet. 2015-ben harmadszor is megkaptuk a „Zöld Óvoda” címet, amivel újabb 3 évre vállaltuk kiemelten a környezettudatos magatartás kialakításával kapcsolatos teendőket. A címek köteleznek és meghatározóak szemléletünkre, e területen végzett nevelőmunkára. Hiszünk abban, hogy ilyen kicsi korban a szeretettel és a helyes példamutatással nevelünk jól. Közvetlenül és a gyermekeken keresztül szeretnénk a szülőkre is hatni.

A természetességet, mint szélesebb körű általános fogalmat használjuk és értjük az életmódban, a viselkedési formában, felszereltségünk igényes megválasztásában. „Zöld Óvodai” tevékenységeink megalapozzák projektjeinket, áthatják mindennapjainkat, ezt nagymértékben erősíti a nevelőtestület elkötelezettsége, hitvallása, ebben a szellemben neveljük a gyermekeket is.

A gyermekek a környezet megismerése során nem elvont ismereteket szereznek, hanem kíváncsiságukat, megismerési vágyukat felkeltve, érdekes, játékos szituációkat teremtünk. A természettel összefüggő ünnepeket, „Zöld jeles napokat” is beépítjük nevelési tervünkbe. (Mihály nap, szüret, Állatok világnapja, Márton nap, Advent, téltemető, Víz napja, Szent György nap, Föld napja, Madarak- fák napja, Pünkösöd.)

Kiemelten kezeljük:

- A természet és környezet védelmét
- Gyermekeink védjük, óvják az élő és élettelen környezetet
- Ismerkedjenek meg az emberi szervezetre, egészségre ható károsító tényezőkkel (dohányzás, légszennyezettség).
- A gyermekek kipróbálhatják a reformétkezés különböző formáit, az ételallergiások pedig a számukra előírt ételt kapják.
- A nap folyamán biztosítjuk a gyermekek megnövekedett mozgásigényének, szükségleteinek kielégítését. A jól felszerelt tornaterem és a nagy zöld területek lehetővé teszik, hogy gyermekeink mozogjanak.
- Fontos, hogy a környező világ egyre több természetes tárgyai (kavics, kagyló, termések stb.) beépüljenek a gyermekek szerep és képességfejlesztő játékába. Így minden érzékszervükkel tapasztalathoz jutnak.

- A környezettudatos életvitel formálása, természeti kincsekkel való takarékosagra nevelés. A gyermekek közvetlen környezetében lévő világ, természeti értékeinek megismertetése, megóvásukhoz kapcsolódó szokások alakítása.
- A gyermekekben az eszközök és az energiára való takarékoság szokását alakítjuk ki. (Víz, villany, papír, ragasztó, tisztálkodó szerek stb.)
- A gyermekekkel életkoruknak megfelelően foglalkozunk a szelektív hulladékgyűjtéssel, hulladékcsökkentéssel. Folyamatosan kutatjuk az anyagok újrahasznosítási lehetőségeit, elősegítjük a gyerekek környezettudatos gondolkodását, barkácsolási törekvéseit.
- Nagy figyelmet fordítunk arra, hogy óvodai környezetünkben keletkezett hulladékot szelektíven gyűjtsük. Szelektív hulladékgyűjtő (papír, elem, PET palackok) működtetése folyik intézményünkben, amit a szülők, gyermekek rendszeresen használnak.

Az óvodapedagógus feladatai a „Zöld Óvodai” tevékenységekben:

- A gyermekek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodó tervezőmunka.
- Kialakítani a nyugodt tevékenységekben történő tanulás feltételeit (élmény, hely, idő, eszköz, szervezés).
- Változatos tevékenységre készítse a gyermekeket, egyéni fejlettségüknek megfelelően, differenciált feladatadással.

2. Napirend

Óvodánkban a következő rugalmas napirendet használják az óvodapedagógusok, a csoportokba járó gyermekek életkorához alkalmazkodva.

6 ⁰⁰ -9 ⁰⁰	Gyerekek fogadása, játék a csoportszobában,
8 ⁰⁰ -9 ⁰⁰	Folyamatos reggeli
közben	játék a szobában, óvodapedagógus által felkínált tevékenységekben megvalósuló tanulás, spontán és irányított módon
10 ⁰⁰ -10 ¹⁵	Tízórai: zöldség vagy gyümölcs
10 ³⁰ -11 ⁴⁵	Játék a szabadban, rossz idő esetén a csoportszobában, mindennapos testnevelés
11 ⁴⁵ -12 ⁰⁰	Mosdó használat, készülődés az ebédhez
12 ⁰⁰ -12 ³⁰	Ebéd
12 ³⁰ -12 ⁴⁵	Mosdó használat
12 ⁴⁵ -14 ⁴⁵	Mese, pihenés
14 ⁴⁵ -15 ¹⁵	Folyamatos felkelés, mosdó használat, uzsonna
15 ¹⁵ -18 ⁰⁰	Hazamenetelig játék a csoportszobában, jó idő esetén a szabadban

4. számú melléklet: Kelenvölgyi óvoda telephely speciális műveltség tartalma: Német nemzetiségi nevelés

A szülői igényekhez igazodva, a gyerekek életkori sajátosságait és pedagógusaink képességeit figyelembe véve, Újbuda Német Önkormányzatának támogatásával alakítottuk ki a magyar-német kétnyelvű nemzetiségi nevelést folytató óvodánk programját.

1998-tól folyik a Kelenvölgyi Óvodában kétnyelvű nemzetiségi (német- magyar) nevelés is. A kisgyermek értelmi, érzelmi fejlődésének középpontjában anyanyelvének elsajátítása áll, melyen keresztül egész személyisége fejlődik. Erre alapozható a német nyelvi nevelés is, mely azokra a kedvező, csak ebben az életkorban rejlő speciális adottságokra épít, amelyek az anyanyelv tanulásához való időbeli közelségből származnak, és később fokozatosan eltűnnek:

- a testbeszéd fokozott megértésére
- a kisgyermekkorú artikulációs bázisra
- az utánzási képességre
- a még élő anyanyelv elsajátítását szolgáló tanulási- kommunikációs stratégiákra
- a nyelvi szabályok rendszere iránti érzékenységre.

Az óvodánkba járó gyerekek többsége itt találkozik először a német nyelvvel, más hagyománnyal. Ezért a német nyelvvel való ismerkedés a magyar nyelven már megszerzett ismeretekre építve történik. Óvodánk mindkét nyelv fejlesztését szolgálja.

A német mondókák, versek, dalok, mesék játékos elsajátítása a gyermekek érzelmeire hatva és az e korra jellemző játékoságra és gátlásmentességre alapozva történik, az anyanyelv elsajátításához hasonlóan.

A módszerrel a gyerekek ráhangolódnak az idegen nyelvre, a nyelvi szituációkban kiigazodnak.

A bábok, szemléltető eszközök, a mindkét nyelven történő beszédfejlesztést, gyermekeink megismerését, viselkedésük megértését és az új ismeretek befogadását egyaránt segítik.

Óvodánkban a kétnyelvű nevelést pedagógusaink az egy személy – egy nyelv alapján, a foglalkozásokat minden nevelési területen a saját nyelvükön, tehát egy nyelven tervezik és valósítják meg. A gyermekek személyhez kötik a nyelvet, már az elsajátítás kezdeti szakaszában el tudják egymástól különíteni a két nyelvet, így a nyelvi tudatosság már korán kialakul bennük. A gyermek mindkét nyelvet és mindkét nép kulturális kincseit megismeri.

A nemzetiségi nevelés célja:

A német nemzetiségi óvodai nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

A gyerekek egészséges személyiségfejlődését biztosítva, a német nyelvi nevelés, fejlesztés alapvető célja:

- ♦ Szókincsfejlesztés, a kiejtéstanulás, a válaszadó szerepének gyakorlása, a beszédértés, a hallás utáni értés elérése.
- ♦ A német nyelv személyhez kötése a gyerekekhez közel álló témák feldolgozásával.
- ♦ A minél teljesebb német nyelven folyó kommunikáció.

Óvodai nevelésünk során gondoskodunk:

- a gyermeki tevékenységre épülő tanulásról,
- a német nemzetiséghez tartozó gyermekek számára az önazonosság megőrzéséről, ápolásáról, erősítéséről, nyelvi neveléséről.

Feladataink:

- A német nyelvi nevelés kiemelt területünk, ezért ennek érzelmi megalapozása a német nyelvi nevelés sikerének egyik alapfeltétele. Arra törekszünk, hogy a közösen átélt élményekkel és tevékenységekkel, felfedezzék a nyelvben rejtőző természetes szépségeket.
- Fokozatosan és folyamatosan kell kialakítanunk gyermekeinkben a természetes kíváncsiság és a pozitív érzelmi viszonyulást a német nyelv, kultúra, és a német néphagyományok iránt.
- Az anyanyelv és a német nyelv megismertetésére, megbecsülésére, szeretetére való nevelés.
- A beszédértés fejlesztése anyanyelvi és német nyelvi játékok segítségével.
- Lehetőségek megragadása a német nyelv és a helyes kiejtés gyakorlására.
- Érdekes változatos eszközök, módszerek keresése és használata.
- Magyar és német nyelvi környezet biztosítása annak érdekében, hogy gyermekeink mindkét iskolarendszerben sikeresen folytathassák tanulmányaikat.

A kétnyelvű óvodai élet megszervezése

Alapelveink:

- Az óvodapedagógus modellnyújtó és gyermeket elfogadó magatartása, mintát jelent a gyermekek számára, mind a német, mind a magyar nyelv vonatkozásában.
- A nyelvi nevelést egyrészt a nyelvi környezet mesterséges megteremtésével, az adott nyelven tartott tevékenységbe megvalósuló tevékenységformák vagy játéksituációk teremtésével valósítja meg.
- A különböző tevékenységformák mellett a munkajellegű tevékenységek is segítik a német nyelvi nevelés hatékony megvalósítását, a gyermekek nyelvhez fűződő pozitív érzelmi viszonyának kialakulását és differenciált nyelvi fejlődését.
- A különféle tevékenységformák változatos alkalmazása biztosítja a gyermekek számára a sokoldalú tapasztalatszerzést, a világ élményszerű megismerését, beszédkészségük fejlesztését.
- A mindennapi beszédhelyzetek kihasználásával segíti a produktív beszéd fejlődését.
- Óvodánk kétnyelvűségéből adódóan a magyar és a német gyermekirodalom egyaránt meg kell jelenjen a mindennapi mesélés, verselés során.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

A kétnyelvű óvodai élet tevékenységformái

Az óvodai nevelésünk tevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül.

A játék

A funkciós játékokat a gyerekek szívesen és gyorsan elsajátítják. Többszöri gyakorlás során utánozzák és gyakorolják az óvónő kiejtését, a nyelvi tartalmat megértik a szituáció és a mimika segítségével.

A körjátékok és mozgásos játékok nagy jelentőségűek a gyermek szociális fejlődése, nyelvi képzése és identitástudatának pozitív megerősítése szempontjából. Ezek az eredeti népi gyermekjátékok ismertetik meg a gyermekeket őseik kultúrkincsével, szokásaikkal, dallam és szófordulataikkal.

A szabályjátékok a fejlettségi nyelvtudási szint figyelembe vételével kerülnek kiválasztásra és a gyermek érdeklődése alapján gyakoroljuk őket.

A játékokkal megalapozzuk a nyelvi befogadóképességet, felébresztjük a nyelv iránti szeretetet, óriási passzív szókincset sajátít el a gyermek játszva. Képessé válnak dolgok, tárgyak, élőlények megnevezésére, mondatmodellek használatára, megértésére.

A gyermekek játék közben, pozitív érzéssel telve jutnak az első nyelvi élményekhez.

Tevékenységbe ágyazott tanulás:

A tanulás és a játék szoros kapcsolatban van egymással. A játék a tanuláshoz fontos lehetősége. A tanulást a kétnyelvű csoportokban a következőképp szervezzük:

- Szabad játék alatt megfelelő feltételek biztosításával;
- Az óvónő modellen keresztül, valamint;
- Tevékenységbe megvalósuló tanuláson keresztül.

A kétnyelvű nevelés gyakorlati megvalósítása

A német mondókák, versek, dalok, mesék játékos elsajátítása a gyermekek érzelmeire hatva és az e korra jellemző játékoságra és gátlásmentességre alapozva történik, az anyanyelv elsajátításához hasonlóan.

Az idegen nyelvre nevelő óvónő elsősorban óvónő, másodsorban nyelvi példát nyújtó nevelő. Ez, a célok eredményes megvalósításánál különösen igaz, hiszen bármilyen nyelvi környezetből érkezik is a gyermek, csak akkor képes a nyelvi fejlesztés folyamatában részt venni, ha jól érzi magát a gyermekcsoportban, ha védettséget és biztonságot érez.

A német nyelvi nevelés, az 5-7 éves gyermekek életkori sajátosságaira építve, valamint az óvodákban jól bevált tevékenységformák mintájára, az évszakokhoz és a főbb ünnepekhez kapcsolódik.

A gyermeki személyiség fejlesztése és a nyelvi fejlesztés, amit kiejtéstanulással, a beszédkészség alapozásával valamint az óvodai életkornak megfelelő mozgáskultúra gyakoroltatásával érhetünk el. Mindezek a gyermeki kifejezőkészség gyorsabb fejlődésében, az egészséges alkalmazkodóképesség kialakulásában és a gyermek problémamegoldó gondolkodásának fejlődésében is megmutatkoznak.

A tevékenységekbe ágyazott helyzetek, tevékenységformák élményt és megfelelő érzelmi telítettséget biztosítanak a csoport valamennyi gyermeke számára. A nyelv iránti pozitív attitűd a fent említett kellemes nyelvi élmények segítségével alakul ki a leghatározottabb módon. A gyermek életében egy újabb idegen nyelv helyes megalapozása hosszú távú cél, amelyhez az érzelmi alapokat a gyermek életkori sajátosságainak figyelembe vételével, a modellnyújtó határozott magatartásával biztosítja.

Az idegen nyelv elsajátítása az anyanyelv elsajátításához hasonló módon történik: hallás, látás, cselekvés útján.

A nemzetiségi- kétnyelvű óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítja a megfelelő feltételeket a különböző időtartamú tevékenységekhez.
- Megismertetni és megszerettetni a gyermekekkel a német nyelvet.
- A kialakult nyelvi szituációk függvényében rugalmasan alakítja csoportjának heti és napirendjét.
- A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett törekszik a minél teljesebb egynyelvű kommunikációra.
- A nyelvi nevelés módszereit saját egyéniségéhez, nevelési stílusához igazítja, figyelemmel a gyerekek nyelvismeretére és életkori sajátosságaira.
- Rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel teremti meg az utánzásos nyelvtanulást.
- Az óvodapedagógus a gyermeki kíváncsiságra épít és az aktivitását veszi alapul.
- Megteremti a játékba integrált, cselekvéses gondolkodási formák lehetőségait.
- Egyénhez mérten értékeli.
- Sikerélményt biztosít a gyermek számára.
- Felhasználja a meglévő ismereteket.
- Folyamatosan és fokozatosan várja el az együttműködést, a feladattartást, az irányíthatóságot.
- A tartalmakhoz a pedagógusok felhasználják a német nemzetiség nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeit.

Óvodáskor végére várható fejlődés

- ♦ Ismernek sok számukra fontos szót, beszédfordulatot, egyszerű mondatokat.
- ♦ Képesek egyszerű kérdésekre egyszerű mondatokkal válaszolni.
- ♦ A gyermekeket passzív szövegértés jellemzi.
- ♦ Tisztán képzik a beszédhangokat.
- ♦ Ismernek és el tudnak énekelni mondani néhány dalt, verset, mondókát.
- ♦ szellemi és tárgyi kultúra értékeit.
- ♦ pozitív érzelmi viszony alakul ki a gyermekben a német hagyományok és a német nyelv iránt,
- ♦ képes az adott kommunikációs helyzetben megfelelően viselkedni (megért egyszerű kérdéseket, kéréseket képes teljesíteni,)
- ♦ sok német nyelvű, ill. a német nemzetiség kultúrájából merített dalt, verset, mondókát és játékot ismer,
- ♦ egyéni képességeinek megfelelő mennyiségű passzív szókinccsel rendelkezik,
- ♦ kötődik az óvodában megismert német hagyományokhoz, tiszteli és becsüli őket.

Napirend

Óvodánkban a következő rugalmas napirendet használják az óvodapedagógusok, a csoportokba járó gyermekek életkorához alkalmazkodva.

6 ⁰⁰ -7 ⁰⁰	ügyelet
7 ⁰⁰ -9 ⁰⁰	Gyerekek fogadása, játék a csoportszobában,
8 ¹⁵ -9 ¹⁵	Folyamatos reggeli
közben	játék a szobában, óvodapedagógus által felkínált tevékenységekben megvalósuló tanulás, spontán és irányított módon
10 ¹⁵ -10 ³⁰	Tízórai: zöldség vagy gyümölcs
10 ³⁰ -11 ⁴⁵	Játék a szabadban, rossz idő esetén a csoportszobában, mindennapos testnevelés
11 ⁴⁵ -12 ⁰⁰	Mosdó használat, készülődés az ebédhez
12 ⁰⁰ -12 ³⁰	Ebéd
12 ³⁰ -12 ⁴⁵	Mosdó használat
12 ⁴⁵ -14 ⁴⁵	Mese, pihenés
14 ⁴⁵ -15 ¹⁵	Folyamatos felkelés, mosdó használat, uzsonna
15 ¹⁵ -18 ⁰⁰	Hazamenetelig játék a csoportszobában, jó idő esetén a szabadban

JEGYZŐKÖNYV

Készült

**Kelenvölgy – Őrmezei Óvoda
Neszmélyi Úti Székhely**

Időpontja: 2016.02.23.

Napirendi pontok:

- I. Az intézmény Pedagógiai Programjának véleményezése, elfogadása
- II. Etikai kódex elfogadása
- III. Továbbképzési terv elfogadása

Jelen vannak: az intézmény alkalmazotti közössége (lásd jelenléti ív)

Jegyzőkönyvvezető: Jakus Endréné

Hitelesítő: Szabó Éva Nóra
Szalai Szilvia

Kazinczi Eszter köszönti a jelenlévőket, megállapítja, hogy a hiányzók igazoltan vannak távol, és az alkalmazotti közösség határozatképes.

Felszólítja az alkalmazottakat, hogy döntsék el az időközben elfogadásra kerülő programok nyílt vagy zárt szavazását.

Szavazás, kézfeltartással.

Megállapítja, hogy a jelenlévők egyöntetűen nyílt szavazást kérnek.

K.E.: Első napirendi pontunk az intézmény Háromszögletű kerek erdő Pedagógiai Programjának véleményezése, és amennyiben nincs majd ellenvetés elfogadása. Azért választottam a Háromszögletű kerek erdő nevet, mert 3 óvoda összevonásával jöttünk létre, 3 különböző programot „mostunk” össze, illetve az erdőben szerintem minden belefér: zöld óvoda, természet védelme,...elfogadjátok- e ezt a nevet, kézfeltartással jelezzétek.

A Háromszögletű kerek erdő pedagógiai program nevet minden jelenlévő elfogadta.

Szeretném megköszönni azoknak a pedagógusoknak, azt a rengeteg munkát, időt, energiát, amit az intézmény Pedagógia Programjának elkészítésére áldoztak.

Elsősorban Aradiné Mácsai Szilviának, aki az egésznek a lelke, motorja volt.

A.M.Sz.: A pedagógusok zöme részt vett a program elkészítésében, így annak tartalma mindvégig ismert volt számotokra. Aki nem vett részt a készítésben az is hozzáférhetett folyamatosan az anyaghoz. A technikai dolgozók részére is biztosítottuk a program megismerését, így azt ők is tanulmányozhatták.

K.E.: A meglévő Alapító Okiratból kellett kiindulnunk, így a program módosítását szeretném majd kérni az Alapító Okirattal együtt, mert két olyan változást is terveztem ősztől, ami miatt ez kelleni fog. Az egyik egy németes csoport bevezetése a Napsugár óvodában, és egy kutyás terápia bevezetése a Neszmélyi Óvodában az SNI-s gyermekek megsegítéséhez.

K.E.: Amennyiben hozzászólás, vélemény, észrevétel van a pedagógiai programmal kapcsolatban, most elmondhatjátok, megbeszéljük.

Dr. B.-né Sz. J.: Nekem nagyon tetszik a PP elnevezése és valóban sokat dolgoztunk rajta, de az 3 óvoda együttes munkájának meg lett az eredménye.

B.K.: Szerintem mind az SZMSZ és a Házirend, mind a Pp elkészítése jó hatással volt a 3 óvoda pedagógusi közösségének összekovácsolásához.

K.E.: Köszönöm a véleményeket és amennyiben több érdemi hozzászólás nincs, úgy felteszem a kérdést: elfogadjátok-e az intézmény „Háromszögletű kerek erdő Pedagógiai Programját”?

Kérem, kézfeltartással szavazzatok!

Megállapítom, hogy a közösség egyöntetűen megszavazta a Kelenvölgy-

Őrmezei Óvoda Háromszögletű kerek erdő Pedagógiai Programját.

A Pedagógiai Program 2016. szeptember 1.-től lép hatályba.

1/2016. számú határozatával az alkalmazotti közösség elfogadta az intézmény „Háromszögletű kerek erdő Pedagógiai Programját”.

1/2016.számú határozatával a nevelőtestület elfogadta az intézmény „Háromszögletű kerek erdő Pedagógiai Programját”.

1/2016.számú határozatával az óvodavezető elfogadta és jóváhagyta az intézmény „Háromszögletű kerek erdő Pedagógiai Programját”.

K.E.: A második napirendi pontunk a Nemzeti Pedagógiai Etikai Kódex alapján elkészített Kelenvölgy-Őrmezei Óvoda Etikai Kódexének az elfogadása. Ezt az anyagot nem mi állítottuk össze, úgy kaptuk készen Lendvai Lászlóné és Bertók Zoltánné szakértőtől.

A.M.Sz: A kódex tartalmi anyagát a pedagógusok e-mailben megkapták, ott elolvashatták. A technikai dolgozók részére egy kinyomtatott példányt adtunk közre intézményenként, így az számukra is hozzáférhető volt.

K.E.: Kérdés, kérés, hozzászólás van-e az etikai kódex-szel kapcsolatban?

Amennyiben nincs, felteszem a kérdést, a Nemzeti Pedagógiai Etikai Kódexet elfogadjátok-e?

Kézfeltartással kérlek szavazzatok.

K.E.: Köszönöm és megállapítom, hogy a közösség egyöntetűen igennel szavazott.

2/2016. számú határozatban az alkalmazotti közösség elfogadta a Nemzeti Pedagógiai Etikai Kódexet.

K.E.: Harmadik napirendi pontunk az intézmény éves Továbbképzési tervének elfogadása. A program 2015. szeptember 1- 2020. augusztus 31.-ig tart.

Az intézmény 34 pedagógusából 14 főt érint a 120 órás pedagógus továbbképzés teljesítése, amennyiben a nevelőtestületben változás lesz úgy, ez felülvizsgálatra szorul majd.

Az elkövetkező 5 évben továbbképzési kötelezettsége van a következő dolgozóknak:

- Tengelyné Tátrai Judit (hiányzik: 20 kredit)
- Balázsne Dobránszki Katalin (hiányzik: 98)
- Buzás Mária (hiányzik: 120)
- Günter Rita (hiányzik:27)

- Horváth Viktória (hiányzik:112)
- Laczkó Zsófia (hiányzik:30)
- Medve Andrea (hiányzik: 120)
- Nagyné Babik Orsolya (hiányzik:105)
- Sziklai Erika (hiányzik: 120)
- Csehi Mariann (hiányzik 120)
- Barton Anett (hiányzik: 120)
- Dr. Kutasi Csilla (hiányzik: 115)
- Závotiné Reseisner Anita (hiányzik: 120)
- Szepesi Tiborné (hiányzik: 90)

Ehhez a programhoz, a továbbképzésekhez van hozzászólás?

T.J.: Milyen továbbképzési lehetőségekre lesz lehetőségünk?

K.E.: Az Önkormányzat által finanszírozott képzések: szakmai megújító képzése, várható időpontja április 6-7-8, SNI- s gyerekek nevelése április 5-12-19-26-án lesz és ígéretet kaptunk iskolaérettségi képzésre is, ennek az időpontja még képlékeny.

Ha nincs több kérdés, akkor megkérlek titeket, hogy szavazzunk.

Kézfeltartással szavazás.

Megállapítom, hogy minden pedagógus a Kelenvölgy-Őrmezei Óvoda továbbképzési programjával egyetért.

3/2016. számú határozatban az intézmény 5 éves továbbképzési programját elfogadja.

K.E.: Az érdemi résznek most vége, de engedjétek meg, hogy bemutassam az új pszichológus kollégánkat, Paksi Lillát. Szeretne pár szót szólni, ha már ilyen szépen együtt van a 3 óvoda alkalmazotti közössége.

P.L.: Köszöntök mindenkit. Pár szóban elmondanám, hogyan fog kinézni ez a féléves munkám. 3 fő iránya van a munkámnak, a gyermek a szülők és a pedagógusok. Elkezdtem a hospitálásokat a csoportokban, ez március közepéig tart majd. Szeretném a szülőkkel aláíratni a beleegyező nyilatkozatot a csoportos, ill. az egyéni foglalkozásokhoz.

Van egy Hírlevelem, azt szeretném minden csoportban kitenni. Számotokra pedagógusoknak egy eset jelző lapot adok, amin jelezhetitek felém, ha valami probléma adódna. Egyelőre az iskolába menő gyerekeknek kezdenék csoportos foglalkozást.

H.Gy.: Amennyiben egy kolléga fordul hozzád segítségért adsz-e segítséget?

P.L.: Persze nyugodtan fordulhatnak hozzám.

K.E.: Kedves Kollégák! Ha nincs több kérdéseitek, javaslatotok az elhangzottakkal kapcsolatban, akkor a mai alkalmazotti értekezletet befejezem és szép estét kívánok mindenkinek.

Budapest, 2016.02.23.

Jakus Endréné
jegyzőkönyvvezető

Kazinczi Eszter
óvodavezető

Szabó Éva Nóra
hitelesítő

Szalai Szilvia
hitelesítő

KELENVÖLGY - ÖRMEZEI ÓVODA

Kindergarten in Kelenvölgy - Örmező

1112 Budapest, Neszmélyi út 22-24.

tel.: 06/1-310-3415

e-mail: info@kelenvolgyiormezeiovi.ujbuda.hu

JELLENLÉTI ÍV

Az intézmény pedagógiai Programjának véleményezése és elfogadása

Hely: Kelenvölgy – Örmezei Óvoda Székhely 1112. Budapest Neszmélyi út 22-24.

Ideje: 2016-02-23

NÉVSOR

Antrup Sylvia
Aradiné Mácsai Szilvia
Ari Ildikó
Balázsne D. Katalin
Balázsne Vincze Erika
Baleja Gáborné
Bartha Beatrix
Bartos Anett
Bauerné Somodi Anna
Békási Péter
Burlán Ferencné
Buzás Mária
Csehi Mariann
Csordás Gábor
Csordásne Kiss Éva
Dienesne Balázs Irén
Dospod Tímea
Erős Sándorné
Dr. Bayné Szedlák Jolán
Feketéné Kovács Krisztina
Frajt Rezsőné
Günter Rita
Hajdus Ágota Andrea
Horváth György I
Horváth Viktória
Jakus Endréné
Janki Vilmosné
Jónás Sándorné
Jóvér Mária
Kazinczi Eszter
Keresztesi Orsolya Erzsébet
Kiss Hajnalka
Kovalcsikne Szabó Csilla
Kövért Artúr
Kutasi Csilla

ALÁÍRÁS

Antrup Sylvia ?
Aradiné Mácsai Szilvia
Ari Ildikó
Balázsne D. Katalin
Balázsne Vincze Erika
Baleja Gáborné
Bartha Beatrix
Bartos Anett
Bauerné Somodi Anna
Békási Péter
Burlán Ferencné
Buzás Mária
Csehi Mariann
Csordás Gábor
Csordásne Kiss Éva
Dienesne Balázs Irén
Dospod Tímea
Erős Sándorné
Dr. Bayné Szedlák Jolán
Feketéné Kovács Krisztina
Frajt Rezsőné
Günter Rita
Hajdus Ágota
Horváth György I
Horváth Viktória
Jakus Endréné
Janki Vilmosné
Jónás Sándorné
Jóvér Mária
Kazinczi Eszter
Keresztesi Orsolya Erzsébet
Kiss Hajnalka
Kovalcsikne Szabó Csilla
Kövért Artúr
Kutasi Csilla

KELENVÖLGY – ÖRMEZEI ÓVODA

Kindergarten in Kelenvölgy – Örmezei

1112 Budapest, Neszmélyi út 22-24

tel.: 06/1-310-3415

e-mail: info@kelenvolgyiormezetovi.ujbuda.hu

Laczkó Zsófia
Lantos Magdolna
Lengvári Ágnes
Lengyel-Horváth Mária
Ludányi Lajosné
Mágó Julianna
Major Eszter
Major Józsefné
Medve Andrea
Mustyák Renáta
Müller Zoltán
Nagyné Babik Orsolya
Opavszki Szilvia
Paksi Lilla
Péringér Imola
Petkovics Attiláné
Péli Erzsébet
Pustianu Mária
Radvánszky Pálné
Sajdik Katalin
Solymosi Dóra
Somogyi Béla
Somogyi Imréné
Szabó Éva Nóra
Szalai Szilvia
Székelyné Németh Zsuzsanna
Szepesi Tiborné
Sziklai Erika
Szilágyi Ilona
Tarsoly Eszter Ilona
Tengelyné Tátrai Judit
Tinyóné Prókai Edina
Tóth József
Tóth Kinga
Tölgyesi Rita
Varga Judit
Vincze Éva
Zárgaran-Prostyák Erika
Závodiné Reisner Anita

Szabó Lászlóné

Laczkó Zsófia
Lantos Magdolna
Lengvári Ágnes

Lengyel-Horváth Mária
Ludányi Lajosné
Mágó Julianna

Major Eszter
Major Józsefné
Medve Andrea
Mustyák Renáta
Müller Zoltán

Nagyné Babik Orsolya
Opavszki Szilvia
Paksi Lilla
Péringér Imola

Petkovics Attiláné
Péli Erzsébet
Pustianu Mária
Radvánszky Pálné

Sajdik Katalin
Solymosi Dóra
Somogyi Béla
Somogyi Imréné

Szabó Éva Nóra
Szalai Szilvia
Székelyné Németh Zsuzsanna
Szepesi Tiborné
Sziklai Erika
Szilágyi Ilona

Tarsoly Eszter Ilona
Tengelyné Tátrai Judit
Tinyóné Prókai Edina
Tóth József

Tóth Kinga
Tölgyesi Rita
Varga Judit
Vincze Éva

Zárgaran-Prostyák Erika
Závodiné Reisner Anita
Závodiné Reisner Anita

Szabó Lászlóné

A Kelenvölgy-Örmezei Óvoda Pedagógiai Programjának véleményezése

A Kelenvölgy-Örmezei Óvoda „Háromszögletű Kerek Erdő” Pedagógiai Programját a nevelőtestület egyöntetűen elfogadta, az abban foglaltakkal egyetért.

Fontosnak tartjuk, hogy a Pedagógiai Programunk koherens a megváltozott jogszabályi környezettel.

Intézményi pedagógiai programunk lehetőséget biztosít tudásunk bővítésére, az egymástól való tanulásra, az intézmény sokszínűbbé válására, elősegítve ezzel a felénk megjelenő társadalmi igényeknek való magasabb szintű megfelelést.

Ugyanakkor összegzése a helyi sajátossággént felvállalt együttnevelés terén megszerzett tapasztalatainknak, és elért eredményeinknek is.

A Pedagógiai Program kidolgozása során tovább mélyültek a pedagógusok és telephelyek közötti kapcsolatok. Bekerültek a közös értékek, ugyanakkor a helyi sajátosságokat és a telephelyek egyediségeit is megőriztük.

A Pedagógiai Programban foglaltakkal, a nevelőtestület javaslattal nem él.

Jónás Sándorné

a Kelenvölgy-Örmezei Óvoda nevelőtestülete nevében

Budapest, 2016. március 3.

**Kelenvölgy-Órmezei Óvoda Szakmai Munkaközösségének a véleménye a
Háromszögletű kerek erdő Pedagógiai Programról**

A Háromszögletű kerek erdő Pedagógiai Program elnevezést igen találónak találjuk, mert tökéletesen megjelenik benne a három óvoda egyedisége és sajátosságai, ugyanakkor a közös szemlélet is.

Fontosnak éreztük, hogy a programban helyet kapjon a kiemelt figyelmet igénylő gyerekeknél nemcsak a sajátos nevelési igényű gyerekekkel való egyéni bánásmód, hanem a tehetséges gyerekekkel való differenciált fejlesztés is.

A Pedagógiai Programban található nevelési elvekkel, célokkal, programokkal teljes mértékben egyet értünk és támogatjuk azok megvalósulását.

Budapest, 2016. március 4.

Horváth Györgyi

Szakmai munkaközösség nevében

Aláírással támogatom, hogy a Kelenvölgy - Örmezei Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény szakmai munkaközösségeinek nevében Horváth Györgyi, a Belső Ellenőrzési Csoport szakmai munkaközösség vezetője mindannyiunk nevében aláírja.

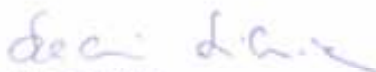
Név	Aláírás
Nagyné Babik Orsolya	
Aradiné Mácsai Szilvia	
Kutasi Csilla	
Vincze Éva	

Kelenvölgy-Örmezei óvoda Pedagógiai Programjának véleményezése

A Kelenvölgy-Örmezei Óvoda Háromszögletű Kerek Erdő Pedagógiai Programjában foglaltakkal az alkalmazotti közösség egyet ért és magunkra nézve elfogadjuk a benne foglaltakat.

A Pedagógiai Programban jól kiemelkedik a három óvoda sokszínűsége és egyedisége, kiemelkedik benne a gyerekek személyiségének sokoldalú fejlesztése, és differenciáltan megjelenik benne a dajkák és a pedagógiai asszisztensek feladatai.

A Pedagógiai Programban foglaltakat az alkalmazotti közösség teljes mértékben támogatja, a programmal kapcsolatban javaslattal nem élünk.

Szalai Szilvia

a Kelenvölgy-Örmezei Óvoda

alkalmazotti közössége nevében

Budapest, 2016. március 3.

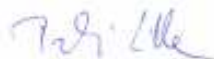
A Kelenvölgy-Örmezei Óvoda Pedagógiai Programjának véleményezése

A Háromszögletű kerek erdő Pedagógiai program találó cím a három óvoda egybeolvasztására, ugyanakkor önálló egyéniségének megőrzésére utalva.

Az óvoda pedagógiai programjában nagy hangsúlyt fektet a gyermek személyiségfejlesztésre, a szülő-óvoda közötti és a nevelőtestületen belüli való hatékony kommunikációra, melyek a pszichológusi munka alapját is képezik. A Neszmélyi úti telephelyre leginkább, de mindegyik telephelyre jellemző az intergáció szellemében való nevelés, a nagyobb figyelmet igénylő gyermekek egyénre szabott fejlesztése, valamint beilleszkedésük fokozott segítése. Kiemelendő az érzékenyítő programokon való részvétel.

A gyermekek testi-lelki egészsége megőrzésének és fejlesztésének záloga a következetes, sokszínű nevelés, az igényes környezeti adottságok, az óvodapedagógusok által elvégzett színvonalas képzések. A preventív eljárásokkal a későbbi nehézségek megelőzhetők, mely preventív szemlélet az óvodapszichológus munkáját is alapvetően meghatározza (pl. beszoktatásban való segítség). Az érzelmi nevelés fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyozni, kiemelném a gyermekek érzelmkifejezésének fejlesztésének fontosságát, mely hiányában magatartási problémák jelenhetnek meg.

Javaslatomat az óvodapszichológusi feladatok Pedagógiai Programba való beillesztésére megtettem.

Paksi Lilla

óvodapszichológus, Kelenvölgy-Örmezei Óvoda

Budapest, 2016. március 2.

SZK vélemény a Kelenvölgyi-Örmezei Óvoda Kecskeméti J. u telephely

A program tartalmával szülői részről egyetértünk, különös tekintettel az óvoda-szülő kapcsolat erősítésére. Itt külön kiemelnénk a folyamatos, közvetlen kommunikáció fontosságát mind a pedagógusok, mind az óvodavezetés szintjén. Örülünk az eltérő fejlődésű gyerekek megfelelő fejlesztését célzó szándékoknak, és támogatjuk, hogy ez nem csak az SNI-s, hanem a valamiben tehetségesnek bizonyuló gyerekekre is vonatkozzon.

Fontosnak tartjuk, hogy mindhárom tagóvoda megőrizhesse sajátos jellegét.

Ezúton is jelezzük, hogy a szülői közösség részéről a jövőben szeretnénk élni azzal a lehetőséggel, hogy a testületi értekezleteken a SZMK képviselője is részt vehet. Ezt az első kézből való tájékozódás és a féleértések jobb elkerülése érdekében fontosnak tartjuk.

.....

Budapest, 2016. 03.04.

SZK elnök aláírás

Szent Kristóf Újbudai Szakrendelő és Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft .

Budapest

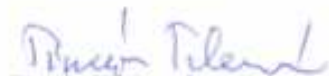
Védőnői Szolgálat

Kelenvölgy – Őrmezei Óvoda Pedagógiai Programjának véleményezése

Eloolvastam a Háromszögletű kerek erdő Pedagógiai Programot.

Egyetértek a benne foglaltakkal Az óvodás korú gyermekek fejlődése szempontjából megfelelő és szerintem nagyban segíti az Óvoda által kitűzött nevelési célt.

Budapest, 2016-02-25

Timár Tiborné
Területi védőnő